

Maria diserat, *sublatum corpus*, adieruntque. *Maria autem stetit foris plorans*. In horto quo jam egressæ fuerant. Tunc viderunt angelum sedentem super lapidem revolutum, de quo Matthæus et Marcus dicunt.

Qui dixit eis : Nolite timere, scio enim quod Jesum queritis, etc. Quibus similia Marcus [Joan.] non tacuit. Ad hæc verba : *Maria dum peret, inclinavit sese, et prospexit in monumentum, et vidit duos angelos, unum ad caput, et unum ad pedes, sedentes in albis, et dicunt ei : Mulier, quid ploras ? Quæ dixit : Quia tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum* (Joan. xx). Hic intelligendi sunt angeli surrexisse, ut et stantes viderentur, sicut Lucas ait, qui et eos dixisse refert :

Quid queritis viventem cum mortuis ? etc. Post hæc conversa est Maria retro, et vidit Jesum stantem, et Joannes ait, et nesciebat quod Jesus esset (*ibid.*), putans cum esse hortulanum, ubi et nominando eum agnovit, cui dictum est : *Noli me tangere*. Tunc egressa est de monumento, id est, de loco ante lapidem effossum, et cum ea aliæ, quas ut Marcus ait timor invaserat, et nemini quidquam dicebant. Tunc jam secundum Matthæum : *Ecce Jesus occurrit eis dicens*

habuisse, viventes ad monumentum. Et ipsius Dei semel, quando Maria hortulanum putavit, et nunc iterum cum eis occurrit, ut eas ipsa repentinio confirmaret. Venit ergo Mariæ Magdalena, nuntians discipulis, et aliæ quæ cum ea fuerant, quas Lucas commemorat. Plures quidem fuerunt apparitiones, quod innuit Paulus dicens : *Visus est Jacobo, deinde visus est plusquam quingentis fratribus simul* (I Cor. xv). Sed decem legimus in Evangeliiis, quinque in ipso die resurrectionis. Primo apparuit Mariæ Magdalene flenti ad monumentum. Postea eidem Mariæ et alii Mariæ, regredientibus nuntiare apostolis. Tertio Simoni. Quarto Cleophae et socio ejus. Quinto illis reversis et narrantibus quomodo cognoverunt eum in fractione panis, apparuit januis clausis, ubi Thomas aberat. Sexto post dies octo, quando cum eis erat Thomas. Septimo piscantibus ad mare Tyberiadis. Octavo in monte Galilææ qui longe erat ab Jerusalem. Nonno recumbentibus undecim quo die ascendit. Decimo viderunt eum jam non in terra positum, sed elevatum in aera, cælosque petentem, dicentibus angelis : *Sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cælum* (Act. i).

ENARRATIONES IN APOCALYPSIN.

Deus et Dominus Pater prævidens tribulationes quas passura erat sancta Ecclesia, postquam ab apostolis fuit fundata, disposuit cum Filio et Spiritu sancto eas tribulationes earumque præmia revelare. Jacula enim quæ prævidentur minus lædunt. Itaque Christo secundum humanitatem, Christus Joanni, Joannes autem Ecclesiæ revelavit. Et merito Christus Joanni revelavit, qui præcellebat omnibus privilegio castitatis, et qui *gratia Dei* interpretatur : quia bona omnia quæ agebat divinæ gratiæ ascribebat, et qui omnia tormentorum immania mentis æquanimitate sustinebat. Sed quia constat hanc revelationem visione factam esse, videndum est quo genere visionis. Visio autem alia corporalis, alia spiritualis, alia intellectualis. Visio corporalis, qua videmus cælum et terram et cætera corpora. Visio spiritualis est, quando in eo quod videtur aliud prætenditur. Sicut fuit de Moyse qui vidit rubum non ardentem ardere (*Exod. iii*), quod aliud significabat. Intellectualis vero quando Spiritu sancto intimante, aliquis concipit aliquid mysticum, sicut sanctus Joannes in hoc libro fecit. Nam non realiter ista vidit, sed divino sufflamine intimante, convenientia signa passionum designativa in intellectu suo configuravit. Nunc quæ sit materia illius videamus. Materia illius sunt septem signa tribula-

tionum designativa. Intentio, invitare nos ad patientiam, ut per patientiam veniamus ad contemplationem, per contemplationem ad revelationem, inde ad beatitudinem. In quo habeamus finalem causam hujus operis. Quia in divinitate non queritur de philosophia, sed de vita, videamus cui vitæ supponatur. Vita alia theoretica, id est contemplativa; alia practica, id est activa, sed constat ad contemplationem referri. Et notandum quare magis ad patientiam quam ad alias invitet virtutes. Ad quod dicitur, quia sicut fides est fundamentum omnium virtutum, sic patientia quodammodo est sustentaculum. Notandum vero quamdam partem hujus libri pro præmio accipi, scilicet usque, *Ego Joannes frater*, in qua parte invitat nos ad audiendum, ad legendum, ad servandum: quia si hoc fecerimus, beatitudinem consequemur; et sic in primis commendat suum opus. Legendus est liber iste quia est Apocalypsis, id est revelatio et non cujuslibet, sed Jesu Christi; vel sic: Legendus est liber iste, quia *beatus qui legit et qui audit verba prophetiæ hujus apocalypsis*, id est revelationis Jesu Christi.

Causa est quæ beatum Joannem scribere movit, quia interim dum ipse exsul teneretur a Domitiano, in Ecclesiis quibus ipse præerat, nequitia multæ inleverunt. Ad quarum correctionem ipse commone-

tur per angelum in visione, sive dormiens sive spiritaliter raptus. Per hoc autem quod Joannes destitutus omni humano eloquio et auxilio divinitus visitatur, innuitur nobis ut quanto magis ab hoc terreno tumultu recedimus, tanto potius idonei divina visitatione judicemur. Est autem materia in hoc libro Ecclesia, de qua omnes fiunt visiones. Quod autem inducitur de Antichristo et dæmonibus, id ad comprobationem Ecclesiæ sit. Nunc autem modo tractat de materia, scilicet ostendendo conditionem ipsius Ecclesiæ secundum præsentem et futurum statum. Secundum præsentem, quod multas persecutiones oporteat hic pati Ecclesiam, et contra ipsi præsentem vel in futuro multas dignitates, ut remissionem peccatorum, illuminationem animarum, et cætera talia; in futuro autem obtinere vitam, et interminabilem lætitiā. Finalis causa est, ut sibi subditos, quibus principaliter scribit, et deinde cæteros animet ad sustinendas tribulationes cum patientiā, non diffidentes de remuneratione. Accessus ad litteram.

CAPUT PRIMUM.

Apocalypsis Jesu Christi quam dedit illi Deus palam facere servis suis, quæ oportet fieri cito; et significavit mittens per angelum suum servo suo Joanni, qui testimonium perhibuit verbo Dei, et testimonium Jesu Christi quæcunque vidit. Beatus qui legit, et qui audit verba prophetiæ hujus, et servat ea quæ in ea scripta sunt. Tempus enim prope est.

Apocalypsis Jesu Christi. Ac si ita commoneret: **Attendite hanc visionem, quia hæc visio revelata Jesu Christo, et hæc est apocalypsis Jesu Christi quam dedit illi Deus, scilicet Pater palam facere servis suis, id est ut palam faciat humilibus suis, non Judæis superbis, vel philosophis: ea scilicet quæ oportet fieri, ut tribulationes in Ecclesia et remunerationes. Cito et ne quis diceret quis poterit tandiu pati? dicit cito scilicet, labores transibunt, et præmia dabuntur: et quod dicit necesse esse hoc fieri, animat eos quasi inevitabile ostendens et significavit. Ordo talis est, Deus ostendit Christo, Christus autem Joanni. Joannes septem Ecclesiis, et bene dicit significavit, quia per quasdam figuras et quasi sigilla ei demonstravit. Vult autem Deus Scripturas suas clausas esse, ne inimicis sit locus accedendi, et ut sui exercentur, et ab eis inventum gratius habeatur, et hoc est. Et significavit mittens per angelum suum, in persona Christi aliquando loquentem ut cum dicit, In hoc primo cap.: Ego sum α et ω ; aliquando in persona sui, ut cum prohibet se adorari, ut dicitur inferius cap. XIX: Servo suo Joanni. Licet Joannes nondum fecisset evangelium, in prædicationibus tamen multa testimonia Filio Dei dederat Verbo Dei, id est divinitati cum dixit (Joan. I), In principio erat Verbum. Filius Verbum dicitur, quia sicut per verbum patet intellectus, ita ex operibus factis per suam sapientiam Deus nobis innotescit et testimonium Jesu Christi secundum humanam naturam cujus sunt hæc vocabula, quæcunque vidit, sive carnali sive**

A spiritali oculo. *Beatus qui legit.* Eum deberet dicere Joannes septem Ecclesiis, postquam ostendit visionem a Christo sibi ostensam, præmittit hoc ut eos ad visionem faciat attentos, quasi dicat: Quia hæc visio talis est, ideo *beatus qui legit* ut clerici et qui audit verba ut laici prophetiæ, id est visionis hujus, et servat ea quæ in ea sunt, fidem operibus implendo, vitando minata, optando promissa. *Tempus enim, et potestis servare, quia cito finientur hi labores, et hoc est: Tempus enim prope est.*

Joannes septem Ecclesiis quæ sunt in Asia, gratia vobis et pax ab eo qui est et qui erat et qui venturus est, et a septem spiritibus qui in conspectu throni ejus sunt, a Jesu Christo qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum et princeps regum terræ; qui dilexit nos et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo, et fecit nos regnum et sacerdotes Deo et Patri; ipsi gloriæ et imperium in sæcula sæculorum. Amen.

Joannes. Christus Joanni, ipse autem Joannes ait septem Ecclesiis, ad litteram, vel per septem accipiamus universas, quia in septem diebus omnia sunt facta. Quæ sunt in Asia, quæ omnes Ecclesiæ sunt in elatione. Asia enim elatio interpretatur. Quod præmisit ante salutationem, fuit quasi prologus. In hac autem salutatione nil dicit de persona Patris, quia de ea nullus error erat; de persona vero Filii et Spiritus sancti dicit contra quorundam hæreses. *Gratia vobis detur scilicet quæ peccata vobis remittantur et virtutes infundantur; vel gratia, favor Dei sit vobiscum in omnibus agendis et pax, id est quies ab omni vitio, vel pax quæ Deo et sanctis angelis semper concordatis per bonam voluntatem et sanctam actionem ab eo, id est a Filio qui est, id est qui vere existit: contra eos qui dicebant eum cœpisse ex tempore et qui venturus est in judicio.* Hic reprobat error Ebionis, Arii et multorum aliorum hæreticorum qui dixerunt Christum purum hominem ex Maria sumpsisse initium, et a spiritibus septem, id est a Spiritu sancto: vel septem spiritibus ideo dicit, ut intelligamus septem dona Spiritus sancti; vel per septem accipiamus omnia dona Spiritus sancti qui in conspectu throni ejus sunt, ut illuminentur justii in quibus sedet judicans Deus. Thronus est judiciaria sedes, et a Jesu Christo. Repetit de Filio, quia de eo plurima dicturus erat. *Qui est testis, non negans se Filium Dei etiam ingruente morte, et cujusmodi testis sit dicit fidelis, primogenitus mortuorum, ante genitus ad vitam non iterum moriturus, vel omnium mortuorum dignior, vel mortuorum mundo, quia ipse immunis fuit a peccato, ut dicitur (I Petr. II), et princeps regum terræ ad litteram: quia sive velint terreni reges, sive non, non possunt nisi quantum ipse permittit; vel caput et princeps omnium bene regentium terram suam. Qui dilexit nos quem audire et venerari debetis, quia ipse maxima dilectione dilexit nos. Majorem hac dilectione nemo habet ut animam suam ponat quis (Joan. xv), etc., et lavit nos a peccatis nostris originalibus, et etiam actualibus in san-*

lege, ut ample deducit divus Paulus (Hebr. ix) per totum cap., et divus Petrus: *Et fecit nos regnum fidem dando nobis regni caelestis et sacerdotes Deo et Patri ut perpulchre deducit divus Petrus (I Petr. ii)*. Deus dicitur secundum creationem: idem et Pater, quia omnibus consulti. Rex dicitur ille qui regit et refrenat illicitos motus: sacerdos qui digne offert preces suas et se Deo sacrificat per bonam voluntatem et rectam actionem, sic totaliter se Deo dedicando. Et hic non loquitur divus Joan. de sacerdotio ordine. *Ipsi gloria et quia ipse talis est, ideo apud nos gloriosus habeatur et imperium in saecula saeculorum et nosejus regimini subjiciamur in saecula consecutiva horum saeculorum, non ad horam tantum. Amen. Amen est adverbium affirmativum apud*

Hebraeos, ac si inlclamaret: Verum est quod ei debetur gloria.

Ecce venit cum nubibus, et videbit eum omnis oculus, et qui eum pupugerunt: et plangent se super eum omnes tribus terrae. Etiam amen. Ego sum α et ω, principium et finis, dicit Dominus Deus qui est et qui erat et qui venturus est omnipotens.

*Ecce venit cum nubibus et bene debemus eum glorificare, quia jam venit remunerator honorum, et punitor impiorum. Nubes accipiamus ad litteram. Veniet enim iudex cum nube ut ascendit, ut dicitur (Act. i), quae nubes bonis refrigerium et confortatio erit, malis excaecatio: quod significatum est in nube qua educti sunt filii Israel de Aegypto (Exod. xiiii). Vel per nubes accipiantur justi: quia ipsi et coruscant miraculis, et intonant minis, et irrigant corda fidelium verbi Dei doctrina. Et videbit eum omnis oculus. Ad litteram, et etiam oculi eorum qui eum pupugerunt et plangent se, super se ex propria miseria et super eum, id est ut ex infinita gloria ejus ac beatorum maxime augeatur calamitas damnatorum. Omnes tribus terrae, id est terrenitati deditae. Etiam amen. Confirmatio laudis et honoris. Ego sum α et ω, praemissa salutatione antequam narrationem incipiat visionis, ut eos attentos faciat, ad ea quae sequuntur intelligenda, dicit haec non esse sua verba, sed Dominus Deus dicit haec, ut sit probatio ita. Vere venturus est Dominus, quia ipse Dominus Deus dicit: Ego sum quidem ille qui erat et qui est et qui venturus, et hoc dicit: Ego sum α et ω, et horum subditur expositio cum dicitur, *Principium et finis*. Deus dicitur principium, quia ipse et ante omnia fuit, et ab ipso omnia processerunt. *Omnia per ipsum facta sunt (Joan. i)*. Dicitur finis, quia post ipsum nil erit, et quia eo obtento nil expetibile relinquitur, et hoc est: Ego sum α et ω, principium et finis dicit Dominus Deus, qui erat, et qui est, et qui venturus est.*

Ego Joannes frater vester et particeps in tribulatione et regno et patientia in Jesu, fui in insula quae appellatur Pathmos propter verbum Dei et testimonium Jesu Christi. Fui in spiritu in Dominica die, et au-

Quod vides scribe in libro, et mitte septem Ecclesiis, Epheso, et Smyrnae, et Pergamo, et Thyatirae, et Sardis, et Philadelphiae et Laodiciae.

Ego Joannes: snita salutatione antequam narret, exponit quomodo vel quando vidisset, et ibi commendat visionem ex quatuor rebus, scilicet ex persona videntis, ex loco, ex causa, ex tempore; et sic dicit: Ego Joannes, Commendatio ex persona. Quasi dicat: Attendite quae vidi ego apostolus tanti nominis, frater in unitate fidei et particeps in tribulatione; et quia tribulatio sine patientia inutilis est, ideo apponit, et patientia et tandem regno. Haec ample deducuntur (Rom. v, et Jacob. i), praemonstratis omnibus his in Jesu, tribulatus enim Dominus patienter habet regnum. Fui in insula ad litteram, et est commendatio ex loco. Locus enim solitarius aptus est in quo secreta caelestia fidelibus revelantur. Quae appellatur Pathmos. Pathmos fretum interpretatur. Propter verbum Dei. Commendatio per causam et testimonium Jesu Christi scilicet quia testimonium perhibui divinitati et humanitati Salvatoris. Fui in spiritu, id est spiritualiter vidi in Dominica die. Commendatio ex tempore. Solet enim rerum qualitas tempore notari: ut Abraham vidit angelos in meridie (Gen. xviii), id est in fervore fidei. Adam vidit angelum in persona quidem Dei post meridiem (Gen. iii), scilicet post lapsum. Loth vidit perditionem Sodomae in vespere (Gen. xix), quia cito futura erat. Salomon sapientiam recepit nocte (III Reg. iii), quia non bene conservavit eam. Significat enim Dominica dies requiem illam veram quam jam obtinet et sanctis promittit ille qui Dominica die resurrexit, ideoque cessamus in eodem die ab opere. Significabatur eadem requies in veteri lege per Sabbatum (Exod. xx), sed re impleta cessavit figura. In hac requie jam saltem spe totus erat apostolus: unde attendenda est revelatio, quae fit eo tempore et audiri, id est cognovi, vocem magnam, id est admonitionem de rebus magnis factam. Post me. Post se dicit, quia cum ipse jam eductus de praesentibus sola anteriora intenderet per contemplationem, aliorum respicere correctionem admonetur. Vel post se audit, quia idem lege et prophetis admonitum intellexit. Tanquam tubae quia incitatur ad bellum. Quod vides, scribe in libro, id est reconde in memoria, vel ad litteram et mitte septem ecclesiis. Possumus per septem universas accipere ecclesias; vel ad litteram has septem tantum.

Et conversus sum ut viderem vocem quae loquebatur mecum. Et conversus vidi septem candelabra aurea, et in medio septem candelabrorum aureorum similem Filio hominis vestitum podere, et praecinctum ad mamillas zona aurea. Caput autem ejus, et capilli erant candidi tanquam lana alba, et tanquam nix, et oculi ejus tanquam flamma ignis; et pedes ejus similes aurichalco, sicut in camino ardenti, et vox illius tanquam vox aquarum multarum: et habebat in dextera sua stellas septem, et de ore ejus gladius utraq

Et conversus sum ut viderem vocem quæ loquebatur mecum, id est recordationem habui de subditis, ut intelligerem admonitionem. Attendendum, quia iste totus liber in septem visiones distinguitur, quare hæc prima de correctione Ecclesiæ agit. *Et conversus sum*, et quia sic conversus vidi septem candelabra aurea, id est septem prænominatas Ecclesias vel etiam universas. Per candelabra ideo significamus Ecclesias, quia sicut candelabra comportant lumen et aliis præbent, ita Ecclesia verum lumen quod est Christus et aliis portat, et aliis ipsius claritatem prædicando demonstrat. *Aurea*, quia Ecclesia claritate et sapientia est fundata. *Et in medio*, id est paratus omnibus subvenire, id est ab omnibus participari *septem candelabrorum aureorum*, id est ecclesiarum similem *Filio hominis*, Christum, quem ideo non Filium, sed similem dicit, quia et ipse immunis est a peccato, et jam erat immortalis et impassibilis. *Vestitum podere*. Poderis fuit vestis sacerdotalis et talaris in veteri lege, per quam significatur caro Christi quæ vestis fuit, quia in ea divinitas latuit; sacerdotalis, quia in illa seipsum Deo obtulit; talaris, quia permanet in finem sæculi; *præcinctum ad mamillas zona aurea*, cingulo charitatis et veræ dilectionis. Vidit Daniel eundem angelum, scilicet in persona Christi, præcinctum renes in Veteri Testamento (*Daniel. x.*), quia ibi carnalia opera constringuntur. Illic mamillas præstringit, quia Evangelio etiam cogitationes judicantur, ex quo significatur nobis ut nos cogitationes præstringamus. *Caput ejus et capilli*. Describit secundum quod viderat in figura. Per caput accipitur propria persona Christi, per capillos proxime adhærentes ei, qui sunt candidi et bene purgati a peccatis. *Candidi tanquam lana alba*, id est vestimentum pellens frigus, id est vitia et tanquam nix. Nix est candidissima inter omnes creaturas, cui comparatur candor immortalitatis. *Et oculi ejus velut flamma ignis*. Oculi ejus sunt dona sancti Spiritus vel spirituales in Ecclesia, vel divina præcepta quæ omnia illuminant recipientes, et faciunt ardere igne dilectionis, et *pedes ejus similes aurichalco, sicut in camino ardenti*, pedes, id est fideles venturos in novissimis temporibus. Vidit similes aurichalco excocto: quia sicut aurichalcum per excoctionem mutatur in colorem auri; ita et fideles illi per immoderatam tribulationem in tempore Antichristi inveterabuntur in melius. Habet alia translatio, *aurichalco Libani*. Unde notatur, quod Antichristus in eadem regione sit venturus in qua Dominus habitavit. *Et vox illius tanquam vox aquarum multarum*, id est admonitio illius continet vim doctrinarum multarum, quæ doctrinæ lavant sicut aqua, vel tanquam vox quam recipiunt populi multi qui comparantur aquæ propter fluctuationem; vel vox datrix multarum gratiarum. *Et habebat in dextera sua stellas septem*. Per stellas accipit episcopos qui debent alios illuminare verbo et exemplo; horum

etiam quod erant in dextera, id est in potiore parte, et de ore ejus, id est sanctis Patribus per quos Deus loquitur, *exibat, gladius*, id est verbum Dei ex utraque parte acutus *exibat*, id est utrobique secans, in Veteri Testamento opera carnalia, in Novo etiam concupiscentias. *Et facies ejus sicut sol lucet in virtute sua*, id est illi qui ei similes esse nitebantur, lucebant et cæteros illuminabant, sicut sol in meridie nulla nube obscuratur, vel sicut ipse Christus.

Et cum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam mortuus; et posuit dexteram suam super me dicens: Noli timere. Ego sum primus et novissimus, et vivus, et fui mortuus, et ecce sum vivens in sæcula sæculorum, et habeo claves mortis, et inferni. Scribe ergo quæ vidisti, et quæ sunt, et quæ oportet fieri post hæc. Sacramentum septem stellarum quas vidisti in dextera mea, et septem candelabra aurea, septem stellæ, angeli sunt septem Ecclesiarum, et candelabræ septem Ecclesiæ sunt.

Et cum vidissem eum id est quia talem eum cognovi et in propria persona et in membris, *cecidi*, id est humiliavi me ipsum *ante pedes ejus* ut jam paratus essem pati quantum passuri sunt pedes ejus, *tanquam mortuus*, quia licet mortuus mundo, tamen vere vivens; *et ideo posuit dexteram suam*, id est auxilium suum vel spem confortantem *super me*, id est ultra vires humanitatis, *dicens*, id est commonens me per Scripturas: *Noli timere* pro me pati tribulationem, quia ego fui mortuus pro vobis qui non indigebam. Quod notatur ubi dicit: *Ego primus et novissimus*; et quia ipse non indigens pro nobis pati voluit, modo sine fine vivit, valde animari debemus, ut indigentes pro eo patiamur, ut cum eo tandem æternaliter vivamus, et hoc est: *Ego sum primus et novissimus et vivus*, vera vita secundum divinitatem; *et fui mortuus et ecce sum vivens*, secundum corpus in sæcula sæculorum; *et habeo claves mortis*, et quia posset aliquis dicere, quis poterit tandiu pati? dicit: *Non patiar vos tentari supra id quod potestis (I Cor. x.)*, et hoc est, *et habeo claves mortis et inferni*, id est diaboli et membrorum ejus. Ipse dicitur mors, quia est causa totius mortis: ministri ejus inferni, quia locus est in quo ipse habitat. Sed neque diabolus, neque ministri ejus possunt nocere, nisi quantum eis a Deo permittitur. *Scribe ergo quæ vidisti* sive spirituali, sive carnali oculo, ut Paulus, *et quæ sunt* ut præsentibus tribulationibus et præsens auxilium *et quæ oportet fieri post hæc*, universas tribulationes quas patientur sancti et ultimis temporibus, per quorum exemplum præsens Ecclesia ad implenda hæc leviora maxime animari debet. *Sacramentum septem stellarum*, supple scribe. Sacramentum est, ubi aliud dicitur et aliud intelligitur. Quod angelus mysteria quarundam figurarum aperit, notat in omnibus allegoriam inquirendam; tamen non omnes aperit, ne sit aditus furibus in sanctam Scripturam,

CAPUT II.

Et angelo Ephesi Ecclesiæ scribe: Hæc dicit qui tenet septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septem candelaborum. Scio opera tua et laborem et patientiam tuam, et quia non potes sustinere malos, et tentasti eos qui se dicunt apostolos esse, et non sunt: et invenisti eos mendaces, et patientiam habes, et sustinuisti propter nomen nigrum, et non defecisti. Sed habeo adversum te, quod charitatem tuam primam reliquisti. Memor esto itaque unde excideris, et age poenitentiam: et prima opera fac. Sin autem veniam tibi cito, et movebo candelabrum tuum de loco suo nisi poenitentiam egeris. Sed hoc habes, quia odisti facta Nicolaitarum quæ et ego odi. Qui habet aures, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis. Vincenti dabo edere de ligno vitæ quod est in paradiso Dei mei.

Et angelo Ephesi Ecclesiæ scribe. Episcopo scribit de manu cujus subditorum peccata requirit, nec sine ejus commonitu subditos esse judicandos præsumit. In hac Ecclesia Ephesi erant aliqui qui bene Deo placebant, secundum quam partem Ephesus voluntas interpretatur: erant in eadem Ecclesia alii qui multum indigebant divino consilio, secundum quam partem Ephesus consilium interpretatur. Antequam scribat de operibus Ecclesiæ præmittit de mandante, per quæ ostendit ipsum idoneum qui talia mander, ut cum dicat eum tenere septem stellas, etc., significat his qui peccaverunt non esse desperandum, sed per poenitentiam posse reconciliari, quia nondum projecit eos Deus de manu sua; bonis vero monstrat ut patienter laborent confisi de coronâ. *Hæc dicit qui tenet septem stellas in dextera sua*, quasi dicat: Licet peccassetis, nondum projecit vos. *Qui ambulat in medio septem candelaborum aureorum*, quasi dividens sancti Spiritus dona, vel ambulat, scilicet cui non placet quiescere in aliquibus horum. *Scio*, id est approbo, *opera tua*. Bonæ partis prius loquitur, ut horum exemplo cæteri corrigantur, et laborem et patientiam et quia non potes sustinere malos, id est secundum tuam humanitatem sine larga ope misericordiæ non potes jam pati malitiam eorum, vel non potes sustinere malos, quin corrigas vel expellas ab Ecclesia, et tentasti eos, id est probasti eorum doctrinam qui dicunt se apostolos esse et non sunt, id est a Deo missos ut sic facilius decipiant, et aut tales pseudoapostoli. *Et invenisti eos mendaces*, id est falsa prædicantes et male viventes et patientiam habes contra mala quæ isti inferunt per tyrannos. Quod enim isti non potuerunt persuasoria deceptione, quærebant per vim efficere. *Et non defecisti*. Hic notat eos tanta esse passos, quæ possint aliquem compellere ad defectum. *Sed habeo adversum te*, ad aliam partem, *quod charitatem tuam primam reliquisti*, quæ principalis virtus est. *Memor esto itaque*, et quoniam hoc habes contra te, ideo memorare unde excideris, id est de excellenti gradu fidelium; et age poenitentiam, id est redde dignos fructus poenitentiae (Luc. iii). *Et prima opera tua fac*,

A scilicet opera charitatis. Sin autem hoc non feceris, veniam tibi ad tuum damnum, et movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi poenitentiam egeris, scilicet ab omnibus institutis ecclesiasticis ejiciam eos. Sed hoc habes bonum. Quamvis hoc prædictum habeam adversum te, tamen non desperes quia hæc placent mihi in te, quia odisti facta Nicolaitarum quæ et ego odi, et ideo tu juste odisti. Nicolaus fuit unus de septem diaconibus, qui quia redibat ad uxorem suam repudiatus, prædicavit communicationem omnes mulieres; prædicavit comestionem idolothytorum. Hujus hæresis reprobatûr ab Ecclesiâ in cap. Quidam autem hæret. 24, cap. 3. Nicolaus stultus populus interpretatur: quales hoc tempore hæretici vel gentiles, qui et communem judicant usum mulierum et idolothyta comedunt. *Qui habet*, id est quod uni dico, omnibus dico. *Aures*, divinum intellectum. *Audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis*. Quasi dicat: Non sunt verba Joannis vel angeli, sed ipsius divinæ substantiæ. *Vincenti dabo edere de ligno vitæ*. Et quare audiat? Quia vincenti. Non dicit facienti aliquando, sed perseveranti (Matth. x et xxiv). Qui perseveraverit usque ad finem hic salvus erit. *Quod est in paradiso Dei mei*, id est in horto deliciarum, scilicet Ecclesia. Christus lignum vitæ dicitur, quia idem facit in Ecclesia quod lignum vitæ in paradiso. Erat officium ligni illius, ut conservaret fruentes fructu suo a morte et a senio; hoc idem explet Christus in Ecclesia sua. Custodit enim fideles suos et a vera morte, et ab omni defectu, Adam enim comedens de ligno vetito, perdidit quod sibi conferebat lignum vitæ, et obtinuit in experientia sapientiam boni et mali (Gen. iii). Prius quidem positus in deliciis nesciebat quod esset bonum vel malum: tandem cognovit utrumque, utpotè expertus utrumque.

Et angelo Smyrnæ Ecclesiæ scribe: Hoc dicit primus et novissimus, qui fuit mortuus et vivit. Scio tribulationem tuam et paupertatem tuam, sed dives es: et blasphemaris ab his qui se dicunt Judæos esse, et non sunt, sed sunt synagoga Satanæ. Nihil horum timeas quæ passurus es. Ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcerem, ut tentemini, et habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis usque ad mortem, et dabo tibi coronam vitæ. Qui habet aures, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis. Qui vicerit non ledetur a morte secundâ.

Et angelo Smyrnæ ecclesiæ scribe. Episcopus significatur per angelum, quia et ipse nuntius debet esse verbi Dei. Smyrna interpretatur canticum, quia hæc tota Deo placebat, et sicut in cæteris prius ostendit mandantem idoneum qui talia mander, et talem describit Christum qui valeat eos consolari qui in nomine ejus tribulantur: *Hoc dicit primus et novissimus, qui fuit mortuus et vivit*. Ideo et vos ne deficiatis, quia et vos in æternum mecum vivetis. Scio tribulationem et paupertatem, ad litteram. Sed dives es in spe remunerationis, et est quædam confortatio; et blasphemaris ab his. Cumulus tribulationis, si ab

hoste familiari vexatur. *Qui dicunt se Judæos esse,* id est confidentes esse, et non sunt. Si enim filii Abraham essent, opera Abraham facerent, ut eis impropertat Christus (Joan. viii). *Sed sunt synagoga,* id est congregatio Satanæ, id est adversarii. Synagoga dicitur congregatio, quod videtur pertinere ad irrationabilia, quasi pecorum sit. Sed Ecclesia dicitur convocatio, quod manifeste de rationabilibus dicitur. Sed tamen nihil horum timeas quæ passurus es, etiam si sint graviora præteritis. *Ecce missurus est,* et vere patieris, quia ecce missurus est ex vobis diabolus aliquos in carcerem. Pro omni tribulatione ponit carcerem, ut tentemini, id est ut probemini; et habebitis tribulationem, et quandiu? *Omnino tempore vitæ vestræ et hoc est: Diebus decem vel septem,* id est omnibus diebus quibus observabuntur præcepta legis, id est omnino tempore præsentis vitæ. Vita justæ, ideo denario significatur, quia ipsa subjacet decem præceptis legis. Vita secularis bene septenario significatur, quia septem diebus transigitur. *Esto fidelis usque ad mortem,* scilicet quidquid illi inferant, in semper esto fidelis; et dabo tibi coronam vitæ, scilicet excellentiam beatitudinis. *Qui habet aures,* id est quod uni promittit vel minatur Deus, idem et consimilibus. *Qui vicerit, non lædetur a morte secunda.* Duæ sunt vitæ animæ, et duæ mortes, et corporis similiter. Prima vita animæ, constantia in virtutibus. Secunda vita, donari in vitam æternam. Prima mors animæ jacere in peccatis. Secunda puniri in æternum. Prima vita corporis, conjugii animæ. Secunda resuscitari ad vitam. Prima mors corporis, dissolvi ab anima. Secunda, damnari in iudicio.

Et angelo Pergami Ecclesiæ scribe: Hæc dicit qui habet rhomphæam utraque parte acutam: Scio ubi habitas; ubi sedes est Satanæ: et tenes nomen meum, et non negasti fidem meam. Et in diebus illis Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, ubi Satanæ habitat. Sed habeo adversus te pauca: quia habes illic tenentes doctrinam Balaam qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israel, edere et fornicari; ita et habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitarum. Similiter penitentiam age: si quo minus, veniam tibi cito, et pugnabo cum illis in gladio oris mei. Qui habet aures, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis. Vincenti dabo manna absconditum, et dabo illi calculum candidum, et in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit nisi qui accipit.

Et angelo Pergami Ecclesiæ scribe. Pergamus diviso cornuum interpretatur. Proponuntur quippe cornua ubi significatur pugna: ut in hac Ecclesia quædam mala pars bonam impugnabat. Hoc dicit qui habet rhomphæam. Cum dicit mandantem habere rhomphæam, id est gladium secantem Novo ac Veteri Testamento, ostendit ipsum idoneum qui secerat a bonis malos, a malis bonos; et innuit illis similiter bonum a malo discernendum, ut sequantur bonum et fugiant malum. Scio. Bonis loquitur. Ubi habitas, scilicet in medio prævæ nationis. Ubi sedes

est Satanæ, in quibus jam sedet et quiescit adversarius; et tenes nomen meum contra impugnantes, et non negasti fidem meam etiam in tali tribulatione quæ compelleret aliquem ad negandum. Et in diebus illis, in quo tempore inter cæteros maxime in conspectu meo vir iste Antipas claruit. Vel in diebus illis, id est in illo tempore tribulationis quæ fideles illuminat. Ubi Satanæ habitat et ideo illum occiderunt. Sed habeo. Quamvis prædicta in te mihi placeant, habes illic, scilicet non expellis de Ecclesia tenentes doctrinam Balaam qui docebat Balac. Tangit de veteri historia quomodo Balaam doceret Balac regem Madian perdere filios Israel, ut peccarent in conspectu Dei, scilicet ut alliceret eos ad fornicationem et idololatriam per pulchras mulieres (Num. xxviii). Hæc autem peccata reprehenduntur in aliquibus de Ecclesia hac. Pertinet hoc quoque per allegoriam ad præsentem Ecclesiam. Balaam interpretatur vanus populus, Balac elidens. Vanus enim populus hæretici dicuntur, qui docent principes terrenos qui sunt elidentes, quomodo decipiant Israel, id est viros Deum videntes: vel vanus populus dicuntur demones qui docent corpus humanum elidere et confunderè in se quasdam virtutes. Ita habes tu tenentes doctrinam Nicolaitarum, sicut doctrinam Balaam. Similiter penitentiam age, et ideo ut de illis, similiter et de istis. Si quo minus, id est si in aliquo horum minus feceris, veniam tibi cito, scilicet ut te interficiam in anima et corpore, et pugnabo cum illis in gladio oris mei, scilicet verbo Dei dicendo: Discedite a me, maledicti, in ignem æternum (Matth. xxv). Vincenti dabo manna absconditum, id est Christum qui significatus fuit in priori manna, qui verus est cibus reficiens et non deficiens, ut dicitur (Joan. vi). Dicitur etiam, manna a manhu, id est quid est hoc: quia cum promisisset Dominus filiis Israel cibos, et mane tale aliquid invenissent, mirantes dicebant, manhu, id est quid est hoc? (Exod. xvi.) Et dabo ei calculum candidum. Calculus est lapis solidus et lucidus, per quem significatur sermo divinus, qui dicitur lucidus quantum ad veritatem; solidus, quia infringi non potest. Vel per calculum corpus humanum, solidum contra vitia, lucidum multiplicitate virtutum. Habent alie translationes carbunculum, vel carbonem, sed idem semper significatur, et in calculo nomen novum scriptum, id est Filius Dei. Quod nemo scit nisi qui accipit, quod nomen nemo cognovit plene secundum suam proprietatem, nisi qui accipit calculum, id est nisi in quo habitat sermo divinus.

Et angelo Thyatiræ Ecclesiæ scribe: Hæc dicit Filius Dei qui habet oculos tanquam flammam ignis, et pedes ejus similes aurichalco: Novi opera tua, et charitatem et fidem, et ministerium, et patientiam tuam, et opera tua novissima plura prioribus. Sed habeo adversus te quia permittis mulierem Jezabel, quæ se dicit prophetam, docere et seducere servos meos, fornicari et manducare de idolothytis. Et dedi illi tempus ut penitentiam ageret, et non vult ver-

et qui mœchantur cum ea in irratione maxime erant, nisi pœnitentiam egerint ab operibus suis, et filios ejus interficiam in morte: et scient omnes Ecclesie quia ego sum scrutans renes et corda, et dabo unicuique vestrum secundum opera vestra. Vobis autem dico cœteris, qui Thyatiræ estis: Quicumque non habent doctrinam hanc, qui non cognoverunt altitudinem Satanæ, quemadmodum dicunt, non mittam super vos aliud pondus, tamen id quod habetis tenete donec veniam. Et qui vicerit, et qui custodierit usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super gentes, et reget illas in virga ferrea, et tanquam vas figuli confringentur, sicuti et ego accepi a Patre meo, et dabo illi stellam matutinam. Qui habet aures, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

Et angelo Thyatiræ Ecclesie scribe. Scribit episcopo hujus Ecclesie sicut et cœteris, sive omnia dicendo de subditis, sive etiam aliqua in personis propriis eorum. Thyatira interpretatur inflammata, quia in hac quidam inflammati sunt, scilicet mali: hæc dicit Filius Dei. Præmittit hoc ut ostendat idoneum mandantem qui habet oculos ut flammam, qui oculi sunt ut flamma. Novi opera tua, approbo castitatem tuam, et cœtera bona opera quantum ad teipsum, et fundamentum operum, scilicet, charitatem et fundamentum charitatis, id est fidem. Præcedit enim fides, scilicet, ut credat, deinde ut amet credita, post hæc bona opera, et hæc dicit charitatem et fidem, et ministerium quantum ad veros proximos. Quasi, veris christianis quæ poteras non negasti, et patientiam tuam quia etiam hostes patienter sustinuisti, et opera tua novissima, tam charitatem quam cœtera bona novi semper in te ampliari. Sed habeo: prædicta placent, sed istud displicet quia permittis mulierem Jezabel non ejiciendo, non excommunicando. Jezabel interpretatur fluens, vel fluxus sanguinis, sive sterquilinum, propter nimiam immunditiam, et fuit uxor Achab (III Reg. xvi), vel etiam hujus episcopi, vel si hoc non esset suum nomen, sic tamen vocanda est propter immunditiam. Possunt enim nostro tempore omnes illi Jezabel vocari qui dediti immunditiis fornicationem prædicant, et comestionem idolothytorum. Propheten, secreta divina videntem, quid permittis eam docere et seducere servos meos fornicari sive cum mulieribus, sive quoquo modo cum dæmone. Ecce, et quia non vult, ecce mitto eam in lectum, id est in securitatem peccandi. Habet alia translatio mitto eam in luctum, id est in perpetuum dolorem. Idem nobis significatur per luctum. Et qui mœchantur cum ea, id est qui implent quod docet illa. Hoc dicit de contemporaneis. Et filios ejus, id est sequaces ipsius ut qui etiam modo imitantur illam. Interficiam in mortem perpetua damnatione, et scient omnes Ecclesie, et de quo quidam adhuc minus sentiunt, quia non statim punio impios, tandem manifeste scient, cum donabo singulos secundum propria

ciens, reus, carnalia opera, et cetera, quæ dicitur et concupiscentias. Malis sic minor. Vobis autem dico cœteris, id est longe diversis a prædictis qui Thyatiræ estis, id est vere inflammati estis, vobis quidem hoc dico: Non mittam super vos aliud pondus, id est aliquid de institutis veteris legis, quemadmodum dicunt. Dicebant enim quidam non posse hominem salvari per solam novam legem sine circumcissione et cœteris talibus. Modo fit mutatio personæ. Ac si diceret: Thyatiræ sunt omnes illi quicumque non habent doctrinam hanc, id est qui non cognoverunt approbando eam altitudinem Satanæ, id est superbiam. Quamvis illi dicant aliud vobis esse utendum, tamen id quod habetis tenete donec veniam retribuere, et qui vicerit ut non cedat eis et insuper qui custodierit usque in finem vitæ opera mea, dabo ei potestatem, et in hoc sæculo quia possunt eos gentiliter viventes excommunicare, et æternaliter damnare; et reget illos in virga ferrea, id est justitia inflexibili, et tanquam vas figuli confringentur, quidam ut pereant, quidem ut melius vas fiant. Sicut et ego accepi a Patre meo secundum humanitatem; et dabo illi stellam matutinam, et tandem dabo me ipsum. Stella matutina Christum significat, quia stella illa et noctem illuminat et diem præcedit: ita Christus et mundum illuminat et diem communis resurrectionis præcedit. Vel prima resurrectio stella matutina vocatur.

CAPUT III.

Et angelo Sardis Ecclesie scribe: Hoc dicit qui habet septem spiritus Dei, et septem stellas. Scio operu tua, quia nomen habes quod vivas, et mortuus es: Esto vigilans, et confirma cœtera quæ moritura erant. Non enim invenio opera tua plena coram Deo meo. In mente ergo habe qualiter acceperis et audieris, et serva, et pœnitentiam age. Si ergo non vigilaveris, veniam ad te tanquam fur, et nescies qua hora veniam ad te. Sed habes pauca nomina in Sardis qui non inquinaverunt vestimenta sua, et ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt. Qui vicerit, sic vestiatur vestimentis albis et non delebo nomen ejus de libro vitæ, et confitebor nomen ejus coram Patre meo et coram angelis. Qui habet aures, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

Et angelo Sardis Ecclesie scribe. Sardis interpretatur pulchritudinis principium. Erant tamen in hac Ecclesia quidam qui volebant boni videri, sed non erant. Hoc dicit qui habet septem spiritus Dei et stellas. Ostendit idoneum mandantem, quasi dicit bonis: Laborate, quia possum vobis retribuere; malis: convertimini, quia aliter peribitis. Scio opera tua, id est, non possunt ante me abscondi. Scio quia nomen habes, id est quod in operibus tuis amas humanam laudem et mortuus es in peccatis: quia qui in uo offendit, omnium reus est. Esto vigilans, et ideo esto diligens et sollicitus de salute, et confirma cœtera. Hic innuitur quod qui in aliquo criminali

invenitur, perdit omnia benefacta quantum ad salvationem, cum dicit *moritura erant*, illo autem correcto, omnia simul valent ad vitam. Vigila, dico: *Non enim invenio opera tua plena*. Non sunt plena opera: quia sunt sine charitate, vel quoniam fiunt pro laude, vel quoniam sunt associata alicui criminali *coram Deo*; licet in facie hominum plena sunt, Deo tamen non sunt: et quia non sunt plena, enitere ut sint plena. Et hoc est: *In mente ergo habe qualiter acceperis*, id est, per rationem qualiter incepisti operari, et audieris a sanctis Patribus. Dicunt enim: Qui in uno offendit, omnium reus est (*Jac. 11*). Si charitatem non habuero, nihil sum (*I Cor. XIII*), et similia; et solus qui vigilat, placet mihi. *Si ergo non vigilaveris, veniam tanquam fur*, scilicet ut te occidam et spoliem. Spoliatur quidem damnatus, quando virtutibus non juvatur; et nescies qua hora veniam ad te. Sed habes pauca nomina. Nomina ideo dicit, quia sicut per nomina scimus proprietates rerum, ita Dominus novit omnia facta et proprietates quasi per nomina. *In Sardis*. Qui vere sunt Sardis, quia jam incipiunt esse pulchri. *Qui non inquinaverunt*, criminali macula; vel facta lacrymis deleverunt *Vestimenta sua*, immortalitatem et innocentiam quibus vestiuntur in baptismo. *Et ambulabunt mecum in albis* de virtute in virtutem mecum, id est sicut et ego feci. *In albis* vestibus vestiti, id est innocentia et immortalitate. *Qui vicerit, sic vestiatur vestimentis albis*, et non solum illi qui boni permanserunt, sed similiter qui aliquando malus fuit, si vicerit. *Et non delebo nomen ejus de libro vitæ*. Liber vitæ præscientia dicitur divina, in qua secundum suam divinitatem nil ascribitur vel inde deletur, sed dicitur hoc secundum præsentem statum cujusque: ut si quis se habeat in bono, dicitur ascriptus in libro vitæ, si ad malum se habeat, dicitur deletus de libro vitæ. *Et confitebor*, etc., dicendo: *Venite, benedicti*, vel remunerando secundum placitum Dei. *Et coram angelis Dei*, ut gaudeant angeli de consortio eorum.

Et angelo Philadelphie Ecclesie scribe: Hæc dicit sanctus et verus, qui habet clavem David, qui aperit et nemo claudit, claudit et nemo aperit: Scio opera tua. Ecce dedi coram te ostium apertum quod nemo potest claudere, quia modicam habes virtutem, et servasti verbum meum, et non negasti nomen meum. Ecce dabo tibi de synagoga Satanæ, qui se dicunt Judæos esse, et non sunt, sed mentiuntur. Ecce faciam illos ut veniant et adorent ante pedes tuos: et scient quia ego dilexi te, quoniam servasti verbum patientiæ meæ, et ego te servabo ab hora tentationis quæ ventura est in orbem universum, tentare omnes habitantes in terra. Veniam cito. Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, et foras non egredietur amplius, et scribam super illum nomen Dei mei, et nomen civitatis Dei, novæ Hierusalem, quæ descendit de cælo a Deo meo, et nomen meum no-

PATROI. CLXII.

rum. Qui habet aures, audiat quid Spiritus dicat Ecclesie.

*Et angelo Philadelphie Ecclesie scribe: Philadelpha amor fratris interpretatur. Erat quippe amor fraternus in Ecclesia hac. Sicut et in aliis ostendit idoneum mandantem, qui talia mandat. Cum enim commoneat eos laborare ad conversionem fratrum, et promittit se eis inde donaturum, præmium optimum præmittit, quia verus est, unde scire possunt quia confitendis dabit sicut promittit; et quod dare possit, præsignificat, ubi dicit: *Qui habet clavem David*, etc. *Hæc dicit sanctus*. Præmissa probatione quod verus sit, quia factus est sanctus et verus in promissis. *Qui habet clavem David*. Ostendit quod possit implere promissa qui habet potestatem, quam habemus per clavem, scilicet secundum carnem sumptam a David, vel potestatem aperiendi David et cæteros prophetas. *Qui si aperit vel corda, vel Scripturas, nemo claudit*; si claudit, nullus aperire potest. *Scio, approbo opera tua*, et ideo *ecce dedi coram te ostium*, vel corda prius clausa, vel clausulas Scripturarum. *Quia modicam*, id est humilem virtutem habes, et servasti verbum meum, id est prædicationem meam. *Et non negasti etiam in angustiis nomen meum*, et quia talis es, *ecce dabo tibi de synagoga Satanæ, qui dicunt se Judæos esse*. Hoc nomen perdidit negantes Christum Filium Dei, dum dixerunt: Nos nescimus te; sed mentiuntur. Convincuntur hic probare quibusdam similitudinibus, et faciam illos ut veniant ad fidem et adorent, venerentur doctores, ut Joseph fratres sui. *Ante pedes tuos*, id est parati imitari opera tua vel ultimos fideles. *Et scient quia ego dilexi te*. Dum sunt extra Ecclesiam, nesciunt Deum diligere nec fideles suos, quoniam patitur eos tribulari, reducti ad fidem etiam idem prædicant. *Quoniam servasti verbum patientiæ meæ*, id est ea quæ narrantur de patientia mea, ut etiam diligant inimicos exemplo mei. Sicut in sequentibus visionibus, sæpe in sexto, aliquid notat de tribulatione futura novissimis temporibus: ita hic in sexto angelo, in qua tribulatione Judæi quidam per prædicationem Heliæ legem spiritualiter intelligent et salvabuntur, quia servasti *et ego servabo te ab hora tentationis* ne noceat tibi, et veniam; quasi dicat: Sed quis poterit tandiu pati? ne diffidas succumbens, ego cito succurram tibi, et hoc dicit: Veniam tibi cito. *Tene quod habes*. Tu interim tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam, id est nullus inducatur in locum tibi deputatum, sicut gentes in locum Judæis promissum. *Qui vicerit, faciam illum columnam*, id est sustentamentum aliorum. *Et foras non egredietur amplius*, id est non recedet amplius a Domino. Filius junior qui devoravit substantiam suam cum meretricibus, postquam receptus est a patre, noluit regredi ad priorem vitam (*Luc. xv*), significat gentilem populum qui, prius separatus a Deo morte vituli saginati, id est passione Christi, Deo reconciliatus non exibat amplius; et scribam super*

48

men Dei mei, id est visio pacis dicetur, et hæc civitas erit bene munita virtutibus novæ Hierusalem, in qua nil remanet vetustatis, sed vera visio pacis. Quæ descendit de cælo, de consortio cœlestium. A Deo meo, Deo mittente virtutes, et nomen meum, id est Filius Dei. Christianus enim gratia unctus. Novum quod non habet ab Adam. Qui habet aures, quod uni dico, omnibus dico.

Et angelo Laodicæ Ecclesiæ scribe: Hæc dicit amen, testis fidelis et verus, qui est principium creaturæ Dei: Scio opera tua, quod neque frigidus es, neque calidus. Utinam frigidus esses aut calidus! Sed quia tepidus es, et nec frigidus, nec calidus, incipiam te evomere ex ore meo. Quia dicis quod dives sum et locupletatus, et nullius egeo, et nescis quia tu es miser et miserabilis, et pauper, et cæcus, et nudus: suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum, ut locuples fias, et vestimentis albis induaris, et non appareat confusio nuditatis tuæ, et collyrio inunge oculos tuos, ut videas. Ego quos amo, arguo et castigo. Emulare ergo, et pœnitentiam age. Ecce sto ad ostium et pulso. Si quis audierit vocem meam, et aperuerit mihi januam, introibo ad illum, et cœnabo cum illo, et ipse mecum. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici, et sedi cum Patre meo in throno ejus. Qui habet aures, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

Et angelo Laodicæ Ecclesiæ scribe. Laodicia vomitus interpretatur. Erant enim quidam in Ecclesia hæc tepidi. Tepidi sunt illi qui tenent aliqua instituta cessantes a malo, et hæc judicant sufficere: ideo fiunt torpentes, noluntque in aliquo bono opere laborare. Hæc dicit, quia dicturus erat rem mirabilem quod tepidi excommunicandi, et de ore suo projiciendi essent, qui ab hominibus boni credebantur, præmittit se veracem esse, ut et in his sibi credendum videatur. Amen, id est veritas: per ipsum enim omnia Patris promissa impientur. Testis fidelis, quia quæ audivit a Patre nota fecit nobis, vel testis operum nostrorum apud Deum, et verus in omnibus verbis suis. Quod est principium creaturæ Dei, sive primæ creationis, sive creationis ad justitiam, ex quo si velint resipiscere, potest eos justificare. Scio opera tua. Non me latent, quia neque frigidus es neque calidus. Frigidus est qui aperte turpiter agit, vel quidem non recipit. Neque calidus. Calidus est, qui fervet dilectione. Utinam frigidus esses aut calidus, Non ideo quod sit bonum esse frigidum, sed quia citius veniunt ad bonum, quia nihil de se confidunt. Sed quia tepidus es, id est fide recepta torpes et pigritaris operari, incipiam per excommunicationem removere per prædicatores meos qui dicuntur os, quia per ipsos loquitur Deus. Quia dicis quod dives sum, purgatus in baptismo, vel dives in scientia, et locupletatus per opera aliqua, et ideo sufficiens videar, et nullius egeo et ideo sibi jam nullam necessa-

lis, quia tu ipse ignoras miseriam tuam; et pauper a bonis operibus, et cæcus, quia non vides te insufficientem; et nudus a veste imo pudoris et innocentiae. Sed misericordiam non nego, hoc est: Suadeo tibi emere a me fructum pœnitentiæ, aurum ignitum probatum, id est charitatem quæ te accendat vel me ipsum. Ut locuples fias operibus virtutum, et vestimentis albis, id est innocentiae induaris. Et non appareat confusio nuditatis tuæ. Melius est coram paucis erubescere, quam tandem coram omnibus. Et collyrio inunge oculos tuos, divino præcepto vel donis Spiritus sancti, vel quibuscunque ratio illuminatur, et ut hoc possis: Emulare fratres tuos ceteros qui tribulantur, et ne dicerent quod Deus non diligit eos quos pati permittit, præmittit causam cum dicit: Ego quos amo, arguo, id est facio cognoscere peccata, et castigo, sic castos reddo, et quia tales amo: emulare ergo et pœnitentiam age, et debes agere, quia non prorsus despexi te, quia ecce adhuc expecto ut aperiam cor tuum; et hoc est: Ecce sto ad ostium, et pulso, id est increpo. Si quis audierit vocem meam intelligendo; et aperuerit mihi januam bene operando: intrabo ad illum in secreto cordis, et cœnabo cum illo, id est delectabor fide et operibus ipsius, et ipse mecum gaudebit de consolatione mea. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum, id est ut mecum judicet. In throno meo, sicut et ego vici, quia et victoria ipsius, et sessio ejus causa est victoriæ aliorum. Et sedi cum Patre meo in throno ejus. Thronus judiciaria sedes est. Qui habet aures, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

CAPUT IV.

VISIO SECUNDA.

Post hæc vidi, et ecce ostium apertum in cælo. Et vox prima quam audivi, tanquam tubæ loquentis mecum dicens: Ascende huc, et ostendam tibi quæ oportet fieri post hæc. Statim fui in spiritu, et ecce sedes posita erat in cælo, et supra sedem sedens. Et qui sedebat, similis erat aspectui lapidis iaspidis et sardini, Et iris erat in circuitu sedis, similis visioni smaragdinae, et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor, et super thronos viginti quatuor seniores sedentes circumamicti vestimentis albis, et in capitibus eorum coronas aureas, et de throno procedunt fulgura, et voces, et tonitrua, et septem lampades ardentes ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei. Et in conspectu sedes tanquam mare vitreum simile crystallo. Et in medio sedis, et in circuitu sedis quatuor animalia plena oculis ante et retro.

Post hæc. In hac secunda visione agitur de reparatione humani generis, ostendendo agnum accipientem librum de manu sedentis in throno, et aperientem signacula ejus libri quæ facta ipsius agni bene possunt nos commonere, ut pro ipso pati non dubitemus. Cum vellet suos animare ad tribulationem, bene præmisit de correctione Ecclesiæ, quia tum maxime prodest pœna, cum non punit delicta. Post

hæc vidi. Quantum ad ordinem visionum non alio tempore, sed eadem Dominica. *Et ecce ostium apertum in cælo*, scilicet clausura Scripturarum quæ est via ad vitam, vel obscuritas cælestium mysteriorum, vel in his qui cælum sunt. *Et ecce vox prima*; prima admonitio vel Vetus Testamentum. *Quoniam audivi tanquam tubæ*, scilicet hortantis ad bellum. *Loquentis mecum*, non dissentientis a ratione mea. *Dicens, Ascende huc*, amplifica animam ut hoc possit videre, *et ostendam tibi quæ oportet fieri post hæc* in ultimis temporibus. *Statim fui in spiritu*, abstracta intentione terrenorum, fui videns spiritualiter. *Et ecce sedes posita erat in cælo*. Sedes dicuntur et angeli, et cæteri majores sancti, qui et sedent in subditis suis, et ut celsior supra sedem sedens. *Et qui sedebat*, id est Deus Pater prius nobis incognitus, modo per incarnationem Filii cognoscitur et quasi lapis aspicitur. *Similis erat aspectui lapidis iaspidis et sardini*. Iaspis viridis coloris est, et aquosi; sardinus est rubei. Per aquaticum colorem significatur nobis iudicium illud quod jam per aquam diluvii factum est, ut habetur (Gen. vii); per rubeum illud, quod per ignem futurum est: vel per aquaticum colorem significatur aqua baptismi; per rubeum dona Spiritus sancti, quæ in baptismo recipiuntur, quibus et peccata cremantur et ad dilectionem accendimur. Sed licet talis, non tamen erat horribilis, quia *fris*, id est pax vel propitiatio Dei erat in circuitu sedis, quasi muniens et protegens eos. *Similis smaragdo*. Smaragdus est lapis habens viridem colorem et rubeum; iris similiter, per quæ notantur ea quæ diximus et in circuitu sedis, quasi appendentia et conscientia iudicio; *sedilia viginti quatuor*, doctores in Ecclesia tam in Novo, quam in Veteri Testamento. Per viginti quatuor ideo doctores comprehendimus, quia numerus hic constat ex duodecim et duodecim, qui item numerus constat ex tribus et quatuor. Sancti vero prædicatores nomen sanctæ trinitatis per quatuor mundi partes annuntiant. *Et super thronos*, id est supra prædicta sedilia *viginti quatuor seniores*. Non accipitur hic numerus secundum personas, sed secundum officium; quia per viginti quatuor hic accipiuntur omnes prædicatores tam veteris quam novæ legis. *Sedentes circumamicti vestimentis albis* quæ in baptismo receperunt, et in capitibus eorum, secundum mentes, *coronas*, victorias aureas per charitatem vel sapientiam, et de throno, scilicet de sede Dei, ut de apostolis et similibus, *procedunt fulgura*, id est miracula, et voces, admonitiones, et tonitrua, comminationes. *Et septem lampades ante thronum*, quæ sunt septem spiritus Dei. *Quæ dona sunt ante thronum*, id est accendunt et illuminant omnes justos ad dilectionem, in quibus sedet iudicans Deus, et in conspectu sedis ad figuram tanquam mare vitreum simile crystallo significat baptismum sinceritate fidei lucidum, qui ideo dicitur similis crystallo, quia sicut crystallum ex aqua durecit in lapidem, ita facit ex mollibus et liquidis baptismus solidos et invincibiles, et in medio sedis ve-

luti sustententes, et in circuitu quasi excubiæ, quatuor animalia. Animalia dicuntur evangelistæ, et cæteri sancti prædicatores, qui mansueri et bene animati cæteros animant, qui non dicuntur quatuor secundum personas, sed secundum officium quadrifariæ prædicationis, quia annuntiant horum naturas quatuor animalium quæ, licet in uno quoque homine esse debeant, de Christo tamen dicuntur proprie. Dicitur enim Christus *leo*, quia fortis est et sine timore; et quia sicut leo præmortuus nascitur, et tertia die ad vitam Patris voce excitatur, ita Christus die tertia ad vitam surrexit. Dicitur *vitulus*, quia sacrificatus. Dicitur *homo*, propter veram naturam humanam. Dicitur *aquila*, secundum divinitatem et ascensionem. *Plena oculis ante et retro*. Plena oculis ante et retro dicit, vel quia memores erant præteritorum peccatorum, et sibi providebant in futuro; vel habentes cognitionem et de præteritis et de futuris.

Et animal primum simile leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium animal habens faciem quasi hominis, et quartum animal simile aquilæ volanti. Et quatuor animalia, singula eorum habebant alas senas, et in circuitu et intus plena sunt oculis. Et requiem non habebant, die ac nocte dicentia: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, et qui est, et qui venturus est. Et cum daront illa animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super thronum, viventi in sæcula sæculorum, procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, et adorabant viventem in sæcula sæculorum, amen, mittentes coronas suas ante thronum, dicentes: Dignus es Dominus Deus noster accipere gloriam et honorem et virtutem, quia tu creasti omnia, et propter voluntatem tuam erant et creata sunt.

Et animal primum simile leoni, etc., et animal quartum simile aquilæ volanti. Comparatur Joannes aquilæ, quia in principio tractat de divinitate, et item cæteri nomina sumunt ex hoc quod proponunt suis evangeliiis: et tamen unusquisque naturas supradictas exsequitur. Alio ordine posuit Ezechiel hanc visionem (Ezech. i), quia prius posuit hominem, deinde vitulum, post leonem, inde aquilam; sed quia vidit quæ futura erant, eo ordine posuit quo ventura erant. Prius enim homo, deinde cætera. Joannes impleta videns, leonem præposuit, quasi fundamentum totius nostræ fidei. Unitur enim fides nostra maxime in resurrectione Dominica, et quatuor animalia ad hoc prædicandum bene erant instructa, secundum quatuor prædictas naturas Christi, singula eorum non secundum personas, sed unusquisque ordo habebant alas senas. Sex alæ sunt sex opera misericordiæ, satiare esurientem, potare sitientem, vestire nudum, colligere hospitem, et visitare infirmum, et incarceratum: quæ alæ dicuntur, quia istis in altum sublevamur. Vel sex alæ cognitio universorum sex diebus factorum; ex his enim visibilibus ad invisibilia cognoscenda perducimur. Vel sit prima ala lex naturalis, quæ fuit in Abraham

tertia ala prophetiæ; quarta, Evangelium; quinta, institutiones apostolorum; sexta, ut Augustini et aliorum qui ordinaverunt vestimenta, etc., in Ecclesia. In circuitu ut aliis bono exemplo lucerent, et intus quantum ad seipsos, plena sunt oculis, divinis præceptis. Et requiem non habebant, non cessabant, die ac nocte, in prosperis, vel in adversis, vel continue, dicentia: Sanctus, sanctus, sanctus, ter, quia Trinitas in personis. Dominus, semel, quia unitas in deitate. Dominus Deus omnipotens, qui erat, sine principio, et est, sine mutabilitate, et qui venturus est ad iudicium, et cum darent illa animalia gloriam, id est cum sancti prædicatores prædicarent Deum gloriosum, ut ex resurrectione, et honorem, venerandum propter opera, vel ex ascensione; et benedictionem supernæ remunerationis, vel super omnes angelos. Sedit super thronum venti in sæcula sæculorum procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, id est humiliabant se ei omnes iudices, tam novæ quam veteris legis; et non nocet, si idem dicantur modo iudices, modo animalia, et adorabant viventem in sæcula sæculorum, expectantes ab ipso voce et opere quæ a se non habebant, mittentes coronas suas ante thronum, attribuentes ei victorias vitiorum vel tribulationum; dicentes: Dignus es, Domine Deus noster, accipere, cui referimus gloriam et honorem et virtutem, quia tu creasti omnia et propter, id est iuxta voluntatem tuam erant et creata sunt, non de subito, sed in æterna dispositione omnia habuisti.

CAPUT V.

Et vidi in dextera sedentis super thronum librum scriptum intus et foris, signatum sigillis septem, et vidi angelum fortem prædicantem voce magna: Quis est dignus accipere librum, et solvere signacula ejus? et nemo poterat in cælo, neque in terra, neque sub terra, aperire librum, neque respicere illum. Et ego flebam multum, quoniam nemo dignus inventus est aperire librum, nec videre illum. Et unus de senioribus dixit mihi: Ne flevieris. Ecce vicit leo de tribu Juda, radix David, aperire librum, et solvere septem signacula ejus. Et vidi et ecce in medio throni et quatuor animalium, et in medio seniorum, agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem et oculos septem, qui sunt septem spiritus Dei missi in omnem terram. Et venit, et accepit de dextera sedentis in throno librum. Et cum aperuisset librum, quatuor animalia et viginti quatuor seniores ceciderunt coram agno, habentes singuli citharas, et phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum: et cantabant canticum novum, dicentes: Dignus es, Domine Deus, accipere librum, et aperire signacula ejus, quoniam occisus es, et redemisti nos Deo in sanguine tuo, ex omni tribu, et lingua, et populo, et natione: et fecisti nos Deo nostro regnum et sacerdotes, et regnabimus super terram.

Et vidi in dextera sedentis super thronum librum scriptum intus et foris, librum accipit divinam di-

videt in dextera, id est in Filio Dei. Persona Filii attribuitur tota reparatio humani generis, per quem et impleta est; qui liber est scriptus, id est manifestatus intus per Novum testamentum, et foris per Vetus quod Novi clausura est. Vel per foris intelligitur Novum, quod est foris in manifesto; per intus Vetus, quod est obscurum; signatum, id est clausum, septem sigillis, id est universis obscuritatibus, vel septiformi Spiritu per quem fides operatur. Et vidi angelum quemlibet de primis Patribus, qui dicitur angelus, quia a Deo missus, fortem, prædicantem voce magna, inquirentem et cæteris annuntiantem, et præ nimio desiderio jam tantum differri conquirentem. Quis est dignus accipere, implere librum, etc. Ubi ostendit illos Patres primos Christum tam ferventer desiderasse, qui minima consideratione eum perceperant, innuit quod nos qui jam ipsam rem tenemus, multo ferventius diligere debeamus, et pro eo pati non subterfugiamus. Dicit Joannes, et nemo poterat in cælo ut angelus, neque in terra, ut neque sub terra, ut animæ exutæ corpore, aperire, implere librum, neque respicere illum, id est perfecte intelligere. Unde illud Isaïæ LIII: Generationem ejus quis enarrabit? Hic assumit personam aliorum priorum Patrum. Et ego flebam multum, quoniam nemo dignus inventus est aperire, id est adimplere librum, nec videre illum plene intelligere. Et unus de senioribus dixit mihi: Ne flevieris. Quilibet propheta, qui Christi adventum annuntiando consolatur cæteros. Ecce vicit diabolus leo de tribu Juda, radix David, procedens a David, vel firmamentum David aperire, ut impleat librum, et solvere septem signacula ejus. Ostendit quomodo vidit desideratam, modo exsequitur, modo vidit completam, et sicut ille prædixerat vidi, et ecce in medio throni quasi sustentamentum omnium, et quatuor animalium agnum Christum, qui vera fuit victima, stantem, quasi laborantem, et sanctis certantibus subvenientem tanquam occisum; quia etsi mortuus, tamen ex virtute Dei vivit, habentem cornua septem et oculos septem. Cornua et oculi Spiritus sanctus, qui dat regnum et exaltationem, quod per cornua notatur; qui dat illuminationem, quod per oculos notatur. Vel cornua sunt sancti eminentiores ipsi capiti proxime adhærentes, et carnem excedentes, et venit ad cognitionem nostram per carnis assumptionem; et accepit homo factus de dextera sedentis in throno librum a verbo sibi unito, et cum aperuisset librum, quatuor animalia, scilicet sancti omnes prædicatores, et viginti quatuor seniores, omnes iudices ceciderunt coram agno, nihil de se præsumendo, sed humilia sentiendo coram agno, id est ipsum imitando. Unde sequitur: habentes singuli citharas. Cithara significat mortificationem carnis, et sunt in cithara lignum et chorda. Per lignum crux Christi, chordæ caro sanctorum, et phialas. Phialæ sunt vasa lata, per quas significantur corda lata usque ad dilectionem inimicorum; aureas dicit propter chari-

odore delectatur, ita Deus in orationibus sanctorum; et cantabant canticum novum cum exultatione. Novum Testamentum, quod Ecclesia opere proficitur, dum in morte ipsius baptizatur; dicentes: *Dignus es, Domine Deus, tu solus immunis a peccato: quoniam nisi esset immunis, non redemisset nos. In sanguine tuo: non ex uno solo ordine, sed ex omni tribu, et dicitur tribus a tribus ordinibus, scilicet laborantium, militum et sacrificantium, qui ordines continent septuaginta duas linguas: quorum singulæ continent populos multos, populi, nationes. Dicitur natio, quando aliqui de populo nationes. Dicitur natio, quando aliqui de populo moventur et incolunt novum locum. Per hoc notat redemptos ab omni diversitate, et hoc dicit, et lingua, etc. Et fecisti nos Deo nostro regnum, spiritualiter regnantes; et sacerdotes, nos ipsos offerentes, et pro illis orantes, et regnabimus super terram, vel bene cultam, vel super terrenos excommunicando.*

Et vidi et audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni et animalium, et seniorum: et erat numerus eorum millia millium dicentium voce magna: Dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem, et divinitatem, et sapientiam, et fortitudinem, et honorem et gloriam, et benedictionem. Et omnem creaturam quæ in caelis est, et super terram, et subtus terram, et mare, et quæ in eo sunt, omnes audivi dicentes sedenti in throno et agno: Benedictio, et honor, et gloria, et potestas in sæcula sæculorum. Et quatuor animalia dicebant amen. Et viginti quatuor seniores ceciderunt in facies suas, et adoraverunt.

Et vidi in spirituali visione perstiti et audivi non solum animalia et seniores qui testimonium dabant Christo, sed etiam angelos qui omni studio et affectione juvant et custodiunt Ecclesiam, qui gaudentes de consortio reparato, testimonium profertur de incarnatione Domini, de nativitate, de passione, de resurrectione et ascensione, utpote illi qui in omnibus istis famulati sunt ei, ipsumque testantur judicem venturum. Vel angeli dicantur subditi animalibus et senioribus, scilicet angelicam vitam ducentes, qui circumdant et ornant suos prædicatores et iudices, testimonio eorum consentientes et illud confirmantes. Numerum finitum ponit, quia Deo finitus est numerus eorum, licet nobis sit infinitus. In circuitu throni quasi munitores, et erat numerus eorum. Multos ponit, quia quanto major multitudo, tanto major attestatio, major exultatio. Dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem, immunitatem a peccato et divinitatem, quia Deus fuit, etsi visus mortuus, et sapientiam, omnium cognitionem, et discretionem, et fortitudinem, quia vicit diabolus, persistendo in obedientia, et honorem in resurrectione, et gloriam, impassibilitatem et immortalitatem, et benedictionem, exaltationem; et hoc exponit, et omnem creaturam, ac si diceret: Ut in nomine Jesu omne genu flectatur (Philip. II);

teram, vel mundum, et quæ sunt in eo. Per hæc omnia, quæ Christo attribuit, contundit multorum hæreses, quorum singuli aliqua ex his Christo subtrahebant. Deinde omnes insimul tam animalia, quam seniores et angelos audivi dicentes audivi testimonium confirmantes sedenti in throno Deo Patri et agno secundum carnem. Benedictio, exaltatio, et honor impassibilitatis, et gloria in resurrectione, et potestas, quia omnipotens, in sæcula sæculorum, id est, non ad horam, sed in æternum. Quatuor animalia dicebant, amen. De istis iterum dicit, quia officium prædicatorum est testimonia confirmare. Et viginti quatuor seniores non superbientes de iudicio sibi commisso ceciderunt in facies suas, humiliaverunt se ei in conscientia sua, scilicet videntes quod caderent. Qui enim in aliam partem cadit, non bene cadit, quia non videt quod cadit, et adoraverunt, venerantes Deum tota intentione mentis.

CAPUT VI.

Et vidi quod aperuisset agnus unum de septem sigillis. Et audivi unum de quatuor animalibus, dicens tanquam vocem tonitruum: Veni et vide. Et ecce equus albus, et qui sedebat super illum habebat arcum, et data est ei corona, et exivit vincens, ut vinceret.

Postquam ostendit per agnum completam esse reparationem humani generis, vult etiam annuntiare Ecclesie futuras tribulationes, et contra auxilium, et tandem coronas pro victoria: ut Ecclesia tanto confusa suffragio, et gaudens de promisso, omnino patienter et jucunde sustineat tribulari. Et vidi quod aperuisset agnus unum de septem sigillis, universis obscuritatibus, ut fideles Scripturas sanctas intelligant. Et audivi unum de quatuor animalibus, dicens, non personaliter, sed quia omnes sancti prædicatores unum sunt: Veni fide et opere procede; et vide, intellige impletam esse veritatem et sic Joannes admonetur, ita ipse cæteros, alii similiter quos possunt ad idem debent invitare. Et ecce albus equus, id est Ecclesia in baptismo dealbata, quæ Christum assidue portat, et qui sedebat Christus, super illum habebat arcum. Arcus significat divinas Scripturas, quibus Deus et protegit suos, et lædit inimicos. In arcu duo sunt, lignum et chorda. Per lignum, quod per se est inutile, significatur Vetus Testamentum; per nervum qui temperat et facit valere lignum, significatur Novum Testamentum, per quod valet vetus lex; et data ei corona. Christus quippe in suis de multis victoriis coronatur, vel ipse secundum humanitatem. Et exivit portatus sanctis prædicatoribus vincens in Judæa, ut vinceret in gentibus, videns quidem diabolus Ecclesiam institui ad locum implendum unde ipse exciderat, nititur omnibus viribus ut eam impediatur et pervertat.

Et cum aperuisset sigillum secundum, audivi secundum animal dicens: Veni et vide. Et exivit alius equus rufus, et qui sedebat super illum, datum est ei

Et cum aperuisset sigillum secundum ordine vendendi, vel etiam tempore, audivi secundum animal quantum ad ordinem, dicens: Veni et vide, de virtute ad virtutem, ut intelligas. Et exivit implens quæ gerit in mente alius equus, longe diversus a primo, quia pessimus; rufus, sanguinolentus, scilicet manifestus persecutor. Et qui sedebat, id est diabolus, super illum, adhuc excelsior ipso equo; datum est ei, permissum a Deo ut sumeret pacem de terra, ut auferret omnem quietem ab his qui dediti sunt terrenis: Et ut invicem se interficiant gladio materiali, vel persuasionis. Et datus est ei gladius magnus, scilicet potestas nocendi non tantum in minores, sed etiam in majores, ut in Petrum et in consimiles, vel magnus, quia per totam terram. Hic notatur persecutio per hæreticos facta: quia postquam diabolus per apertos persecutores non proficit, immittit hæreticos, qui ut facilius falsitates suas persuadeant, permiscet etiam vera; et, quia hæc persecutio citius decipit quam etiam aperta tribulatio, ponit statim contra hanc quoddam auxilium.

Et cum aperuisset sigillum tertium, audivi tertium animal dicens: Veni et vide. Et ecce equus niger, et qui sedebat super eum, habebat stateram in manu sua. Et audivi tanquam vocem in medio quatuor animalium dicentium: Bilibris tritici uno denario, et tres bilibres hordei denario, et vinum et oleum ne læseris.

Et cum aperuisset sigillum tertium, sicut cætera, Ecce equus niger, offuscans sua vitia aliquibus operibus. Et qui sedebat super eum, id est, quia quod sui per eum operantur, ei attribuitur, habebat stateram, quia dicunt se habere veram discretionem in Scripturis, et ideo suas sententias præponderare in manu sua, quia opere implent quod prædicant. Ecce auxilium, scilicet prohibetur eis ne lædant suos, et hoc est, et audivi tanquam vocem in medio angeli existentis in medio quatuor animalium dicentium, ne lædatis fideles meos, quia bilibris, id est, Ecclesia facta de duobus populis, constat mihi denario uno, hoc est uno pretio, scilicet sanguine meo. Bilibris dicitur mensura quæ tenet duos sextarios; triticum sunt perfectiones, qui tribulatione attriti, igne excocti sunt, Deo suavis cibus, id est, sine ulla palea. Hordeum sunt non adeo perfecti, in quibus, licet valde sint tritici, est tamen aliqua palea. Et tres bilibres hordei denario, id est, unico pretio sanguinis, et vinum, qui alios inebriant. Vinum sunt illi, qui in se ferventes, inebriant alios ad amorem spirituales. Oleum sunt illi, qui uniti Spiritu sancto, et pleni orationibus, persistunt in contemplationem.

Et cum aperuisset sigillum quartum, audivi vocem quartæ animæ dicentis: Veni et vide. Et ecce equus pallidus, et qui sedebat desuper, nomen illi mors, et infernus sequebatur eum. Et data est illi

Et ecce. Illic notatur persecutio ex talis tribulationibus: quia non proficiens diabolus per apertas tribulationes, vel per manifestas hæreses, immittit falsos fratres, qui sub specie religionis proferant venenum nocendi, sed hi non habent effectum nisi per prædictos. Equus pallidus, quasi ex religione affligens se, et qui sedebat super illum diabolus, nomen illi mors. Quia ipse est causa totius nostræ mortis, vel quia ipse occidit quosdam in corpore, quosdam in anima; infernus, id est, insatiabiles terrenis, vel qui sunt in inferno deputati. Et data est potestas super quatuor partes mundi, id est, super omnes malos in omni parte terræ. Interficere gladio, apertis occisoribus, fame divini verbi, scilicet per hæreticos; et morte, mala persuasione. Et bestiis terræ, tribulationibus et occisoribus, vel ad litteram.

Et cum aperuisset sigillum quintum, vidi subtile altare animarum interfectorum propter verbum Dei et propter testimonium quod habebant, et clamabant voce magna dicentes: Usquequo Domine, sanctus et verus, non judicas et vindicas sanguinem nostrum de his qui habitant in terra? Et datae sunt eis singule stolæ albe, et dictum est illis ut requiescerent tempus adhuc modicum, donec impleantur conservi eorum, et fratres eorum, qui interficiendi sunt sicut et illi.

Ostensis tribulationibus, ne isti deficiant, ostendit eis consolationem egregiam, scilicet coronam et gloriam quam recipient hi qui in patientia tribulari non recusant. Et cum aperuisset sigillum quintum, vidi subtile altare sub Christo. Altare Christus accipitur, super quem Deo offerimus. Per ipsum enim mediatorem Deo placere possumus, sub quo sunt omnes fidelium animæ, quia et indigniores et magis digni omnes sub eis protectione; vel sub, id est, in absconso, quia nemo percipit in hac vita quomodo ibi sint. Animas interfectorum, vel aperto martyrio, vel aliqua anxietate, propter verbum Dei, quia præcepta Dei in se adimpleverunt, et propter testimonium, quia aliis testati sunt. Et clamabant voce magna in remisso desiderio. Usquequo Domine, sanctus, habens omnem sanctitatem, et verus in promissis, non vindicas sanguinem nostrum, faciendo discretionem malorum et bonorum, ut impleatur consortium nostrum, et vindicas pœnas inferendo de his qui habitant amore in terra, in terrenis. Considerant quidem sanctæ animæ ut numerus fratrum impleatur, et placet eis justa sententia, scilicet ut mali puniantur. Et datae sunt illis singule albe stolæ, id est, beatitudo solius animæ, nondum corporis, et dictum, inspiratum est illis a Deo ut patienter exspectarent; et hoc est, ut requiescerent adhuc modicum tempus, donec impleantur conservi eorum, ad quam expectationem hortatur eos duobus modis, scilicet gratia Dei, et hoc est cum dicit, conservi eorum, et item propter fraternam dilectionem ipsorum quos desiderant, et hoc est ubi dicit, et fratres eorum.

Et vidi cum aperuisset sigillum sextum, et terræ motus factus est magnus, et sol factus est niger, tanquam saccus cilicinus, et luna tota facta est sicut sanguis, et stellæ cæli ceciderunt super terram, sicut ficus mittit grossos suos, cum a vento movetur. Et cælum recessit sicut liber involutus, et omnis mons et insulæ de locis suis motæ sunt, et omnes reges terræ, et principes, et tribuni, et divites, et fortes, et omnis servus et liber absconderunt se in speluncis, et in petris montium. Et dicunt montibus et petris: Cadite super nos, et abscondite nos a facie sedentis super thronum, et ab ira agni: quoniam veniet dies magnus iræ ipsorum, et quis poterit stare?

Et vidi cum aperuisset sigillum sextum, sicut in cæteris sextis, ita in hoc sexto sigillo notat persecutionem, quæ tempore Antichristi futura est, et quem habeat finem, scilicet iudicium futurum, et possunt hæc legi ad litteram, vel ad allegoriam. Et terræ motus factus est magnus, terreni sunt multum turbati persecutione Antichristi; et sol factus est niger, Christus sol verus et modo clarus, tempore Antichristi erit obscurus, scilicet non coruscans ullis miraculis; vel sol dicantur illi potiores in sancta Ecclesia, qui cæteros illuminant, qui erunt nigri, id est vinciti in prædicatione sua, et nihil proficientes; tanquam saccus, id est, licet extra nigri, intus tamen suam claritatem retinentes; cilicinus, id est, rei et peccatores reputatione eorum, et luna, id est, Ecclesia tota quæ crescit et decrescit, facta est sicut sanguis, scilicet sanguinolenta et contrita, et stellæ cæli, scilicet minores, et tamen bene clari et illuminantes Ecclesiam, ceciderunt super terram, devocati sunt ad terrena, sicut ficus mittit grossos suos, cum a vento movetur. Grossus est fructus inanis, qui cito cadit; in qua comparatione intelligitur quod hi quos permittit Deus cadere ab Ecclesia, non sunt firmiter alligati vera dilectione. Qui enim Deum diligunt, nulla tentatione possunt divelli ab ejus dilectione; et cælum recessit sicut liber involutus, id est, sancti prædicatores cessabunt a prædicatione impiorum, et omnis mons, id est omnis eminens in virtutibus, vel si accipiat mons in malo, dicemus, omnis mons, id est, elati in superbia; et insulæ, id est, agitati negotiis sæcularibus, recedunt a fide et bonis operibus. Vel insulæ, id est, tum si persecutionibus movebuntur a statu priori, vel separabuntur ab impiis fide et opere. Et reges terræ. Ecce ponit finem, scilicet, quid fiat in iudicio, scilicet de omni conditione hominum volent se abscondere realiter in adventu iudicis. Vel reges, id est, carni obistentes, et principes et tribuni majores et minores, et divites in bonis operibus, et fortes contra tentationes, et omnis servus, id est conjugatus, et liber a conjugio absconderunt se, petent suffragia in speluncis, id est, obumbratione et defensione, et petris, soliditate montium, id est angelorum, qui sunt montes, eminentia virtutum. Aut etiam si de prorsus perditis dicamus, absconderunt se, id est, confugient ad auxilium dæmonum, quibus servierunt. Et dicent

A montibus et petris: Cadite super nos, vel ad litteram, vel secundum prædictas allegorias a facie sedentis, a cognitione, et ab ira agni, et jam necesse est, quoniam venit dies magnus iræ ipsorum, et quis poterit stare, nisi vestris auxiliis adjutus?

CAPUT VII.

Post hæc vidi quatuor angelos stantes super quatuor angulos terræ, tenentes quatuor ventos terræ, ne flaret ventus super terram, neque super mare, neque in ullam arborem. Et vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi. Et clamavit voce magna quatuor angelis, quibus datum est nocere terræ et mari, dicens: Nolite nocere terræ, et mari, neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum. Et audivi numerum signatorum centum quadraginta quatuor millia signati, ex omni tribu filiorum Israel. Ex tribu Juda, duodecim millia signati. Ex tribu Ruben, duodecim millia signati. Ex tribu Gad, duodecim millia signati. Ex tribu Aser, duodecim millia signati. Ex tribu Nephtalim, duodecim millia signati. Ex tribu Manasse, duodecim millia signati. Ex tribu Simeon, duodecim millia signati. Ex tribu Levi, duodecim millia signati. Ex tribu Isachar, duodecim millia signati. Ex tribu Zabulon, duodecim millia signati. Ex tribu Benjamin, duodecim millia signati.

Descripto tanto bello Ecclesiæ, ne sui deficerent, confortat eos per quoddam suum auxilium, scilicet cum diabolus sit paratus ubique fidelibus nocere, prohibetur a Domino, ut nunquam suos possit impedire. Post hæc secundum ordinem visionum vidi quatuor angelos stantes supra quatuor angulos terræ, id est diabolos, qui tantum dicuntur angeli secundum dignitatem creationis; vel quia mittuntur ad puniendos malos, et probandos bonos. Quatuor dicit eos, quia nocere, habent in quatuor partibus mundi, tenentes quatuor ventos terræ. Per ventos accipit prædicatores: quia sicut ventus excutiens nubes, irrigat terram, et facit fructificare, et faciem terræ hilarem facit; sic prædicatio mentes hominum. Quatuor dicuntur isti sicut prædicti, ne flaret ventus super terram. Per terram accipit habitantes in terra, vel terrenis deditos; per mare habitantes in insulis, vel variis fluctuantes vitiiis. Per arborem, quæ jam aliquantulum de terra excrevit, scilicet qui fidem recepit, vel qui jam paratus est fructum facere. Ecce auxilium contra prædictos angelos: quia Christus prohibet eos nocere suis. Et vidi angelum, id est Christum, alterum, id est, diversum a prædictis, ascendentem mundum, ab ortu solis, id est illuminantem sicut sol; habentem signum Dei vivi, id est crucem, qua suos signaret, vel immunitatem a peccato, ex quo Deus apparet, et clamavit voce magna quatuor angelis, quando dæmones in passione a potestate dejecit cum magno imperio. Clamare Dei facere est, quibus datum est nocere terræ et mari, dicens. De arbore tacet, quia ipsa excrevit de terra. Quousque signemus servos Dei nostri donec ego intemius eos et exterius signo crucis discernam in fron-

aperto est, significat confessionem oris, quæ nec in tribulatione debet taceri; signum in pectore confessionem cordis significat. *Et audivi intellexi numerum signatorum omnes eos signandos, qui per istos significantur centum quadraginta quinque millia.* Finitum numerum ponit signatorum, quia Deo finitus, licet nobis sit infinitus. Hunc autem numerum Deo ponit, quia per suas partes significat prædicatores sanctæ Trinitatis. Constat enim ex duodenario in seipso multiplicato. Per duodecim, qui tribus et quatuor constat, habemus eos qui sunt signati fide sanctæ Trinitatis in quatuor partibus mundi; per mille significamus perfectionem, *ex omni tribu*; id est ex omnibus gentibus *filiorum Israel*, qui sunt viri *Deum videntes*. *Ex tribu Juda*, id est *confitens*. Hoc sufficit his, qui non habent tempus operandi. Judas qui quartus fuit inter filios Jacob, hic primus ponitur: unde nobis datur intelligi quod hæc generatio non sit historialiter, sed spiritualiter. Dan sextum filium præterit, quia ex progenie ipsius nascetur Antichristus, ex quo innuitur ex omni numero sanctorum Antichristus ejiciendus. *Ex tribu Ruben*, id est, *videns filios*, ut sunt illi qui aliquantulum operantur: *Ex tribu Gad*, id est *accinctus*, scilicet contra quamlibet tentationem. *Ex tribu Aser*, id est, *beatus*, scilicet mundanis non intentus. *Ex tribu Nephthim*, id est, *latitudo*, scilicet hi sunt qui ex charitate aliis sua largiuntur. *Ex tribu Manasse*, id est, *oblitus*, per quem significatur gentilis populus, qui oblitus idolorum Deo servivit, qui bene sexto loco inducitur, quia Christus sexta ætate natus est. *Ex tribu Simeon*, *tristitia*, seu recordatio de præteritis peccatis, quæ summa custodia est ad conservationem virtutum. *Ex tribu Levi*, id est, *additus*, per quem significatur illi, qui non sunt contenti institutis, sed ex se multa bona assumunt. *Ex tribu Isachar*, id est, *merces*, scilicet, qui jam fastidiunt terrenam habitationem, et omnino intendunt ad remunerationem, ut ille: *Cupio dissolvi et esse cum Christo* (Philipp. 1). *Ex tribu Zabulon*, id est, *habitaculum fortitudinis*, scilicet laborem non recusantes, sed aliquando de contemplatione ad actionem pro necessitate fratrum descendentes. *Ex tribu Joseph*, id est, *augmentum*, scilicet Ecclesiam in numero sanctorum multiplicantes. *Ex tribu Benjamin*, id est *filius dexteræ*: hi sunt qui a propitiatione Dei omnia reputant, nihil a se.

Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus, et tribubus, et populis, et linguis, stantes ante thronum, et in conspectu agni, amicti stolis albis, et palmæ in manibus eorum. Et clamabant voce magna dicentes: Salus Deo nostro, qui sedet super thronum, et agno. Et omnes angeli stabant in circuitu throni, et seniorum, et quatuor animalium, et ceciderunt in conspectu throni in facies suas, et adoraverunt Eum dicentes, amen. Benedictio, et claritas, et sapientia, et gratiarum actio, et honor, et virtus, et

Post hæc. Istud quæro modo dicit, est quasi expositio supradictorum, scilicet quod superius dixit sub finito numero signatorum, hic dicit turbam innumerabilem: quod ibi per duodecim tribus, hic per universitatem gentium, quasi dicat: Sicut erat prædictum, ita vidi completum. Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, licet numerus Deo sit cognitus, hominibus tamen est incertus; ex omnibus gentibus, etiam barbarissimis, et tribubus in unaquaque gente, et populis, et linguis, in eodem populo sunt diversæ linguæ, scilicet ex omni diversitate linguarum, stantes ante thronum, id est parati obedire Deo judici, vel etiam suis prælatis, et in conspectu, ut et conspiciant et conspiciantur agni Christi, et hi erant amicti stolis albis, innocentia et immortalitate, et palmæ in manibus eorum, id est victoriæ, quæ ex operibus procedunt. Et clamabant, et modo, et in futuro maxime clamabunt, et per hæc omnia debet Ecclesia maxime animari, voce, affectione magna, dicentes: Salus Deo nostro, scilicet quæcunque bona habemus, sive remissionem peccatorum, sive operationem bonam, vel æternam gloriam, nihil a nobis, sed omnia radicaliter a Deo et consummative ut dicitur (I Cor. xii; Galat. iii et Phil. ii), nihilominus Dei adjuutores sumus, ut deducit D. Paulus (I Cor. iii), et agno Filio Dei Christo, et omnes angeli stabant. Angelos inducit de consortio sanctorum gaudentes, et eorum testimonium confirmantes, et ceciderunt, humiliaverunt se ei, in conspectu throni, ut conspiciant et conspiciantur in facies suas, in conscientias suas rationaliter videntes quod faciunt, et adoraverunt Deum dicentes, amen. Amen, scilicet quidquid ei attribuitur verum est. Vel amen ad sequentia legamus, amen, id est, verus in omnibus promissis. Fidelis Dominus in omnibus verbis suis (Psal. cxxlv), et benedictio exaltatio, quoniam habet ultra omnem creaturam, vel nostra exaltatio in virtutibus; et claritas, impassibilitas, vel nostra claritas in operibus bonis; et sapientia, quia omnia scit, vel quia nos scientes facit, et gratiarum actio, id est gratias de omnibus bonis, quæ habemus, referre debemus sibi; honor, id est, veneratio, quæ sibi ab omni bono exhibetur; et virtus, potentia impediendi inimicos, quam etiam dat suis; et fortitudo, affectus virtutis, quam habet a seipso, non indigens petere aliunde, et per hæc data Deo variæ hæreses contunduntur; in sæcula sæculorum, neque hoc ad tempus, sed æternaliter.

Et respondit unus de senioribus, dicens mihi: Hi qui amicti sunt stolis albis, qui sunt, et unde veniunt? Et dixi illi: Domine mi, tu scis, et dixit mihi: Hi sunt qui venerunt de tribulatione magna, et laverunt stolas suas, et dealbaverunt eas in sanguine agni. Ideo sunt ante thronum Dei, et serviunt ei die ac nocte in templo ejus. Et qui sedet in throno, habitat super illos. Non esurient, neque sitient amplius, neque cadet super illos sol, neque ullus æstus: quoniam agnus, qui in medio throni est, reget illos, et

Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.

Postquam cognovit beatus Joannes turbam illam in tanta dignitate, curat cognoscere qua via ipsa ad hæc pervenire potuit, ut doceat cæteros idem attendere. *Et respondit*, scilicet satisfacit desiderio meo, ac si quæsissem. *Unus de senioribus*. Omnes sunt unus, qui idem docent. *Qui sunt?* quam digni; *Domine mi, tu scis*, scilicet, doce me nescium. *Hi sunt, qui venerunt*, et etiam venturi sunt, et laverunt bona operatione stolas suas, innocentiam, vel corpora sua. *Ideo sunt ante thronum Dei*, scilicet, placent Deo judici, in templo ejus, vel in præsentia Ecclesia, vel, exuti corpore, sunt templum et habitatio ejus, et ideo fruente vero pane, et hoc dicit: *Et qui sedet in throno*, qui dedit cognitionem angelis. *Habitat super illos*, dabit eandem cognitionem etiam illis. *Non esurient neque sitient amplius*, potati scilicet fonte vitæ, neque cadet super illos sol, neque ullus æstus, major neque minor tribulatio, quoniam agnus, qui in medio throni est, reget illos, deducendo de virtute in virtutem. *Et deducet eos ad vitæ fontes aquarum*, et per hoc tandem ducet ad fontes aquarum vitæ, id est ad indeficientem refectionem, et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, jam nullus dolor prorsus in eis esse poterit.

CAPUT VIII.

Et cum aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cælo, quasi dimidia hora.

VISIO TERTIA.

Et vidi septem angelos stantes in conspectu Dei, et datae sunt illis septem tubæ. Et alius angelus venit, et stetit ante altare habens thuribulum aureum. Et data sunt illi incensa multa, ut daret de orationibus sanctorum super altare aureum, quod est ante thronum Dei. Et ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum de manu angeli coram Deo. Et accepit angelus thuribulum aureum, et implevit illud de igne altaris, et misit in terram. Et facta sunt tonitrua, et voces, et fulgura, et terræmotus magnus. Et septem angeli, qui habebant septem tubas, præparaverunt se ut tuba canerent.

Et cum aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cælo, pax, quia per totum mundum post mortem Antichristi erit pax quasi media hora, scilicet non diu durabit quies illa, quoniam cito veniet judicium.

Et vidi. In hac tertia visione agit de officio prædicationis injuncto septem angelis, quæ prædicatione ostendet fieri septem persecutiones et plagas mortales reprobatorum; neque hic deviat ab intentione, sed multum hortatur et invitat eos qui sunt in Ecclesia, ut patienter tribulationes sustineant; aliter enim fient extra Ecclesiam, et percutientur. Pōnit hanc visionem ad similitudinem figuræ illius ubi filii Israel tubis canentes prostraverunt muros Hiericho (Josue vi). *Et vidi septem angelos universos, vel septiformi spiritu imbutos, stantes, paratos Deo obediēte*; vel, non cessantes piis subvenire in con-

rum. *Et datae sunt illis tubæ septem*, id est, officium prædicationis. *Et alius angelus longe dignior, scilicet, Christus, venit per humanitatem sibi unitam. Et stetit*, id est paratus Deo nostras orationes offerre ad similitudinem sacerdotis, ante altare. Dicitur ipse Christus altare, super quem Deo offerimus: nihil enim prodesset quidquid faceremus, nisi ipso mediante, id est nisi in virtute passionis ejus; et significatur hic altare a nostra cognitione tam remotum per altare aureum, quod est in Sancta sanctorum, habens thuribulum aureum, id est vas ignis, per quod significatur corpus Christi, vel apostolorum, qui sunt vasa Spiritus sancti. *Et data sunt illi incensa*, id est orationes a multis sanctis Deo oblatæ, ut daret de orationibus sanctorum omnium, id est ut repræsentaret Deo Patri orationes sanctorum. *Supra altare aureum*, id est supra seipsum: quia ipse est totius boni fundamentum; vel divinitati, quæ est supra humanitatem, quod est ante thronum Dei, id est in beneplacito sedentis in thronum, et hic notat ut quod placeat altari, placeat et sedenti. *Et ascendit fumus*, id est compunctio procreata ex oratione de manu angeli operatione Christi; et accepit angelus Christus thuribulum quos prius habebat paratos, ut per eos aliquid faciat. *Et impletur illud de igne altaris*, id est Spiritu sancto, quo ipse plenus erat, et misit in terram facere fructum. *Et facta sunt ab illis tonitrua*, id est minæ, et voces, admonitiones, et fulgura, miracula, et terræmotus, terreni inde moti sunt, scilicet quidam ad bonum, quidam ad malum. *Et septem angeli universi prædicatores paraverunt se ut tuba canerent*, id est in se paraverunt opere, quod aliis volebant prædicare, vel providerunt quid conveniret cuique personæ, ut Salomoni profundiora.

Et primus angelus tuba cecinit. Et facta est grandis et ignis mista in sanguine, et missum est in terram. Et tertia pars terræ combusta est, et tertia pars arborum concremata est. Et omne fenum viride combustum est.

Et primus angelus ordine narrationis: vel quia hic fuit prima excæcatio, scilicet in Judæa prædicantibus apostolis, tuba cecinit, magna prædicatione intonuit, et facta est grandis aliis gravis, aliis suavis, et ignis, irascibiles irati sunt contra prædicationem; commista in sanguinem, quæ duo fuere causa perditionis ipsorum, et missum est in terram, et hoc totum missum est in Judæam, quæ est terra bene culta lege et prophetis. *Et tertia pars terræ*. Duæ quidem partes, scilicet perfectiores et minus perfecti, salvæ sunt; tertia, id est omnes reprobi perierunt; *combusta est*, id est a Deo excæcata, et a ministris ejus damnata. *Et tertia pars arborum concremata est*. Arbores sunt illi, qui de terra excreverunt, scilicet aliores in lege, quorum pars reproba damnata est, et omne fenum viride, id est omnes prorsus dediti gaudiis sæculi.

Et secundus angelus tuba cecinit, et tanquam mons

creaturæ, quæ habebant animas in mari, et tertia pars navium interiit.

Et secundus angelus tuba cecinit ordine narrationis, vel etiam reipsa. Judæis enim reprobatis, conversi sunt apostoli ad gentes, de quibus ita tertia pars damnata est, tanquam mons magnus, id est diabolus, pro elatione; igne ardens, id est invidia insanians ad nocendum. Et missus est in mare, in gentes. Dicitur diabolus missus ad gentes, licet in eis esset, quia cum prius secure omnes gentes obtineret, dormiebat et quiescebat in eis, jam non compellens eas ad peccandum. Postquam vero duas partes perdidit de his, insanit in reliquis cupiens retinere. Et facta est tertia pars maris sanguis, peccatores, et mortua est tertia pars creaturæ, id est philosophorum, qui habent majorem discretionem inter gentes. Gentiles dicuntur mare, quia sunt fluctuantes maximis vitiis. Et tertia pars navium interiit, id est rectorum inter gentes.

Et tertius angelus tuba cecinit, et cecidit de cælo stella magna ardens tanquam facula, et cecidit in tertiam partem fluminum, et in fontes aquarum, et nomen stellæ dicitur absinthium. Et facta est tertia pars aquarum in absinthium, et multi hominum mortui sunt de aquis, quia amaræ factæ sunt.

Et tertius angelus tuba cecinit, ordine narrationis, vel quia postquam diabolus Judæos et gentiles excæcare non potuit, seminavit hæreses, et sic aliquos pervertit; et cecidit, apparuit quod ceciderat de cælo ad litteram, vel de Ecclesia stella, id est diabolus qui dicitur stella secundum creationem, ardens invidia, tanquam facula. Facula ardet et consumitur, ita diabolus, qui semper ardet invidia, tandem consumetur, scilicet cum potestatem non habebit, sed torquetur cum aliis. Et cecidit in tertiam partem fluminum, scilicet tertium sensum videlicet seminavit in Scripturas, et in fontes aquarum. Fontes dicuntur, unde procedunt lumina, et per hoc signatur nobis Evangelium, quod est fons et summa totius nostræ fidei, ex quo procedunt lumina, id est expositiones, in quibus omnibus duo sunt sensus fidelium, historialis et allegoricus. Tertius est, cum hæreses inducuntur, et nomen stellæ erat absinthium, amaricatio.

Et quartus angelus tuba cecinit, et percussa est tertia pars solis, et tertia pars lunæ, et tertia pars stellarum: ita ut obscuraretur tertia pars eorum, et diei non luceret tertia pars, et noctis similiter. Et vidi et audivi vocem unius volantis aquilæ per medium cælum, dicentis voce magna: Væ, væ, væ habitantibus in terra! de cæteris vocibus trium angelorum, qui erant tuba canituri.

Et quartus angelus tuba cecinit, quartus ordine narrationis, vel etiam reipsa, quoniam cum diabolus non posset excæcare omnes Judæos, vel gentiles, et etiam hæreses seminasset, tandem filios Ecclesiæ aggressus est expugnare, et quosdam inde

nes reprobi, solis majorum doctorum, et tertia pars lunæ minores, sed tamen bene lucentes; et tertia pars stellarum, id est simpliciores, sed tamen illuminantes, ita ut obscuraretur tertia pars eorum, id est amitterent bonam cognitionem, et bonam operationem, et tertia pars diei non luceret, id est qui illuminati fuerant a majoribus, et noctis similiter illuminati a luna et stellis, scilicet a minoribus. Has quatuor damnationes sine aliqua prænuntiatione narravit, utpote præteritas, et quæ quotidie eveniunt; ad cæteras quæ sequuntur ponit prænuntiationem, quia illæ tres futuræ sunt in novissimis temporibus. Et vidi, in visione perstiti. Et audivi vocem unius aquilæ. Omnes sancti prædicatores aquila dicuntur, quia et alte volant pennati virtutibus, et perspicaciter rem intuentur. Volantis per medium cælum, id est Ecclesiæ, quæ celat in se divina secreta, dicentis voce magna, quia in toto mundo prædicanda, vel quia magnum quid annuntiat, væ, væ, væ, ter, de cæteris vocibus trium angelorum, qui erant tuba canituri, accipiens hoc.

CAPUT IX.

Et quintus angelus tuba cecinit. Et vidi stellam de cælo descendisse in terram. Et data est ei claris putei abyssi. Et aperuit puteum abyssi, et ascendit fumus putei, sicut fumus fornacis magnæ, et obscuratus est sol, et aer de fumo putei. Et de fumo exierunt locustæ in terram. Et data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpiones terræ. Et præceptum est illis ne læderent fenum terræ, neque omne viride, neque omnem arborem, nisi tantum homines qui non habent signum Dei vivi in frontibus. Et dictum est illis ne occiderent eos, sed ut cruciarent mensibus quinque, et cruciatus eorum cruciatus scorpionum, cum percussit hominem. Et in diebus illis quærent homines mortem, et non invenient; et desiderabunt mori, et fugiet mors ab ipsis. Et similitudines locustarum similes equis paratis in prælium, et super capita earum tanquam coronæ similes auro, et facies earum sicut facies hominum. Et habebant capillos sicut capillos mulierum, et dentes earum sicut leonum erant, et habebant loricas ferreas. Et vox alarum earum sicut vox currum equorum multorum currentium in bellum, et habebant caudas similes scorpionum, et aculei in caudis earum. Potestas earum nocere hominibus mensibus quinque. Et habebant super se regem angelum abyssi, cui nomen Hebraice Abaddon, Græce autem Apollyon, et Latine habet nomen Exterminans.

Et quintus, et ordine et narratione. Hæc est damnatio eorum quos diabolus immittit parare vias ante faciem Antichristi, et vidi stellam de cælo cecidisse in terram. Ad litteram, et laborantem ne quis locum suum impleat, et data est ei claris, id est potestas a Deo concessa est ei, putei abyssi. Abyssi dicuntur tenebrosi et profundi peccatores; putei profundiores inter eos, et aperuit puteum abyssi, hæreses quæ latebant in cordibus eorum profertur

similis doctrinæ Antichristi, quæ est fornax probans bonos, et redigens in cinerem ligna, scilicet malos; vel ad litteram, et *obscuratus est sol* quidam alios illuminantes, et *aer de fumo putei*, id est quidam illuminati, et *de fumo exierunt locustæ in terram*, id est præambuli Antichristi. Natura locustæ est ut de fumo oriatur. Discipuli tales bene locustis comparantur, quia sicut locustæ nec volare possunt, et tamen nituntur et saliant, sed statim deficient et ad terram decidunt, nec super terram incedere possunt, et viridia corrodunt, ita hæresiarchæ illi nec per profundam cognitionem in altum volare possunt, nec per bonam operationem firmiter incedunt, sed superbia saliant, et in pejus recidunt, et sunt **B** corrosores honorum; et *data est illi potestas concessa a Deo, sicut habent potestatem scorpiones terræ*. Scorpioni bene comparantur, quia sicut ille blandus facie cauda pungit occulte, ita hæretici decipiunt per hæc temporalia, persuadendo hæc esse optima, et ad vitam sufficientia, quæ sunt ultima et viliora; vel ideo scorpioni comparantur, quia sicut scorpius pungit et non sentit, sed paulatim diffunditur venenum et urit, sic decepti ab hæreticis prius non sentiunt, sed tandem perimuntur, et *præceptum est illis, ecce auxilium quod dat sanctis Deus contra istos, scilicet prohibet eis ne noceant ulli suorum, ne læderent in anima fenum terræ*, id est adhuc carnales et in fide rudes, et ideo faciles **C** decipi; neque omne viride, id est jam provectos, neque omnem arborem, paratos ut jam faciant fructum, nisi tantum hi qui non habent signum Dei vivi in veritate in frontibus suis, id est in aperta confessione, et *datum est eis, permissum est eis a Deo eruciare corpora, animas non lædere*; sic quidem faciunt hæretici, postquam deficient in persuasionem, per vim querunt nocere, et hic de bonis dicitur, *ne occiderent eos morte spirituali, sed ut cruciarentur mensibus quinque*, id est secundum corpora, quæ quinque sensibus utuntur. Habet alia littera mensibus sex propter sex ætates, quibus hæc vita distinguitur, et *cruciatu eorum ut cruciatu scorpii*, scilicet licet eam non possent per se nocere, accusant eos apud principes; scilicet *et in diebus illis quærent homines mortem, timentes lapsum, et non invenient eam, ut probatores reddantur, et fugiet mors ab ipsis*, quia cura gregis astringet eos labori. Dixit superius istos nocere ut scorpiones; modo describendo eos vult tales ostendere qui sic possint nocere, et similitudines locustarum, imaginariæ locustæ. Similes equis paratis ad prælium, quia veloces ad discurrendum, feroces ad impugnandum, nec providi in quos incurrant, sive in cives, sive non. Et super capita eorum, super doctores eorum. Vel in mentibus, ubi in se et coram aliis superbiunt tanquam coronæ, victoriae de præcipitatis similes auro, non per veram sapientiam, sed per mundanam sapientiam, et *facies eorum, tanquam facies hominum*. Ad litte-

pillos sicut capillos mulierum, capillos mores effeminatos, et fluxu dependentes, paratos quidem ad aliorum deceptionem; vel capillos minores, qui per deceptiones istis adhærent. Dentes eorum, id est ipsi lamiantes. *Sicut leonum erant*, quia et lacerant, et fetorem, scilicet verba fetida, et sententias profertur depravatas. *Et habebant loricas sicut loricas ferreas*, id est obstinationem cordis, quam non penetret sagitta veritatis; vel loricas, sententias falsitatis, quæ non admittant aliquam doctrinam veritatis, et *vox alarum*, id est tumultus sententiarum quem faciunt, postquam ratione deficient, *sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum*, ad litteram, vel sicut diversi equi variis viis ad idem bellum currunt, ita isti diversis hæresibus ad impugnandam Ecclesiam, et *habebant caudas similes scorpionum*. Per caudas accipit principes terrenos, ad quos recurrunt hæretici, postquam nec ratione, nec tumultu proficiunt. Principes ideo dicuntur cauda, quia sicut per caudam ferit scorpio, ita principibus hæretici, postquam non proficiunt persuasionem. Vel caudæ dicuntur dolosæ sententiæ, quibus coram blandiuntur, latenter pungunt, et *aculei*, id est peccatum, quo stimulant alios ad peccandum, *erant in caudis earum. Potestas eorum nocere hominibus*, et etiam bonis secundum corpus mensibus quinque. Ostenso quales inter se sint, monstrat etiam per quem hæc possint; et *habebant super se regem angelum abyssi*, id est diabolum, qui dominatur omnibus, qui sunt in profundo vitiorum, cujus nomen Hebraice Abaddon, quasi dicat, a quo cavete vobis omnis Ecclesia, et ideo nominat eum omni lingua, scilicet Græce, Hebraice et Latine, quibus scilicet linguis scriptum est Evangelium. *Græce autem Apollyon, Latine exterminans*, a patria vice idem significatur in cæteris linguis.

Væ unum abiit. Ecce veniunt adhuc duo væ. Post hæc et sextus angelus tuba cecinit, et audiivi vocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei, quod est ante oculos Domini, dicentem sexto angelo qui habebat tubam: Solve quatuor angelos qui alligati sunt in flumine magno Euphrate. Et soluti sunt quatuor angeli qui parati erant in horam, et diem, et mensem, et annum, ut occiderent tertiam partem hominum: et numerus equestris exercitus vicies millies, dena millia audiivi numerum eorum. Et ita vidi equos irrationales, et qui sedebant super eos habentes loricas igneas, et hyacinthinas, et sulphureas; et capita equorum erant tanquam capita leonum, et ex ore ipsorum procedit ignis, et sulphur, et fumus. Ab his tribus plagis occisa est tertia pars hominum, de igne, et fumo, et sulphure, quæ procedunt de ore ipsorum. Potestas enim equorum in ore ipsorum est, et in caudis eorum. Nam et caudæ eorum similes serpentibus habentes capita, et in his nocent. Et cæteri homines, qui non sunt occisi in his plagis, neque penitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non

aereu, et iupinea, et ignea, quæ neque possunt clare, neque audire, neque ambulare, et non egerunt penitentiam ab homicidiis, neque a beneficiis suis, neque a fornicatione sua, neque a furtis suis.

Væ unum abiit; narrata est una damnatio. Post hæc et sextus angelus tuba cecinit, ordine narrationis, et ordine temporis. Hic est enim damnatio malorum in tempore Antichristi, et audiui vocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei. Altare Christus dicitur, cornua prædicatores Christum sublevantes, et parati pro eo mori, sicut sanguis ponebatur in cornibus altaris. Vel altare ecclesia se immolans, in qua sunt cornua defensores aliorum. Quatuor dicuntur sancti illi prædicatores, propter quatuor quæ de Christo annuntiant, vel quatuor cornua quatuor evangelia, quæ docent detegere fraudes Antichristi, quod est ante oculos Domini, supra quod quidquid offertur, Deus acceptum habet, dicentes sexto angelo qui habebat tubam. Præcones scilicet præteriti temporis præmonent futuros quid sit futurum. Solve quatuor angelos, prædica esse solutos, ut caveant sibi electi; vel solve excommunicando malos, et sic absolventur et regnabunt in eis, qui alligati sunt in flumine magno Euphrate. Duæ ducuntur contrariæ civitates, Hierusalem et Babylon. Babylon quæ est confusio et diaboli mansio dicitur, et altera Dei: Apud Babylonem est fluvius Euphrates realiter, per quem significantur mundani principes, inundantes et fluctuantes, in quibus dicitur diabolus ligatus, dum per eos latenter operatur; solvitur in eis dum manifeste operatur. Vel dicantur soluti, quia a passione Christi refrenati, non tantum potuerunt, quantum tunc poterunt, et soluti sunt quatuor angeli, et impletum est sicut præceptum erat qui parati erant in horam, et diem, et mensem, et annum. Per horam accipimus dimidium annum, per diem annum, per mensem annum, per annum idem, et sic habemus tres annos et dimidium, scilicet tempus persecutionis Antichristi. Vel per horam notemus quod continue nocere quærebant, quia nec horam intermittebant per cætera, quod diu hoc faciebant ut occiderent tertiam partem hominum, id est reprobos, et numerus equestris exercitus, soluto diabolo multi præcipitantur, vicies millies dena millia. Dena millia sunt sancti, decem præceptis legis perfecti, contra quos ponitur duplex numerus, quia mali sunt plures. Audiui numerum eorum. Quasi dicat: Bene pono numerum, quia ego audiui numerum, scilicet multo ampliores intellexi, quam boni essent. Et ita vidi equos in visione, sicut intellexeram quod ad destructionem aliorum equitarent, sic intellexi quod per diabolum hoc facient, quem ipsi portant velut equi dominos: vel diabolus accipiatur equus: mali, sessores, qui super ipsum fundantur. Et qui sedebant super eos, habebant loricas igneas, et hyacinthinas, et sulphureas, id est muniebant eos sententiis, de quibus sequitur æterna pœna, ubi est fumus, et ignis, et fetor; et ponitur hic pro causa effectus.

Et accipit. Et capita eorum. Describit ipsos equos, ut idoneos ostendat qui nocere possint. Capita appellat ipsos majores inter ministros diaboli; erant tanquam capita leonum, quia laniant et fetent, ut superius in plaga locustarum dictum est. Hic bene ponit faciem leonis, postquam dixit eos habere faciem hominis, quia hæretici aliquid humilitatis ostendunt, sed ministri Antichristi, quod docent, hoc etiam cogunt quibuscunque tormentis confiteri, et de ore eorum prædicatione, quia ipsa est causa pœnæ, procedit ignis, et fumus, et sulphur. Idem significavit superius per hyacinthum, qui est lapis fumidi coloris. Istæ quidem tres diversæ pœnæ redduntur etiam in inferno secundum diversa commissa in hoc mundo. Ignis ibi datur his qui hic habuerunt nimium æstum cupiditatum. Fumo ibi afficiuntur illi qui in hoc mundo obcæcantur ignorantia superbiæ; fetor ex sorditate pravorum operum. At his plagis occisa est tertia pars hominum de igne, et fumo, et sulphure, quæ procedunt de ore ipsorum. Potestas equorum in ore ipsorum est. Bene dixit quod hæ pœnæ de ore equorum prodeant, quia potestas eorum nociva est in mala prædicatione; et in caudis eorum, id est in occultis deceptionibus. Nam et caudæ eorum. Bene dixi quod in caudis sit potestas, nam et consimiles sunt serpentibus, et blandiuntur facie, et occulte fundunt venenum. Habentes capita, et in his nocent; quæ caudæ habent capita, scilicet aliquos majores, per quos mordeant. Et cæteri homines qui non sunt occisi in his plagis. De his qui fuerunt in Ecclesia, omnes reprobi mortui sunt, et cæteri, scilicet qui nunquam fuerunt de Ecclesia similiter mortui sunt in peccatis suis, sive pagani, sive Judæi. Neque penitentiam egerunt de operibus manuum suarum. Ostendit quoniam et isti mortui sunt. Ut non adorarent dæmonia et simulacra aurea et argentea, et ærea, et lapidea. Ostendit diversa genera simulacrorum, ut et in singulis eorum stultius denotetur, et hoc proprie de gentibus, quæ neque videre possunt, neque audire. Per hoc plane ostendit non esse adoranda, et contundit eorum inertiam, qui talia adorant. Et non egerunt penitentiam ab homicidiis suis. Hæc pariter possumus accipere et de Judæis. Neque a beneficiis suis neque a fornicatione sua, et per has partes intelligamus de reliquis vitiiis.

CAPUT X.

Et vidi alium angelum sortem descendantem de caelo, amictum nube, et iris in capite ejus, et facies ejus erat ut sol, et pedes ejus tanquam columna ignis, et habebat in manu sua libellum apertum, et posuit pedem suum dextrum supra mare, sinistram autem super terram. Et clamavit voce magna, quemadmodum leo cum rugit. Et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua voces suas. Et cum locuta fuissent septem tonitrua, scripturus eram, et audiui vocem de caelo dicentem: signa quæ locuta sunt septem tonitrua, et noli ea scribere.

Descripta persecutione quæ erit tempore Antichristi in Ecclesia, ponit e contra auxilium quod imminet eis, scilicet Christum. Fideles enim, considerantes talia, de Christi consolatione reficientur. *Et vidi alium a prædictis contrarium, fortem cui hostis resistere non potest, descendantem humiliantem se usque ad cognitionem nostram. De cælo, de cognitione angelorum. Amictum nube latentem in carne quæ est; quibusdam refrigerium, quibusdam obcæcatio, et iris in capite ejus, id est pax secundum propriam personam, secundum quod dicitur (II Cor. v). Deus erat in Christo mundum sibi reconcilians. Et facies ejus erat ut sol, id est qui veram de eo habet cognitionem, lucet et illuminat. Et pedes ejus ipsum portantes erant tanquam columna, id est firmi in fide, et alios sustentantes; ignis, quia Spiritu sancto accensi, et habebat in manu sua librum apertum, id est habebat omnes Scripturas operatione sua completas, vel reparationem humani generis manifeste omnibus jam per ipsum adimpletam; et posuit pedem suum, prædicatores, dextrum, firmiores, supra mare, id est super fluxiores in peccatis; sinistrum autem, id est minus firmos, super terram, super eos qui aliquantulum desidebant, et si non perfecte, et clamavit voce magna. Per hos pedes locutus est magna, quemadmodum cum leo rugit. Vox quidem leonis ostendit ejus virtutem, et infert terrorem: vel sicut nulla fera circuitum leonis audet transgredi, sed remanet in sylva audito rugitu, ita quisque fidelis conclusus fide et donis Spiritus sancti, remanet in Ecclesia, audiens quid Deus minetur exeuntibus. Et cum clamasset, et ideo quia iam ab eo missi prædicaverunt locuta sunt septem tonitrua, id est prædicaverunt, universi successores terrorem cæteris inferentes. Voces suas tempore suo congruentes. Et cum locuta fuissent septem tonitrua, scripturus eram, et audivi quia intelligerent sancti vocem divinam admonitionem dicentem de cælo, exponentes ne spargerent margaritas ante porcos, ut dicitur (Matth. vii). Signa, sigilla scilicet, ut amicis pateat, inimicos lateat; et hic innuit quod non sit tacendum fidelibus, quæ locuta sunt septem tonitrua, et noli ea scribere, id est noli ea manifestare infidelibus, in quibus nihil utile generent. Hic per suam personam ubi scribere prohibetur, significat nobis quod tempore Antichristi prædicatio cessabit. Volentes enim sancti ex præcedentium imitatione publice prædicare, intelligent infructuosum, et potius tempore illo conculcandum verbum Dei. Erit enim tempore illo destructio contraria ædificationi Christi, quia, sicut Christus est caput prædicationis et totius bonitatis, ita Antichristus caput erit totius malitiæ et extinctionis verbi Dei.*

Et angelus quem vidi stantem supra mare et super terram, levavit manum suam ad cælum, et juravit per viventem in sæcula sæculorum, qui creavit cælum et ea quæ in illo sunt, et terram et ea quæ in illa sunt, et mare et ea quæ in eo sunt, quia tempus amplius non erit. Sed in diebus vocis septimi angeli cum cæ-

pit tuba canere, consummabitur mysterium Dei, sicut evangelizavit per servos suos prophetas.

Contra immensam illam tribulationem quæ futura est tempore Antichristi, et contra defectum prædicationis quæ summa refectio est, tempore persecutionis, ponit eis consolationem, scilicet quam Christus promittit suis, quia eis amplius non erit tempus, id est quia carebunt omni mutabilitate; et, ut securos faciat, præmittit quasi argumenta exemplum sui, quia assumptus est in cælum, jam est immortalis, et quia jurat eis hanc stabilitatem per viventem in sæcula sæculorum. *Et Angelus, hoc est Christus, quem vidi stantem super mare et super terram, levavit, id est exaltavit manum suam, id est humanam naturam, qua ipse operatus est ad cælum et juravit, firmiter statuit, quia, sicut Christus resurrexit, ita et nos resurgemus per viventem in sæcula sæculorum, scilicet per seipsum. Jurare Dei per viventem in sæcula sæculorum, nihil aliud est, nisi quia sicut ipse vere vivit, ita certum est quod promittit. Qui creavit cælum et ea quæ in eo sunt. Modò ostendit eum potentem nos resuscitare, quoniam ipse ex nihilo fecit omnia; et terram et ea quæ in ea sunt, et mare et ea quæ in eo sunt. Ubi hæc omnia a Deo dicit creata, destruit hæreses quorundam, qui astruebant res quasdam a dæmone creatas. Quia tempus non erit amplius. Bonis quidem non erit mutabilitas, quia impassibiles erunt et immortales; malis æterna mutabilitas secundum diversas pœnas. Sed in diebus septimi angeli, cum cœperit tuba canere, consummabitur mysterium Dei, scilicet remuneratio sanctorum, quod est secretum quod nec oculus vidit, etc., sicut evangelizavit per servos suos prophetas. Prædixerunt enim prophetæ primum et secundum adventum Domini.*

Et vocem audivi de cælo iterum loquentem mecum et dicentem: Vade et accipe librum apertum de manu angeli stantis super mare, et super terram. Et abii ad angelum, dicens ei ut daret mihi librum, et dixit mihi: Accipe et devora illum, et faciet amaricare ventrem tuum: sed in ore tuo erit dulce tanquam mel. Et accepi librum de manu angeli, et devoravi eum, et erat in ore meo tanquam mel dulce. Et cum devorassem eum, amaricatus est venter meus. Et dixit mihi: Oportet te iterum prophetare populis, et gentibus, et linguis, et regibus multis.

Et audivi vocem de cælo divinam admonitionem, iterum, id est de eisdem agentem; loquentem mecum et dicentem: Vade, profice in virtutem Dei, et gratia Dei te dignum exhibe. Accipe librum de manu angeli, et sic intellige Scripturam a Deo completam, per carnem assumptam, stantis supra mare et supra terram, parati adjuvare accedentes, et abii ad angelum, quasi obediens ampliavi mentem. Et hic aperte docet quid debeat facere. Dicens ei opere et oratione, ut daret mihi librum, id est ut aperiret mihi sensum Scripturarum, et dixit mihi quia, si quem paratum videt, quod bonum est sponte offert. Accipe et devora illum, id est tracta diligenter operando et

inquirendo, et faciet amaricare ventrem tuum, quia grave est carni implere divina præcepta. Per ventrem, qui est mollis et fragilis, accipit carnem. Sed in ore tuo erit dulce tanquam mel, id est prædicando et cogitando, et accepi librum de manu angeli operatione et gratia Christi, et devoravi eum: et erat in ore meo tanquam mel dulce. Et cum devorassem eum, amaricatus est venter meus, grave est enim nostræ carni jejuna, et cætera quæ præcipiuntur. Et dixit mihi, scilicet commonuit me ad prædicationem, manifestans mihi quia de captione illa exirem. Oportet te iterum prophetare populis, gentibus, et linguis, et regibus multis, injuncta prædicatione dedit mihi Scripturas auxilio.

CAPUT XI.

Et datus est mihi calamus similis virgæ, dicens: Surge et metire templum Dei et altare ejus et adorantes in eo. Atrium autem quod est foris templum ejice foras, et ne metiaris illud, quoniam datum est gentibus. Et civitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus. Et dabo duobus testibus meis, et prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti saccis. Hi sunt duæ olivæ, et duo candelabra in conspectu Domini terræ stantes, et si quis eis voluerit nocere, ignis exiet de ore ipsorum, et devorabit inimicos eorum. Et si quis voluerit eos lædere, sic oportebit eum occidi. Hi habent potestatem claudendi cælum, ne pluat diebus prophetiæ ipsorum: et potestatem habent super aquas convertendi eas in sanguinem, et percutere terram omni plaga, quotiescunque voluerint. Et cum finierint testimonium suum, bestia quæ ascendet de abyso, faciet adversus illos bellum. Et vincet illos, et occidet illos. Et corpora illorum jacebunt in plateis civitatis magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma et Ægyptus, ubi et Dominus eorum crucifixus est: et videbunt de populis, et tribubus, et linguis, et gentibus, corpora eorum per tres dies et dimidium, et corpora eorum non sinent poni in monumentis: et habitantes terram gaudebunt et jucundabuntur, et munera mittent invicem: quoniam hi duo prophætæ cruciaverunt eos, qui habitabant super terram.

Et datus est mihi calamus, id est Scriptura. Per calamum enim antiqui scribebant. Similis virgæ, sceptro, quia reges constituit dicens admonens: Surge, egredere, ne pigriteris prædicare, metire, prædica cuique secundum suam capacitatem, ut sic facias eos templum Dei, sicut ille qui vult templum fundare, metitur jaciens fundamentum et longitudinem et latitudinem, etc. Templum Dei et altare ejus, id est Christum. Minoribus namque est prædicanda incarnatio et similia; majoribus unitas Trinitatis et talia, et adorantes in eo scilicet constituas qualiter in eo debeant adorare. Atrium autem quod est foris templum, id est, falsos Christianos qui se simulant Ecclesiam, sed tamen factis negant. Ejice foras, et est ratio præmissa quod sint ejiciendi, quoniam sunt foris, scilicet, non operantur ut Ecclesia, et hoc est quod dicit, quod est foris templum ejice foras ex-

communicando, ostende extra esse, et ne metiaris illud, quoniam datum est gentibus, id est, omnino subtrahe prædicationem, quoniam conformes sunt gentibus: civitatem sanctam concalcabunt, et isti Ecclesiam ad jure vivendum congregatam persequantur, mensibus quadraginta duobus, scilicet toto tempore prædicationis Antichristi, et per hoc videtur innuere quod omnis persecutio sanctæ Ecclesie in quocunque tempore sit ab Antichristo, sicut illa quæ erit in tempore suo. Et ut presentes confortet, ne propter persecutionem, quæ quidem adhuc levis est, desistant a prædicatione, dicit quia in tempore sævissimæ illius persecutionis prædicabunt Helias et Enoch; et hoc dicit: Et dabo verbum Dei duobus testibus meis, et prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, prædicabunt tribus annis et dimidio, et tunc incipiens regnare Antichristus, interficiet eos aperte, amicti saccis, id est, veste pœnitentiali, non quod his opus esset pœnitentia, sed quia in se opere impleant quæ alios docent. Hi sunt duæ olivæ. Oliva est arbor plena succo, et isti pleni sunt Spiritu sancto, et duo candelabra lucentia, quia aliis præsent lumen in conspectu Domini terræ stantes in beneplacito Dei. Modo ostendit quomodo invincibilem potentiam dat suis Deus dammandi impios, et hoc est, et si quis eis voluerit nocere, a veritate devocando, ignis exiet de ore eorum, id est, spiritualis sententia, et devorabit damnabit inimicos eorum. Et si quis eos voluerit lædere corporaliter, sic oportet eum occidi, sic spirituali sententia et hi habent potestatem claudendi cælum, id est Scripturas, quæ celant arcana Dei, ne pluat diebus prophetiæ ipsorum, quia non prædicabunt nisi congruo tempore. Hæc figura talis fuit dum Helias per tres annos et dimidium pluviam realiter cessare fecit (III Reg. xvii), et potestatem habent supra aquas, id est, doctivas suas, quæ mentes fidelium irrigant convertendi eas quantum ad perverse intelligentes in sanguinem in peccatum, sicut legitur Moyses fecisse in Ægypto (Exod. vii), et percutere terram, terreneas, omni plaga sicut fuerunt Ægyptii, ut patet in libro Exodi, quotiescunque voluerint. Et cum finierint, id est, consummaverint testimonium, scilicet prædicationem, bestia Antichristus, quæ ascendit ad regnum de abyso pertenebroso, faciet adversus eos bellum ad litteram, vel disputationibus, et vincet illos et occidet illos corporaliter, et corpora eorum jacebunt in plateis, ut sic terreantur alii ab imitatione eorum civitatis Hierusalem magnæ olim in virtutibus, nunc in malitia, quæ vocatur spiritualiter Sodoma, id est muta, quia tunc non prædicabitur in ea, et Ægyptus, id est tenebrosa, quia tunc erit sine cognitione Dei. Ubi Dominus eorum crucifixus est, et videbunt de tribubus, et linguis, et gentibus, corpora eorum per tres dies et dimidium. Quidam videbunt oculis, quidam sola fama, quia toto tempore illius nequissimi impostoris et hæresiarchæ Antichristi prædicabitur: Videte ne sitis consimiles illis qui sic jacent inhumati, et corpora eorum non sinent poni in

monumentis; et inhabitantes terram, mali scilicet, gaudebunt super illos et jucundabuntur et munera mittent ad invicem, hoc est signum jucunditatis, quoniam hi duo prophetæ cruciaverunt, id est, nequitiis illorum contundendo, qui inhabitant super terram.

Et post tres dies et dimidium spiritus vitæ a Deo intravit in eos, et steterunt super pedes suos, et timor magnus cecidit super eos qui viderunt eos: et audierunt vocem magnam de cælo dicentem illis: Ascendite huc. Et ascenderunt in cælum in nube, et viderunt illos inimici eorum: et in illa hora factus est terræmotus magnus, et decima pars civitatis cecidit, et occisi sunt in terræmotu nomina hominum septem millia, et reliqui in timore sunt missi, et dederunt gloriam Deo cæli.

Ostensa tribulatione eorum per quorum exemplum istum invitabat ad prædicandum, et etiam si opus esset ad patiendum, ostendit et ipsorum coronas, ut similiter istum de præmio securum faciat, et hoc est, *Et post tres dies et dimidium spiritus vitæ* anima æternaliter vivificans, non anima jam tantum servitura his sensibus, *a Deo intravit in illos*, scilicet intraturum vidi, et steterunt, scilicet jam impassibiles et immortales *super pedes suos*, scilicet firmi, non indigentes quo innitantur, sicut prius viventes in senio, et timor magnus cecidit super eos, quasi pondus opprimens, *qui viderunt eos*, scilicet glorificatos, et audierunt vocem magnam, magnæ operationis, *de cælo a Christo vel archangelo dicentem* in ipso actu adimplentem, *illis, ascendite huc*, ad consortium sanctorum. *Et ascenderunt in cælum in nube*, quæ ipsis sit refrigerio, inimicis sit timori. *Et viderunt illos inimici eorum, et in illa hora*, tempore glorificationis eorum, *factus est terræmotus magnus*, movebuntur terreni, vel in occisione eorum movebitur Ecclesia, et decima pars civitatis, id est mali, licet ad hoc sint constituti, ut decimus ordo ex hominibus restitueretur; *cecidit in pœnas*, vel de Ecclesia, et occisi sunt in terræmotu æterna morte, vel quia postea non resipuerunt; *nomina hominum*, scilicet quos Deus præscivit malos per proprias distinctiones, quasi per nomina, *septem millia*, universi perfecti in malitia, et reliqui, scilicet boni, qui non ceciderunt in pœnas, *sunt missi in timore*, scilicet timent casum, vel in reverentia Dei, et dederunt gloriam Deo cæli sibi nihil attribuendo.

Væ secundum abiit: et ecce tertium væ venit cito. Et septimus angelus tuba cecinit, et factæ sunt voces magnæ in cælo, dicentes: Factum est regnum hujus mundi Dei nostri et Christi ejus, et regnabit in sæcula sæculorum, amen. Et viginti quatuor seniores qui in conspectu Dei sedent in sedibus suis, ceciderunt in facies suas, et adoraverunt Deum dicentes: Gratias agimus tibi, Domine Deus omnipotens, qui es et qui eras, qui accepisti virtutem tuam magnam, et regnasti: et iratæ sunt gentes, et advenit ira tua, et tempus mortuorum judicari, et reddere mercedem servis tuis prophetis, et sanctis, et timentibus nomen

tuum, pusillis et magnis, et exterminandi eos qui corruerunt terram.

Væ secundum abiit. Secunda damnatio dicta est, et ecce tertium væ venit cito, narratione vel etiam tempore, et septimus angelus tuba cecinit, ordine narrationis et temporis. Cum angelus iste annuntiet judicium, non dicitur væ, nisi quantum ad partem malorum, et factæ sunt voces magnæ in cælo dicentes, id est laudes Deo, de justorum salvatione, et malorum damnatione. Factum est regnum hujus mundi Dei nostri, scilicet qui prius erat vilis et abjectus mundo, jam obtinet sibi regnum coronans bonos et puniens malos, et Christi Filii ejus, et regnabit, scilicet regnum illud tenebit in sæcula sæculorum, in æternum non redibunt sancti vel damnati, ut mundum rursus incolant, sicut volunt quidam hæretici, et viginti quatuor seniores scilicet non soli minores, sed etiam majores, glorificabunt Deum, qui in conspectu Dei, id est, considerantes quid Deo placet, sedent, scilicet judicant etiam in præsentia in sedibus suis in sibi subditis. Ceciderunt in facies suas, scilicet humiliaverunt in conscientia vera, et adoraverunt Deum dicentes: Gratias agimus tibi, Domine Deus omnipotens, quia nos salvasti, et impios damnasti. Qui es et qui eras, qui accepisti virtutem tuam magnam, resurgendo, Spiritum sanctum tuis dando, Ecclesiam colligendo, et regnasti, tuos a diabolo defendendo, insuper illius potestatem confringendo, et iratæ sunt gentes pro regno tuo, et advenit ira tua, et tandem modo apparet ira tua in eis. Et tempus mortuorum advenit, opportunitas tam bonorum quam malorum. Judicari ut discernantur boni a malis, et reddere advenit mercedem servis tuis prophetis, et sibi et aliis prævidentibus. Et sanctis in fide saltem fundatis. Et timentibus nomen tuum, hic comprehendit quoscunque fideles. Pusillis et magnis, et exterminandi eos, et advenit tempus ut extra terminos veræ patriæ ponantur qui corruerunt terram, scilicet seipsos mala operatione, alios doctrina vel exemplo.

VISIO QUARTA.

Et apertum est templum Dei in cælo, et visa est arca testamenti ejus in templo ejus. Et facta sunt fulgura et voces et terræmotus, et grando magna.

In hac quarta visione agitur de pugna Ecclesiæ et diaboli, et ostenditur quibus auxiliis Ecclesiæ vincatur diabolus. Unde fideles maxime debent animari, ne ab Ecclesia recedant. Antequam tractet istam quartam visionem, præmittit aliquid de secunda, scilicet de revelatione myteriorum, et de tertia, id est de officio prædicationis impleto per septem angelos, quia hæc visio pendet ex illis, quoniam ex reparatione hominum, et de damnatione malorum elicitur Ecclesia quæ hic puguat. Et apertum est templum Dei in cælo, id est, patuerunt mysteria Ecclesiæ quæ figurabantur per tabernaculum, et visa est arca testamenti, id est Christus, in quo sunt absconditi thesauri sapientiæ (Col. 11), in quo est Vetus et Novum Testamentum, sicut in arca erant tabulæ et

manna, et cætera. Vel impletum, in templo ejus in Ecclesia quæ est in cælo per bonam vitam, et facta sunt. Ecce de tertia visione fulgura, miracula, ut prædictum est per angelos, et voces, admonitiones, et terræmotus quidam sunt moti ad bonum, quidam non, et grando magna, quia prædicatio puniens et contundens visa est intolerabilis.

CAPUT XII.

Et signum magnum apparuit in cælo. Mulier amicta sole, et luna sub pedibus ejus, et in capite ejus corona stellarum duodecim. Et in utero habens, et clamat parturiens, et cruciatur ut pariat.

Et signum magnum apparuit: ex his vidi quamdam figuram procedentem magnum quiddam significantem in cælo, quia res cœlestis fuit quæ apparuit. Mulier ecce signum, quia significat Ecclesiam amicta sole, Christo, qui eam obumbrat et illuminat et luna mundus, quia deficit et crescit sub pedibus ejus, quia a mundo sustentatur in necessariis. Mulier significat Ecclesiam: quia sicut mulier parit et nutrit, ita Ecclesia parit homines in lucem et fidem, et nutrit eos omni verbo divino, et in capite ejus corona stellarum duodecim, id est in Christo victoria mundi acquisita per duodecim apostolos. Vel in capite, in principio Ecclesiæ eadem corona et in utero, id est in memoria latet aliquid sicut in utero habens verbum Dei, et clamabat prædicando parturiens, laborans ut aliquos in lucem emittat, et cruciatur ab inimicis vel a seipsa, quia non potest parere Christo quos vellet: vel quia affligit seipsam ut quod aliis prædicat ipsa opere impleat ut pariat.

Et visum est aliud signum in cælo. Et ecce draco magnus, rufus, habens capita septem, et cornua decem, et in capitibus suis septem diademata erant, et cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cæli, et misit eas in terram. Et draco stetit ante mulierem quæ erat paritura, ut, cum peperisset, filium ejus devoraret. Et peperit filium masculum qui recturus erit omnes gentes in virga ferrea, et raptus est filius ejus ad Deum et ad thronum ejus. Et fugit mulier in solitudinem, ubi habet locum paratum a Deo, ut ibi pascant illam diebus mille ducentis sexaginta.

Et contra hanc mulierem, visum est aliud signum in cælo. Et ecce draco, id est diabolus, qui dicitur draco secundum fortitudinem, magnus quia magnæ potestatis. Ideo dicit draconem visum in cælo, ut ostendat ipsum propinquum ad impugnandam Ecclesiam: quia si diceret eum in inferno, non videretur ratio quod posset cum Ecclesia pugnare, quam in cælo viderat, rufus secundum occisionem; habens capita septem principes universos per quos operatur, et cornua decem, id est decem regna. Historialiter quidem erit quod Antichristo adhærebunt decem reges, quibus cæteri respondebunt. Per hos decem intelliguntur omnes mali diabolo adhærentes. Vel decem cornua dicantur divitiæ quibus potentes decalogum impugnant. Et in capitibus suis septem diademata erant, universæ victoriæ de perversis. Et cauda ejus deceptiones quibus vitia celantur ut cauda

A turpia; trahebat ad infidelitatem omnes reprobos, et hoc dicit, tertiam partem stellarum cæli, scilicet eorum qui aliquando illuminaverunt Ecclesiam, et misit eas in terram in delectationem ex terrenis. Descripta muliere per se et dracone per se, ostendit pugnam ipsorum, et draco diabolus tali potestate confusus stetit paratus ante mulierem nocere et impugnare Ecclesiam, quæ erat paritura, quæ laborabat ad partum, et ideo putabat draco eam sibi citius cesuram, ut, cum peperisset, filium ejus devoraret. Ideo stabat, ut, cum mulier aliquem in lucem fidei emisisset, draco iste eum ad peccatum devoraret. Et peperit filium, scilicet Christum, masculum propter fortitudinem. Ecclesia parit Christum, quia immittit ipsum in singulis mentibus fidelium, vel quia Christus carnaliter fuit de his qui fuerunt Ecclesia. Qui recturus erit omnes gentes in virga ferrea, in justitia inflexibili, et ecce. Hic ponit unde Ecclesia habeat spem incipiendi pugnam. Ex hoc quod filius eius raptus est ad dexteram Dei, confusa tanto auxilio pugnare incipit, secunda de sua resurrectione convincit, et hoc est. Raptus est, caro contra naturam carnis, filius ejus ad Deum, ad æqualitatem Dei, et ad thronum ejus, ut cum Patre judicet, et mulier, Ecclesia per auxilium Filii fugit a gloria in solitudinem ut mente deserat superbiam hujus mundi. Quare illuc? Quia ibi habet locum paratum a Deo, et hoc est quod dicit. Ubi habet locum paratum a Deo, id est quia Deus paravit ei talem locum. Quædam confortatio est, ut ibi pascat eam prædicationis doctrina diebus mille ducentis sexaginta, tribus annis et dimidio, id est prædicatione, quam Dominus tanto tempore fecit assidue, pascitur Ecclesia.

Et factum est prælium in cælo magnum. Michael et angeli ejus præliabantur cum dracone: et draco pugnabat et angeli ejus, et non valuerunt, neque locus eorum inventus est amplius in cælo. Et projectus est ille draco, magnus serpens antiquus qui vocatur diabolus et Satanus, qui seducit universum orbem, projectus est in terram, et angeli ejus cum illo missi sunt, et audiivi vocem magnam in cælo dicentem: Nunc facta est salus, et virtus, et regnum Deo nostro, et potestas Christi ejus, quia projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte: et ipsi vicerunt illum propter sanguinem agni, et propter verbum testimonii sui, et non dilexerunt animas suas usque ad mortem. Propterea lætamini, cæli, et qui habitatis in eis.

Et factum est, ecce aliud auxilium prælium magnum in cælo. Michael et angeli ejus præliabantur cum dracone. Præliatur quidem Michael inspirando fidelibus per quæ crebras diaboli tentationes exsuperent, vel inferendo corporale auxilium, vel per seipsum, vel per quemcunque minorem angelum, quia omne ei sunt subditi. Et draco pugnabat et angeli ejus, et non valuerunt dejicere Ecclesiam in peccatum, neque locus inventus est eorum amplius in cælo, scilicet non potuerunt amplius illam mulierem per tentationes superare; et agitur hic de occulto bello, scilicet per

suggestiones. *Et projectus est draco ille magnus* A *auxilio Filii et angelorum, a bonis. Serpens propter calliditatem, antiquus propter primam seductionem, qui vocatur diabolus; quasi, diceret: A quo cavete vobis omnes, quia iste diabolus vocatur, id est fluens a bonis, scilicet ad malos, et Sathanas, adversarius qui seducit universum orbem secundum reprobos, projectus est in terram, cadens a fidelibus atrocius impugnat ceteros, et angeli ejus cum illo missi sunt. Ecce ponit quamdam exultationem in caelo de hac victoria Ecclesiae, et hoc est: Audi vocem magnam in caelo dicentem vel ab angelis, vel ab animabus sanctis: Nunc, ex tempore Christi, facta est salus, remissio peccatorum in baptismo, et virtus, confortatio ad operandum in confirmatione; et regnum, quia regit suos de virtute in virtutem, Deo nostro et potestas Christi ejus, quoniam haec omnia per Christum operatus est, quia projectus est accusator fratrum nostrorum, id est diabolus, qui perducendo ad peccatum reddit accusabiles; qui accusabat illos, scilicet officium suum est accusare, a quo officio nunquam ipse cessabit, ante conspectum: quia nihil latet eum; per quod multum monet cavere: ante conspectum Dei nostri die ac nocte, assidue: et ipsi vicerunt eum, non cedendo suggestionibus ejus, propter sanguinem Agni, scilicet imitando passionem Christi, et propter verbum testimonii sui, quia non tacent verbum divinum ubi locus est, et fidem quam testatus est Christus, et non dilexerunt animas suas usque ad mortem, scilicet animalitates suas, scilicet non satisfaciendo carni, ut inde perirent animæ. Propterea lætamini, cæli, angeli vel sancti apostoli, et qui habitatis in eis, inter eos, scilicet minores.*

Væ terræ et mari, quia descendit diabolus ad vos habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet. Et postquam vidit draco quod projectus esset in terram, persecutus est mulierem quæ peperit masculinum. Et datæ sunt mulieri duæ alæ aquilæ magnæ ut volaret in desertum in locum suum, ubi alitur per tempus et tempora, et dimidium temporis a facie serpentis. Et misit serpens ex ore suo post mulierem aquam tanquam flumen, ut eam faceret trahi a flumine. Et adjuvit terra mulierem, et aperuit terra os suum, et absorbit flumen, quod misit draco de ore suo. Et iratus est draco in mulierem, et abiit facere D *prælium cum reliquis de semine ejus qui custodiunt mandata Dei, et habent testimonium Jesu. Et stetit super arenam maris.*

Væ terræ et mari quia descendit diabolus ad vos et quia projectus est diabolus a bonis; vae vobis in quibus ipse modo habitat, quia sic jam adhærebit, ut nequeat separari: habens iram magnam, quia videt sibi multos subtrahi et in locum suum restitui. Sciens quia modicum tempus habet, inde magis insanit. Et postquam vidit draco quod projectus esset in terram, cum videt diabolus se per occultam fraudem non posse proficere, persecutus est mulierem, aggreditur aperte impugnare, quæ peperit masculinum, a quo habeta uxilium in aperta pugna, et datæ sunt mulieri,

Deus dedit, duæ alæ, duo testamenta vel gemina dilectio, vel duæ vitæ, activa et contemplativa, aquilæ magnæ, quia in altum volant, scilicet usque ad ipsum Deum, et sunt perspicacis intuitus in Scripturis, ut volaret in desertum in locum suum, scilicet a Deo sibi datum, ubi alitur, alimonia doctrinæ veritatis prædicatæ a Deo, per tempus et tempora et dimidium temporis, per hoc tempus, scilicet per tres annos et dimidium, a facie, a præsentia, serpentis, callidæ deceptionis. Et misit serpens ex ore suo, ex prædicationis inspiratione, post mulierem, ut eam assequeretur, sed nec attingere potuit, aquam, tribulationem, tanquam flumen, maxime inundantem et fluctuantem, ut eam faceret trahi a flumine, in peccatum, et adjuvit terra mulierem, scilicet Christus dedit vires Ecclesiae patiendi adversa, vel sancti orando. Terra Christum significat propter stabilitatem, qui absorbit omnem tribulationem, quia idoneum se fecit ut reciperet quidquid sibi inferretur, quia recipiens injustam mortem damnavit mortem, et item cæteras tribulationes quas omnes injuste sustinuit, et hoc est quod sequitur: Et aperuit terra os suum, et absorbit flumen quod misit draco ex ore suo, et iratus est draco in mulierem, quia licet non possit devincere, non tamen desistit invidere et loquim invasionis quærere, et abiit facere prælium, jam deserens firmiores, cum reliquis, scilicet cum minoribus, de semine ejus, qui custodiunt mandata Dei, quales sunt qui opere implent, et habent testimonium Jesu, scilicet quod credunt coram testantur, et stetit super arenam maris: super reliquias non stetit, quia non omnes eos sibi adjungit, sed supra arenam, scilicet infructuosos, nec vinculo fidei alligatos; stetit, id est secure immoratus est, in quibus sua vestigia apparent.

CAPUT XIII.

Et vidi de mari bestiam ascendentem, habentem capita septem et cornua decem, et super cornua ejus decem diademata, et super capita ejus nomen blasphemiae.

Et vidi de mari, de mundo, bestiam, collectionem omnium bestialiter viventium, ascendentem, per alios se exaltantem, habentem capita, principes, septem, universos, et cornua decem, scilicet regna et potentias per quæ impugnant decem præcepta legis, et per illa decem regna quæ Antichristo realiter adhærebunt, significantur omnia illa in quibus est impugnatio legis. Et super cornua ejus decem diademata, quia non est aliquod præceptum quod per principes non infringatur, et de quo ipsi non coronentur; et super capita ejus, in principibus, nomen blasphemiae, quia dicunt Christum non fuisse Deum et similia; vel quia dicunt istum Deum hanc suam familiam, ideo repræsentat nobis ut eam videamus aptam quæ et arenam retineat in sua infidelitate, et alios sciat atrahere.

Et bestia quam vidi similis erat pardo, et pedes ejus sicut ursi, et os ejus sicut os leonis; et dedit illi draco virtutem suam, et potestatem magnam. Et vidi unum de capitibus suis quasi occisum in morte, et plaga

mortis ejus curata est, et admirata est universa terra post bestiam : et adoraverunt bestiam dicentes : Quis similis bestiæ, et quis poterit pugnare cum ea? et datum est ei os loquens magna et blasphemiam, et data est illi potestas facere menses quadraginta duos. Et aperuit os suum in blasphemias ad Deum, blasphemare nomen ejus, et tabernaculum ejus, et eos qui in cælis habitant. Et datum est illi bellum facere cum sanctis, et vincere illos, et data est illi potestas in omnem tribum, et populum, et linguam, et gentem: et adoraverunt eam omnes qui habitant terram, quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ Agni, qui occisus est ab origine mundi. Si quis habet aurem, audiat. Qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadit. Qui gladio occiderit, oportet eum gladio occidi. Hic est patientia et fides sanctorum.

Et bestia quam vidi similis erat pardo, quia sicut pardus est animal maculosum, ita isti maculosi diversis hæresibus, vel etiam quia collecti ex diversis populis, et pedes ejus sicut ursi, discursores, qui annuntiando bestiam portant eam, et sunt feroces, et temere conculcantes sicut ursus, et os, majores in sermone, sicut os leonis, quia laniant sanctas Scripturas et fetentes sententias mittunt, et dedit illi draco virtutem suam, ut faciat miracula, et potestatem magnam, seducendi multos. Et vidi unum de capitibus suis, Antichristum scilicet, principale caput, quasi occisum in morte : finget quidem se blasphemus nebulo ille mori, et die tertia resurgere, et plaga mortis ejus curata est, ficta resurrectione, et admirata est universa terra post bestiam, imitando bestiam, et adoraverunt bestiam per, principale caput, scilicet per Antichristum, dicentes : Quis similis bestiæ? et quis poterit pugnare cum illa? scilicet voluntati ejus resistere, et datum est, permissum est a Deo, ei os loquens magna, in sui magnificatione, et blasphemiam, dicendo filium Dei se esse, et data est illi potestas facere, talia, menses quadraginta duos, et aperuit os suum in blasphemias: in tantam fiduciam prorupit ut quod prius occulte, modo publice audeat blasphemare, ad Deum, negando Christum esse Deum, blasphemare nomen ejus, id est, omnem institutionem ipsius per quam laudabilis apparet, et tabernaculum ejus, id est illos in quibus ipse militavit, vocans eos degeneres et pannosos, ostentans reges suos, et eos qui in cælo habitant, etiam supernos spiritus, et datum est illi, permissione Dei, bellum facere cum sanctis, et vincere illos, corporaliter, et data est illi potestas in omnem tribum, et populum, et linguam, et gentem, et adoraverunt eam, bestiam, qui inhabitant terram, scilicet reprobi, quorum non sunt nomina scripta in libro vitæ Agni, qui occisus est ab origine mundi, in suis, ut in Abel, vel quia ita dispositum fuit ab initio mundi. Si quis habet aurem, audiat. Quædam admonitio est, ne hanc bestiam imitemur, licet sic habere potestatem videamus, quia tandem damnabitur bestia, et omnes sequaces sui. Qui in captivitatem duxerit, scilicet a fide nos seducendo ut Antichristus, in captivitatem, in damna-

tionem, vadit. Qui in gladio, materialiter vel persuasionis, occiderit, ut Antichristus et sui, oportet eum gladio occidi, verbo Dei. Hic est, et quia isti peribunt, ideo contra ipsos est nobis habenda fides et patientia, ne nos cum ipsis pereamus: patientia, contra tribulationes, et fides, contra malos persuasores, sanctorum.

Et vidi aliam bestiam ascendentem de terra, et habebat cornua duo similia Agni, et loquebatur sicut draco. Et potestatem prioris bestiæ omnem faciebat in conspectu ejus. Et fecit terram et habitantes in ea adorare bestiam primam, cujus curata est plaga mortis; et fecit signa magna, ut etiam ignem faceret de cælo descendere in terram in conspectu hominum, et seduxit habitantes terram propter signa, quæ data sunt illi facere in conspectu bestiæ, dicens habitantibus in terra, ut faciant imaginem bestiæ quæ habet plagam gladii. Et vixit, et datum est illi ut daret spiritum imagini bestiæ, et ut loquatur imago. Et faciet ut quicumque non adoraverint imaginem bestiæ, occidantur. Et faciet omnes pusillos, et magnos, et divites, et pauperes, et liberos et servos, habere characteristicam ejus in dextra manu, aut in frontibus suis, et ne quis possit emere aut vendere nisi qui habet characteristicam bestiæ, aut nomen aut numerum nominis ejus. Hic est sapientia. Qui habet intellectum, computet numerum bestiæ. Numerus hominis est, et numerus ejus est sexcenti sexaginta sex.

Descripta tribulatione quæ fiet per Antichristum et suos majores, subjungit aliam quæ fiet per suos apostolos, quos per totum mundum seminabit, et hoc dicit: Et vidi aliam bestiam, priore minorem, ascendentem, in cumulum superbiæ, de terra, per deditos terrenis, et habebat duo cornua similia Agni, quia simulabunt se habere innocentiam et veram doctrinam, et miracula sicut Christus habuit, vel due Testamenta sibi usurpabunt; et loquebatur sicut draco, scilicet seductorie loquentur, sicut diabolus in Antichristo, et potestatem prioris bestiæ omnem faciebat, id est omnes modos decipiendi et nocendi quos Antichristus habuit, in conspectu ejus, ut placeant Antichristo, et fecit terram et habitantes in ea, id est terrenos et in amore terræ perseverantes, vel terram secundum corpus, habitantes in ea secundum animas, adorare bestiam primam, Antichristum, cujus curata est plaga mortis. Hoc enim habebunt fundamentum suæ prædicationis, sicut apostoli resurrectionem Christi. Et fecit signa magna, ad confirmationem prædicationis suæ, ut etiam ignem faceret de cælo descendere in terram in conspectu hominum, quia sicut apostoli acceperunt Spiritum sanctum in specie ignis, ita malignum suum spiritum facient isti descendere in specie ignis, et in hoc quasi superabunt apostolos, quia hoc etiam manifeste facient, et seduxit habitantes in terram propter signa quæ data sunt illi facere in conspectu bestiæ, ad laudem Antichristi, quia per vocationem nominis ejus fiebant signa eorum, dicens habitantibus in terram ut faciant imaginem bestiæ, scilicet ut con-

tando. *Qui habet plagam gladii et vixit.* Ecce item ponit fundamentum suæ prædicationis; et datum est illi, permissum a Deo ad probationem suorum, erunt enim perfecti qui ei non cedent, ut daret spiritum, malignum, imagini bestię, et ut loquatur imago bestię, id est habeat in ipsis effectum Spiritus sancti, id est loquatur variis linguis, et faciet, minor bestia per principes mundanos, ut quicumque non adoraverint imaginem bestię, imitatores Antichristi, occiduntur, secundum corpus, et faciet, prædicando bonitatem fidei, omnes pusillos, et magnos, et divites, et pauperes, et liberos, et servos habere characterem ejus in dextra manu, scilicet signum, quia opere ostendebant se ei servire; quod est dicere: Iste pseudoapostoli dicent quia iste dominus suus nullius conditionis hominem abjicit; alii: Iste qui præcessit qui dictus fuit Christus solos pauperes secum habebat, aut in frontibus suis, scilicet aperte confitebuntur eum Deum esse; et ne quis possit emere aut vendere; ad litteram, vel verbum Dei. Qui enim prædicat dat pretium, scilicet verbum Dei, et accipit mercedem, scilicet recipientes verbum homines aut seipsos vendunt; nisi qui habet characterem bestię, id est qui se ei conformes dicebant, aut nomen, id est Antichristi vocantur, scilicet Deum eum esse confidentes, aut numerum nominis ejus. Numerum nominis ejus accipiunt hi qui remunerationem ab eo expectant; quod faciendum esse in numero litterarum nominis notat. *Hic est sapientia.* Quædam admonitio est, quia in hoc erit multa deceptio. *Qui habet intellectum, computet numerum bestię,* computando intelliget etiam per numerum nominis eum non esse remuneratorem. *Numerus enim hominis est, et numerus ejus est sexcenti sexaginta sex;* licet sui per hunc numerum Deum esse prædicent, sapiens tamen percipiet hunc numerum non esse Dei, sed puri hominis. Quia hic liber Græcæ factus fuit, secundum Græcos numeros de quo hic dicit est inquirendus. Significavit enim numerum omnes litteræ apud Græcos. *Nomen ejus ANTEMON,* quod ei convenit secundum hoc quod Christo contrarius dicitur, ex litteris illius nominis. A unum numeratur, N quinquaginta, T trecenti, E quinque, M quadraginta, O septuaginta, S ducenti. Sunt alia multa nomina, sed ex singulis colligitur eadem summa, scilicet sexcenti sexaginta sex. Sex qui primus perfectus est, significat illos minus perfectos qui conjugati sunt, et pro modo suo custodiunt mandata Domini. Sexaginta qui fit ex sex et decem, significat mediocriter perfectos. Centum significat perfectissimos, qui mentis et corporis integritatem conservant. Hi reddunt fructum alii senatorum, alii sexagesimum, alii centesimum: et discipuli Antichristi prædicabant neminem posse salvari, nisi Antichristo proferat aliquem de fructibus istis.

CAPUT XIV.

Et vidi, et ecce Agnus stabat supra montem Sion, et cum eo centum quadraginta quatuor millia habentibus suis. Et audivi vocem de cælo tanquam vocem aquarum multarum, et tanquam vocem tonitruum magni: et vocem quam audivi sicut citharædorum citharizantium in citharis suis. Et cantabant quasi canticum novum ante sedem et ante quatuor animalia et seniores; et nemo poterat dicere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia qui empti sunt de terra. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati: virgines enim sunt. Hi sequuntur Agnum quocumque ierit. Hi empti sunt ex omnibus primitiæ Deo et Agno, et in ore ipsorum non est inventum mendacium; sine macula sunt ante thronum Dei.

Ostensa sævissima persecutione quam patietur Ecclesia ab Antichristo et apostolis ejus, ad consolationem ipsius ponit Christum adiutorem et ejus familiam, et hoc est: *Et vidi, perstiti in visione, et ecce, evidenter, Agnus, Christus qui pro nobis immolatus apparuit, stabat, ut adjuvaret, supra montem Sion, id est supra Ecclesiam, celsam, in eminentia virtutum, et Deum contemplantem; et cum eo centum quadraginta quatuor millia, scilicet fide sanctæ Trinitatis ex quatuor mundi partibus collectos, habentes nomen ejus, quia Christiani dicentur, et nomen Patris ejus, vel quia Dei dicentur, vel quia Deum esse non tacebunt, scriptum in frontibus suis, aperta confessione oris et operis. Et audivi vocem, desiderium vel admonitionem, de cælo, scilicet ab his qui erant cum eo, tanquam vocem aquarum multarum, id est multorum populorum, quia de multis populis fuerant congregati; et tanquam vocem tonitruum magni, quia terror est omnibus inimicis. Et vocem quam audivi sicut citharædorum, carnis mortificatorum, citharizantium in citharis suis, scilicet proprias carnes suas affligentes, ut quod aliis prædicarent, in se operando adimplerent, et cantabant quasi canticum novum, scilicet cum magna exultatione annuntiabant reparationem per Agnum adimpletam; vel cantabant canticum novum, de integritate animæ et corporis exsultabant, quæ exultatio in eis nunquam veterascit, sed semper floret et nova est: ante sedem, ut Deo sedenti placeat, vel ut ipsis in quibus Deus judicat; et ante quatuor animalia, id est in præsentia sanctorum prædicatorum, ut ipsis quoque placeret cantus eorum; et seniores, iudices. Et nemo poterat dicere canticum, perfectam exultationem Deo reddere, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, nisi integri anima et corpore, qui empti, sanguine Agni, sunt de terra: ideo vos qui de terra estis, ne desperetis. Hic sumitur auctoritas a beato Joanne de gloria innocentium. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati, ad litteram, vel aliqua mollitiæ sæculari. Virgines enim sunt. Hi sequuntur agnum, id est imitantur Christum, quocumque ierit, id est secundum corpus et secundum animam. Hi empti sunt ex omnibus primitiæ, potior pars Deo et Agno; et in ore eorum non est inventum mendacium, etsi aliquando fuit. Sine macula, scilicet sine operationis sordibus et verbi, etsi aliquando aliqua fuit. Ante thronum Dei judicis, ut placeant ipsi Deo,*

Et vidi alterum angelum volantem per medium cælum habentem Evangelium æternum, ut evangelizaret sedentibus super terram, et super omnem gentem, et tribum, et linguam, et populum, dicentem magna voce: Timete Dominum, et date illi honorem, quia venit hora iudicii ejus. Et adorare eum, qui fecit cælum, et terram, et mare, et omnia quæ in eis sunt, et fontes aquarum.

Descripta impugnatione facta per duas bestias, et supposito auxilio Agni, et ostensa dignitate familiæ, subjungitur admonitio ut ad hanc familiam accedamus; et hoc est: *Et vidi alterum angelum, id est prædicatores, qui alteri sunt a Christo, volantem, a terrenis se removementem, per medium cælum, per Ecclesiam et etiam per medium Ecclesiæ, ut ab omnibus possit intelligi æqualiter; vel per medium, per communia, scilicet per catholica, non facientem proprias sectas: habentem Evangelium æternum, bonum nuntium, scilicet prædicationem æterna promittentem et complentes sic remunerantem, ut evangelizaret, ad hoc habentem ut annuntiet, sedentibus super terram, id est immorantibus in contemptu mundi: et super omnem gentem, et tribum, et linguam, et populum, quasi dicat: ut evangelizaret super omnem diversitatem hominum: dicentem voce magna, persuasione magna annuntiante: Timete Dominum, casto timore, scilicet propter suam propriam bonitatem; et date ei honorem, præbete ei omnimodam venerationem opere et ore, ipsum glorificantes, quia venit hora iudicii ejus, ne deficiatis, quia non longo tempore patiemini, et adorare eum, et quod per vos non potestis ab ipso petite: qui fecit cælum et terram, et ipse potest vos tales facere, quia fecit ex nihilo omnia, et more, et omnia quæ in eis sunt, et fontes aquarum.*

Et alius angelus secutus est dicens: Cecidit, cecidit Babylon illa magna civitas, quæ a vino iræ fornicationis suæ potavit omnes gentes.

Et alius angelus, quia alia denuntiat, secutus est dicens: Cecidit, cecidit: bis ponit cecidit, quia duplicem casum corporis et animæ annuntiat; vel per duplicatam intelligimus omnimodam ruinam, sed non potuit toties repetere, Babylon confusi, vitii civitas pravis munita, illa magna, pro superbia, quæ a vino iræ fornicationis suæ potavit omnes gentes: gentiliter viventes potat quidem Babylon a vera semita deviendo aliquos de omni gente, de vino fornicationis, multis nequitiiis quæ sunt eis vinum, scilicet dulcis potus et inebrians, quæ fornicatio est iræ Dei, quia ipsam sequitur divina vindicta. Vel iræ Dei, quia Deus permisit illos sic fornicari.

Et angelus tertius secutus est illos, dicens voce magna: Si quis adoraverit bestiam et imaginem ejus, et acceperit characterem in fronte sua, aut in manu sua, et hic bibet de vino iræ Dei, quod mistum est mero in calice iræ ipsius: et cruciabitur igne et sulphure in conspectu angelorum sanctorum, et ante conspectum Agni: et fumus tormentorum eorum in sæcula sæculorum ascendet. Nec habent requiem die ac nocte qui adoraverunt bestiam et imaginem ejus, et

A si quis acceperit characterem nominis ejus. Hic patientia sanctorum est, qui custodiunt mandata Dei et fidem Jesu.

Et tertius angelus, alia denuntiatio, quia iste angelus minatur et deterret ne nos bestiam sequamur, secutus est illos dicens: Si quis adoraverit bestiam, Antichristum, et imaginem ejus, ut se conformem faciat sequacibus ejus; et acceperit characterem, signum fidei ipsius, in fronte sua, ut manifeste eum constiteatur; aut in manu sua, ut opere eum imitetur, et hic bibet, sicut Babylon, de vino iræ Dei, de pœna quam propinat iratus Deus. Per vinum significamus pœnam, quia inebriat; vel vinum dicitur, quia e contrario pro delectatione, quæ in vino intelligitur, redditur; quod mistum est mero in calice iræ ipsius. Bibit quis de vino, sed non correptionis, potius damnationis, et hoc est quod dicit, mistum mero, scilicet de fece, id est æterna damnatione. Per calicem Domini intelligimus vindictam, quia ipsa datur ad mensuram, in quo calice est merum et fex. Merum est vindicta corrigens: fex est vindicta damnans. Et cruciabitur igne et sulphure, fetore, in conspectu angelorum sanctorum, ut tanto potius confundantur. Et ante conspectum Agni: et fumus tormentorum eorum in sæcula sæculorum ascendet, id est tenebrositas: damnatione malorum numerat, non dicit pro describenda damnatione, sed ut per hoc nos deterreat ab eorum conformitate: et ideo si aliquid alicubi de istis dixerit, non debet dici superfluum, quia ad aliud dicitur. Nec habent requiem die ac nocte, nec mirum si Antichristus, et hi qui præsentia eum viderunt, sic puniantur, quia et præcessores, et ministri ejus eadem pœna afficientur, qui adorant bestiam et imaginem ejus; et si quis acceperit characterem nominis ejus, hic scilicet in con-

tuitu æternæ pœnæ, patientia sanctorum est, qui custodiunt mandata Dei, opere implendo geminam dilectionem, et fidem Jesu, et qui etiam, si non habeant spatium operandi, saltem Deum confitentur.

Et audivi vocem de cælo dicentem mihi: Scribe: Beati mortui qui in Domino moriuntur. A modo jam, dicit Spiritus, ut requiescant a laboribus suis. Opera enim illorum sequuntur illos. Et vidi, et ecce nubem candidam, et super nubem sedentem similem Filio hominis, habentem in capite suo coronam auream, et in manu sua falcem acutam.

Et audivi vocem de cælo. Item egregia consolatio; ac si dicerent fideles: Mali sic damnabuntur; sed nobis, qui Christum sequimur, quid erit? Omnis beatitudo; et hoc est: dicentem mihi: Scribe, in firma memoria conde, et aliis intima: Beati mortui, sæculo, qui in Domino moriuntur, qui in confessione Domini vera dissolvuntur, illi sunt beati. A modo jam, dicit Spiritus. Et hoc, quasi dicat: Non sunt mea verba, sed Spiritus hoc dicit, ut a modo, a tempore resurrectionis, requiescant a laboribus suis, quos hucusque passi sunt. Opera enim illorum sequuntur illos, id est merces operum sequitur illos, quasi dum in mundo erant videbantur sua opera perditam, quia

semper tribulabantur, sed modo invenient ea florida. Post promissionem beatitatis et completionem ad majorem suorum confortationem, videt etiam impiorum damnationem ad maximam dehortationem. *Et vidi, et ecce nubem candidam, vel carnem in qua latuit Dominus, vel sanctos qui eum obumbrant, vel realem nubem, et supra nubem sedentem, scilicet Christum, similem Filio hominis, quia jam irpassibilis et immortalis, habentem, ad modum triumphantis, in capite suo, secundum propriam personam, vel secundum divinitatem, coronam, victoriam de diabolo, auream, propter sapientiam, et in manu sua, in potestate, falcem acutam, iudicium quo separantur boni a malis.*

Et alter angelus exivit de templo, clamans voce magna ad sedentem super nubem: Mitte falcem tuam et mete, quia venit hora ut metatur, quoniam aruit messis terræ. Et misit ille qui sedebat supra nubem falcem suam in terram, et messuit terram.

Et alius angelus exiit, manifeste apparuit, de templo, qui prius inter malos latuerat, clamans voce magna, ostendens magna affectione quod desideret separationem malorum a bonis, ut consortium eorum impleatur, ad sedentem super nubem, Christum: Mitte falcem tuam, exerce iudicium, et mete, collige tuos, quia venit hora ut metatur, opportunum est, quia jam completur numerus tuorum, quoniam aruit messis terræ, quia consummata est nequitia malorum. Et misit ille qui sedebat super nubem falcem suam in terram, id est exercuit iudicium sicut suum erat, et messuit terram, divisit bonos a malis.

Et alius angelus exiit de templo, quod est in cælo, habens et ipse falcem acutam.

Oostensa potestate Dei ad iudicandum, ostendit item sanctos iudicatos per præceptum Domini, per quod magnum solatium datur sanctis, ut ipsi in fide persistent et bonis. *Et alius angelus, sancti aliud officium habentes, exiit, qualis esset apparuit, de templo, de secreto loco, quod est in cælo, habens et ipse, sicut et Christus, falcem acutam.*

Et alius angelus de altari exiit, qui habebat potestatem super ignem, et clamavit voce magna ad eum qui habebat falcem acutam, dicens: Mitte falcem tuam, et vindemia botros vineæ terræ: quia maturæ sunt uvæ ejus. Et misit angelus falcem suam in terram, et vindemiavit vineam terræ. Et misit in lacum iræ Dei magnum, et calcatus est lacus extra civitatem, et exiit sanguis de lacu usque ad frenos equorum per stadia mille sexcenta.

Et alius angelus, scilicet Christus, exiit de altari, clarus apparuit, veniens, de altari, id est de loco secretiori, scilicet tunc cognitus ab omnibus Deo consubstantialis, qui habebat potestatem, quasi bene potens prædicare, et dare, super ignem, super pœnam æternalem; et clamavit voce magna, magno imperio, ad eum qui habebat acutam falcem, dicens: Mitte falcem tuam, et vindemia botros, separa maturos in nequitia, vineæ terræ. Uva dicitur grapa, uvæ botri grana: quia maturæ sunt uvæ ejus, quia nequitia eo-

rum completa. Per messem terræ, id est per uvas vineæ terræ, damnatio malorum: sed secundum diversos modos significatur, quia per vineam illos accipimus, qui majori studio mala operantur, sicut vineæ, ut fructum faciat, major cura adhibetur. Et, tali imperio, misit angelus falcem suam, et vindemiavit vineam terræ, et misit in lacum iræ Dei magnum, id est in infernum, ubi multi iram Dei patientur. Et calcatus est, puniti sunt, lacus, in inferno positi, extra civitatem, quia pœna illa non erit purgatoria. Et exiit sanguis de lacu, scilicet æterna pœna pro peccato, non vinum, quod in cellario Dei poneretur, usque ad frenos equorum, id est usque ad rectores eorum puniendos, scilicet diabolos, per stadia mille sexcenta. Stadium dicitur quantum currebat Hercules uno anheliu, et per stadium mensurabant Græci plateas, in quibus luderent, et per hoc significat damnandos omnes deditos ludis, et divitiis hujus sæculi, vel minus perfectos in hoc quod per sex habemus, vel perfectiores quod per centum, vel perfectissimos per mille.

CAPUT XV.

VISIO QUINTA.

Et vidi aliud signum in cælo magnum et mirabile: Angelos septem habentes plagas septem novissimas, quoniam in illis consummata est ira Dei. Et vidi tanquam mare vitreum mistum igne, et eos qui vicerunt bestiam et imaginem illius, et numerum nominis ejus, stantes supra mare vitreum, habentes citharas Dei, et cantantes canticum Moysi servi Dei, et canticum Agni, dicentes: Magna et mirabilia sunt opera tua, Domine Deus omnipotens: justæ sunt et veræ viæ tuæ, Rex sæculorum. Quis non timebit te, Domine, et magnificabit nomen tuum? quia tu solus pius es, quoniam omnes gentes venient et adorabunt in conspectu tuo, quoniam iudicia tua manifesta sunt.

In suprapositis visionibus exsecutus est statum Ecclesiæ a reparationis ordine usque ad iudicium: in tribus quæ sequuntur immoratur circa novissima tempora, quia de istis parum et occulte in aliis scripturis dictum erat: et est materia in hac quinta visione, septem angeli habentes septem phialas, ex quarum effusione septem plagæ, id est destructiones iniquorum qui erunt tempore Antichristi, quæ destructio maxime hortatur præsentibus ad patiendum. *Et vidi aliud signum, scilicet quamdam figuram aliud significantem, in cælo, quia cœlestes erant qui significabantur, magnum, quia magna inde contingunt, et mirabile, quia mirum est hominem alios posse damnare: angelos septem, prædicatores omnes, habentes, injunctas a Deo ad effundendum in malos, plagas septem novissimas, id est omnimodam excæcationem malorum in tempore Antichristi, quoniam in illis consummatu est ira Dei: vere plagas habebunt, quoniam iram Dei super iniquos exercebit, et vere novissimas, quoniam non faciet alias Deus in malos. Et vidi tanquam mare vitreum, id est baptismum, quia ibi puritas fidei exigitur, mistum igne, quia ibi dona Spiritus sancti habentur, et eos*

mare vitreum, innitentes baptismo quod accepere, habentes citharas Dei, mortificantes carnem : Dei dicit, quia Deus prior fecit, vel quia sic faciendum instituit, et cantantes, cum lætitia implentes, canticum Moysi servi Dei, Vetus Testamentum quod intelligitur idem esse cum Novo, et canticum Agni, Novum Testamentum, dicentes, alios admonentes : Magna, ex prima creatione, et mirabilia, in recreatione, sunt opera tua, Domine Deus omnipotens : justæ et veræ sunt viæ tuæ, Rex sæculorum. Viæ sunt institutiones Dei per quas ipse ad nos, et nos ad ipsum vadimus. Veræ sunt, merito justæ, quia reddunt unicuique pro merito. Veræ sunt, quia eo ducunt quo promittunt. Quis non timebit te, Domine, et ex hoc, quis, non serviet tibi ex amore, etiam magnificabit nomen tuum, opere et prædicatione, quia solus pius es, et vere timendus es, quia gratis justificas. Quoniam omnes gentes venient, et vere magnificabunt, quia aliqui de omni gente venient ad te fidem recipiendo, et adorabunt, in spiritu et veritate, in conspectu tuo, in beneplacito tuo, quoniam iudicia tua manifestu sunt, et vere adorabunt, scilicet cognoscent esse ex justitia, quod bonos recipis, malos rejicis. Ostensa dignitate et potentia eorum qui plagas inferre debent, vult ostendere causam qua digni videantur mali ut plagas sustineant, et prius ostendit quod cum revelentur eis mysteria Ecclesie, excecatis malis meritis suis non possunt intrare.

Et post hæc vidi, et ecce apertum est templum tabernaculi testimonii in cælo. Et exierunt septem angeli, habentes septem plagas de templo, vestiti lapide mundo, candido : et præcincti circa sua pectora zonis aureis. Et unum ex quatuor animalibus dedit septem angelis septem phialas aureas, plenas iracundiæ Dei viventis in sæcula sæculorum. Et impletum est templum fumo a majestate Dei et de virtute ejus. Et nemo poterat introire in templum, donec consummarentur septem plagæ septem angelorum.

Et post hæc vidi, et ecce apertum est templum tabernaculi testimonii, id est, aperte revelata sunt mysteria Ecclesie quæ est tabernaculum, quia in ea Deus habitat, et in ea ad tempus militat; testimonium in cælo, quæ continet in se Novum et Vetus Testamentum. Et exierunt, et quia ita aperta erant, exierunt, angeli, prædicatores, id est manifeste reprehendunt male operantes, habentes septem plagas de templo, confirmatis illis qui sunt Ecclesia, vestiti lapide, firmitate, mundo, a vitiis, candido, propter virtutes, et præcincti circa pectora sua, id est refrenantes etiam cogitationes, zonis aureis, cingulo charitatis. Et unum omnes; unum, quia omnes idem prædicant, de quatuor animalibus dedit septem angelis septem phialas aureas, plenas iracundiæ Dei viventis in sæcula sæculorum, id est, fecit ipsos ampla vasa Deo per sapientiam et charitatem; plena iracundiæ Dei, ad disperdendum improbos. Et impletum est tem-

plum, non enim per baptismum, sed per iracundiam, claudit nemo aperit (Apoc. 3), et nemo, de reprobis, poterat in templum introire, id est in Ecclesia, scilicet fieri de Ecclesia, donec consummarentur septem plagæ septem angelorum, donec completa sit omnimoda damnatio. Non ideo sic determinat, ut tunc recipiantur, sed constat postea non intraturos.

CAPUT XVI.

Et audiivi vocem magnam de templo, dicentem septem angelis : Ite, et effundite septem phialas iræ Dei in terram. Et abiit primus angelus, et effudit phialam suam in terram. Et factum est vulnus særum ac pessimum in homines qui habebant characterem bestię, et eos qui adoraverunt imaginem ejus.

Et audiivi, intellexi, divinam inspirationem, vel aliquam admonitionem, de cælo, dicentem septem angelis : Ite, procedite in obedientia, jam tempus est damnationis malorum, effundite septem phialas iræ Dei in terram, in deditos terrenis. Cum isti angeli jam prædicent, et aperta sint mysteria quæ prædicant, et tamen quidam intrare recusent, habent angeli convenientem causam percutiendi, ad quod divina voce commonentur. Et abiit primus angelus, et effudit phialam suam in terram; et factum est vulnus særum, damnatio nociva, et pessimum, insanabilis, in omnes qui habebant characterem bestię, et eos qui adoraverunt imaginem ejus. In sexto angelo videtur idem dixisse, sed tamen aliud est. Ibi namque est ostensum quæ mala sancti patientur in tempore Antichristi, et quid inductum est de damnatione malorum, ad consolationem justorum fuit. Hic autem specialiter ostenditur damnatio impiorum, et ideo si eadem verba ponuntur hic quæ ibi posita sunt, non superfluum, quia ad diversa inducuntur. Item videtur in sexto angelo idem dixisse qui tuba cecinit, sed tamen ibi maxime ostendit persecutionem quam mali facient sanctis. Si quid dictum fuit præter hæc de damnatione impiorum, accideas erat; quare si eadem aliqua hic dicantur, ubi damnatio malorum solâ consideratur, non est superfluum. Item aliud, quia ibi nulla damnatorum distinctio fuit, hic singuli angeli diversis generibus malorum plagas inferunt.

Et secundus angelus effudit phialam suam in mare, et factus est sanguis tanquam mortui; et omnis anima vivens mortua est in mari.

Et secundus angelus, in officio, effudit phialam suam in mare, in eos qui sanctos contundunt; et sanguis factus est, scilicet damnatio pro sanguine quem fuderunt, tanquam mortui, quia non evadent illam damnationem : cum vivus fundat sanguinem, ipse non potest evadere; et omnis anima viva mortua est in mari, id est, omnis consentiens illis damnatur, qui vivere videntur, quia non aperte persequuntur.

Et tertius angelus effudit phialam suam super flumina, et super fontes aquarum, et factus est sanguis

Et audiui angelum aquarum dicentem : Justus es, Domine, qui es et qui eras sanctus, qui hæc judicasti, quia sanguinem sanctorum et prophetarum effuderunt, et sanguinem dedisti eis bibere : digni enim sunt. Et audiui alterum angelum, dicentem : Etiam, Domine Deus omnipotens, vera et justa judicia tua.

Et tertius angelus effudit phialam suam super flumina, super perversos doctores, tam majores quam minores, et hoc dicit, et super fontes aquarum, et factus est sanguis, quia et isti sanguinem fuderunt, vel spiritualiter, vel corporaliter. Et audiui angelum aquarum dicentem, scilicet intellexi ipseos prædicatores non sibi, sed Domino hanc vindictam attribuentes, et juste fieri confirmantes; per aquas accepimus bonas doctrinas: Justus es, Domine, qui es et qui eras. Venturum non ponit, quia ex proximo adventu quasi jam venientem videt. Qui hæc judicasti, scilicet qui hujusmodi damnationem malis solvisti. Quia sanguinem sanctorum, minorum, et prophetarum, majorum, effuderunt, et sanguinem, æternam scilicet pœnam, dedisti eis bibere. Bibere dicit, quia pro delectatione, quam habuerunt in tormentis sanctorum, hæc recipient. Digni enim sunt. Justus es qui judicasti, quoniam isti digni erant. Et quia testimonium illud recipiendum est, quod plures confirmant, inducit alios testimonium priorum confirmantes. Et audiui alterum angelum, discipulos priorum, dicentem : Etiam, Domine Deus omnipotens, id est, verum est quidquid de eo dixisti; ex se enim profert testimonium, vera et justa judicia tua, quia complent quod promittunt, scilicet merita cuique tribuunt, ut si quis sanguinem fudit, pro eo bibat pœnam sanguinis.

Et quartus angelus effudit phialam suam in solem : et datum est illi æstu affligere homines et igni; et æstuaverunt homines æstu magno, et blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super has plagas, neque pœnitentiam egerunt, ut darent illi gloriam.

Et quartus angelus effudit phialam suam in solem, in Antichristum qui se dicit lumen mundi. Et datum est, permissum est a Deo, illi, Antichristo, æstu affligere homines, minori tribulatione, et igni, majori tribulatione; et æstuaverunt homines æstu magno, deficientes propter tribulationes, et blasphemaverunt nomen Dei, ut illi qui Antichristum fatentur Deum esse blasphemant, et cæteris modis, habentis potestatem super has plagas. Licet blasphemarent, ipse tamen habet potestatem, quoniam cui vult dat, cui vult amovet. Neque egerunt pœnitentiam, non resipuerunt, ut darent illi gloriam, ut si corde dolabant ut coacti, non tamen Deum palam prædicant ore vel opere.

Et quintus angelus effudit phialam suam super sedem bestię. Et factum est regnum ejus tenebrosum, et commanducaverunt linguas suas præ dolore, et blasphemaverunt Deum cæli præ doloribus et vulneribus suis, et non egerunt pœnitentiam ex operibus suis.

Et quintus angelus effudit phialam suam super

A sedem bestię, id est super familiares Antichristi. Et factum est regnum ejus, id est illi qui de familiaritate ejus maxime gloriabantur, tenebrosum, potius excæcatum, et commanducaverunt linguas suas, id est, rescipient se malis operibus suis, vel alii sermonibus aliorum; et est dictum ex similitudine morientis, qui præ nimio dolore et infirmitate interiori linguam suam comedit; præ dolore, propter invidiam et cætera vitia quæ intus nutrierunt. Et blasphemaverunt Deum, dicentes magnum fuisse, præ doloribus, propter illatas plagas, vel propter interiora vitia, et vulneribus suis, quæ ipsi sibi fecere manducatione linguarum. Et non egerunt pœnitentiam ex operibus suis.

B Et sextus angelus effudit phialam suam in flumen illud magnum Euphraten, et siccavit aquam ejus, ut præpararetur via regibus ab ortu solis. Et vidi de ore draconis, et de ore bestię, et de ore pseudoprophetę spiritus tres immundos exire in modum ranarum. Sunt enim spiritus dæmoniorum facientes signa; et prodeunt ad reges totius terrę congregare illos in prælium ad diem magnum Dei omnipotentis. Ecce venio sicut fur. Beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua, ne nudus ambulet, et videant turpitudinem ejus; et congregabit illos in locum qui vocatur Hebraice Hermagedon.

C Et sextus angelus effudit phialam suam in flumen, in mundum, illud magnum Euphraten, et siccavit aquam ejus, quia prædicabit et mundum cremandum et omnem affluentiam ejus, vel substantiam, ut præpararetur via regibus ab ortu solis, quia finito mundo erit resurrectio mortuorum fidelium, qui venient ab ortu solis, id est a Christo, qui tunc incipiet lucere, id est omnibus se manifestare. Habet alia translatio, regi Christo. Et vidi de ore draconis, de inspiratione diaboli, et de ore bestię, de verbis Antichristi, et de ore pseudoprophetę, de verbo apostolorum Antichristi. Tres posuit ad generationem immundorum spirituum, ut notet cuique illorum persuasionem sufficere ad præcipitium miserorum, spiritus tres immundos exire, scilicet dæmones, quos hi prædicti generant. qui dicuntur immundi, quia immunda persuadent. In modum ranarum. Sicut enim ranæ in luto habitant, et garrulæ aliis quietem auferunt; sic et isti vere immundi sunt. Sunt enim spiritus dæmoniorum facientes signa, miracula, et prodeunt ad reges totius terrę congregare illos, conducere in unam voluntatem, in prælium, contra fideles, ad diem magnum Dei omnipotentis, sed malo suo, quia cito ducentur ad diem judicii. Dei dico, dicentis : Ecce venio. Vel ita : Vere veniet, quia ipse testatur, sicut fur : ideo dicit fur, quia negligentes et dormientes occidet, et spoliabit omnibus bonis; et ideo : Beatus qui vigilat, qui diligenter sollicitatur de salute animæ suæ, et custodit vestimenta sua, innocentiam et immortalitatem, quas in baptismo recepit, ne nudus, a virtutibus, ambulet, resurgat, et videant, sancti, turpitudinem ejus, peccata. Patebunt enim uniuscujusque peccata, ac si

ipsi coram eis in ipsis actibus essent. *Et congregavit.* Superius dixit, *prodeunt congregare*, et ecce ponit effectum, quia perficient quod quærunt, et hoc est. *Congregabit illos in locum*, secundum suam voluntatem, qui vocatur *Hebraice Hermagedon*. Hermagedon interpretatur *mons furum*, per quem significatur Antichristus, qui est caput omnium qui sanctis fidem furari volunt, et ad quem confugiunt nequissimi, et ita in ipso congregantur omnes qui ei adhærent.

Et septimus angelus effudit phialam suam in aerem, et exivit vox magna de templo a throno, dicens: factum est. Et facta sunt fulgura, et voces, et tonitrua, et terræmotus factus est magnus, qualis nunquam fuit, ex quo homines fuerunt super terram: talis terræ motus, sic magnus. Et facta est civitas magna in tres partes, et civitates gentium ceciderunt. Et Babylon magna venit in memoriam ante Deum dare ei calicem vini indignationis iræ ejus. Et omnis insula fugit, et montes non sunt inventi. Et grando magna sicut talentum descendit de cælo in homines; et blasphemaverunt Deum propter plagam grandinis, quoniam magna facta est vehementer.

Et septimus angelus effudit phialam suam in aerem, id est in aereas potestates, scilicet diabolum, cui locus ille deputatus est: quia, si haberent locum terram, non possemus pati eorum corruptiones. *Et exivit vox magna*, id est aperte magna annuntians, *de templo, de Ecclesia, a throno, dicens*: hæc autem accipit Ecclesia a Deo: *Factum est*, id est, consummata sunt omnia, et finis adest. *Et facta sunt*, ab eisdem septem angelis, *fulgura, miracula, et voces*, admonitiones, *et tonitrua*, minæ, *et terræmotus factus est magnus*, quia commovebuntur terreni adversus bonos; *qualis nunquam fuit, ex quo homines fuerunt super terram: talis terræmotus, sic magnus*, a tempore Abel. Ostenso super quos angelus phialas suas effundat, secundum distinctionem damnatorum, supponit quid tandem contingat ex effusione illa, scilicet quod licet damnati repugnent, quasi ab ipsa effusione acceperint incrementum, tamen demerguntur in infernum. *Et facta est civitas magna in tres partes*, scilicet, propter tres prædictas damnationes damnata est Babylon. In tres partes dicit, quia secundum Judæos, et secundum gentiles, et secundum falsos Christianos. Per Babylonem accipiuntur hic majores; *et cæteræ, civitates gentium ceciderunt*, cæteræ collectiones gentilitæ riviventium. In hac damnatione intellexi puniendos pro singulis peccatis; et hoc est. *Et Babylon magna venit in memoriam ante Deum*, scilicet recordatus est Deus singula peccata, quæ prius ignorare videbatur, cum non puniret, *dare illi calicem vini indignationis iræ ejus, Dei*; ad hoc venit ut daret illis Deus calicem, id est pœnam mensuratam, *vini*, contra delectationes quas habuerant. Pœnam dico procedentem ab irato, indignante Deo. Tunc dicitur indignatio, quando et gravior pœna et perdurans infertur. *Et omnis insula fugit, et montes non sunt inventi*, etc. Non inventus est

aliquis sanctorum inter eos. Per montes, eminentiores virtutibus, ut apostolos; per insulas, illos accipimus, qui contusiones mundi passi sunt; vel ad litteram dicamus, quia tunc neque mons, neque insula erit: crematus enim erit mundus. *Et grando magna*, scilicet æterna pœna quæ contundet, id est ponderosa, et ad mensuram. *Sicut talentum*. Talentum magni est centum viginti librarum; medium, septuaginta duarum; minus, quinquaginta. De medio hic dicit: quia peccatores de septuaginta duabus linguis non effugient hanc vindictam. *Descendit de cælo in homines, et blasphemaverunt Deum propter plagam grandinis*. In inferno namque positi, et scientes se juste puniri, dolebunt tamen de potentia Domini, et cum summo habebunt odio, quoniam magna facta est vehementer.

CAPUT XVII.

Et venit unus de septem angelis, qui habebant septem phialas, et locutus est mecum dicens: Veni, ostendam tibi damnationem meretricis magnæ, quæ sedet super aquas multas, cum qua fornicati sunt reges terræ, et inebriati sunt qui inhabitant terram de vino prostitutionis ejus. Et abstulit me in desertum in spiritu.

Et venit unus de septem angelis, qui habebant septem phialas, et locutus est mecum, dicens. Sicut Joannes hic habet personam dicentis quantum ad angelum, et ita nos debemus habere ad Joannem. Postquam ostendit plagas quas inferent angeli tempore Antichristi, et damnationem quam inde patietur impius, monetur ostendere causas ipsius damnationis; et sic movet nos quid modo nobis cavendum sit, quoniam idem diabolus qui tunc aperte capiet, quotidie decipit occulte, et ad idem præcipitat homines. *Veni*, prodece intelligendo; *ostendam tibi damnationem meretricis magnæ*, causam damnationis meretricis, qui Deo relicto fornicati sunt cum dæmone. Meretrix ista dicitur Babylon, quia et allicit et seducit ut Antichristus, et alii suo tempore. *Quæ sedet super aquas multas*, id est regnat super multos populos, quos attrahit ad se per luxuriam. Unde Dominus ad Job: *Virtus ejus*, id est diaboli, *in lumbis ejus, et fortitudo illius in umbilico ventris ejus* (Job xl). Quoniam viros, quorum seminarium in lumbis est, decipit; et in umbilico mulieres, quarum semen est in umbilico, decipit; unde propheta ad Hierusalem quasi ad meretricem: *In tempore ortus tui*, id est hoc tempore scilicet, *non est præciosus umbilicus tuus* (Ezech. xvi), id est non refrenasti luxuriam. *Cum qua fornicati sunt reges terræ, potentes scilicet, et inebriati sunt*, quia sicut ebrius interim excecatur, ut Deus nec diligant, nec timeant, *qui inhabitant terram*, id est gloriæ terræ intenti sunt, *de vino prostitutionis ejus*, scilicet de delectatione aperte fornicationis. *Abstulit me in spiritu in desertum*, scilicet ut viderem reprobus, qui deserti sunt a Deo.

Et vidi mulierem sedentem super bestiam cocci near, plenam nominibus blasphemiarum, habentem capita so-

ptem, et cornua decem. *Et mulier erat circumdata purpura et coccino, et inaurata auro, lapide pretioso et margaritis, habens poculum aureum in manu sua, plenum abominationum, et immunditiæ fornicationis ejus, et in fronte ejus scriptum: Mysterium: Babylon magna, mater fornicationum et abominationum terræ.*

*Et vidi mulierem, scilicet Babylonem, quia hi et molles sunt, et seducti velut Eva. Sedentem super bestiam, et hi habent fundamentum diabolum, per quem operantur, coccineam, id est sanguineam, quia sanguinem sanctorum fudit, vel eloquia Dei male intelligere facit. Plenam nominibus blasphemiarum, quia dicunt mala, quæ faciunt, Deo non displicere. Habentem capita septem, quinque sensus, quibus consentiendo seducimur, et quibus solis vita puerilis regitur. Sextum caput error, ut in his qui possunt ratione uti; septimum caput Antichristus, per quæ septem diabolus ducit homines ad peccatum. Et cornua decem, decem regna, quæ erunt tempore Antichristi, per quæ alia intelliguntur. Bestia talis erat. *Et mulier erat circumdata purpura, scilicet regali veste, per quod notatur potentia ejus; et coccino, quia occidunt nolentes sibi consentire; et inaurata auro, quia videbuntur illuminati divina sapientia, vel etiam mundana, quæ pretiosior res est inter mundana; et lapide pretioso, lapidem pretiosum accipit charitatem quam fingunt se habere, sicut carbunculus pretiosior est inter lapides; et margaritis, per margaritas accipit alias virtutes, quas fingunt se habere. Habens poculum aureum in manu sua, id est divinas Scripturas, quibus potantur fideles ad salutem, quas habent in manu sua in pravis expositionibus, vel quia fingunt bene operari. Plenum abominationum et immunditiæ fornicationis ejus, quia docent secundum suas expositiones immunditias multas, et fornicari cum demone, per quod separantur a bono, quia finis eorum malus est. Et in fronte ejus scriptum: Mysterium, scilicet in aperto habent signum, quod rudibus est mysterium, sed sapientibus aperta cognitio; et est quædam confortatio fidelibus, ne ab ipsa seducantur, in qua talia manifeste vident. Babylon magna, confusio, mater fornicationum, proponentes se exemplum peccandi, pro quibus terreni a salute fidelium repelluntur, et abominationum terræ.**

Et vidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum, et de sanguine martyrum Jesu. Et miratus sum cum vidissem illam admiratione magna. Et dixit mihi angelus: Quare miraris? Ego tibi dicam sacramentum mulieris, et bestiarum quæ portat eam, quæ habet capita septem, et cornua decem. Bestia, quam vidisti, fuit, et non est, et ascensura est de abyso, et in interitum ibit, et mirabuntur inhabitantes terram, quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ a constitutione mundi, videntes bestiam quæ erat et non est.

Et vidi. Posita causa damnationis, ponit et ipsam damnationem, ac si diceret: Vidi peccantem, vidi et pro peccato damnatam; et hoc est: Vidi mulierem

ebriam de sanguine sanctorum, ebriam dicit quia sumitur vindicta de effusione sanguinis, ut præ nimis doloribus nesciat jam ubi sit, et de sanguine, etc., majorum, scilicet qui non timent Christum testari esse Deum. Et miratus sum cum vidissem illam, etc. Hic habet personam illorum qui cum vident malos in mundo exaltatos mirantur, cum audiunt quæ poenæ eis promittuntur, et cum ita sint puniendi, quare Deus permittit eos exaltari. Sed docentur intelligere illam exaltationem datam ad majorem excæcationem. Et dixit mihi angelus: Quid miraris? Noli mirari, sed intellige quod sit. Ego tibi dicam sacramentum, etc., id est cur puniuntur mali, et diabolus, qui eos peccare facit: quod non patet nisi doctis. Quæ habet capita septem, et cornua decem.

Bestia, etc., id est diabolus qui facit homines bestiales, fuit, regnavit ante adventum Christi, et non est, nato Christo, vis sua periit; et ascensura est, etc., quia tempore Antichristi potestatem recipiet et habebit locum in malos; de abyso, de profundis in vitium, et in interitum ibit, quoniam mortuo Antichristo, jam non habebit locum. Et mirabuntur inhabitantes terram; dolebunt namque mali cum suam potestatem, quæ tanta fuit, sic annihilatam videbunt; quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ a constitutione mundi, qui non sunt præsciti ad salutem in æterna præscientia Dei. Videntes bestiam quæ erat et non est, quæ potentiam habuit ante tempus Christi, cujus potentiam mors Christi destruxit.

Et hic est sensus, qui habet sapientiam. Septem capita, septem montes sunt, super quos mulier sedet, et reges septem sunt. Quinque ceciderunt, unus est, et alius nondum venit. Et cum venerit, oportet eum manere breve tempus. Et bestia quæ erat et non est, et ipsa est octava, et de septem est, et in interitum vadit. Et decem cornua quæ vidisti, decem reges sunt qui regnum nondum acceperunt: sed potestatem tanquam reges una hora accipient, post bestiam. Hi unum consilium habent, et virtutem et potestatem suam bestiarum tradent. Hi cum Agno pugnabunt, et Agnus vincet illos, quoniam Dominus dominorum est, et Rex regnum, et qui cum illo sunt, vocati, electi, et fideles.

Et hic est sensus, scilicet in consideratione æternæ poenæ est exercendus sensus sapientis, ut ostendat potentiam negligendam, ex qua provenit poena et damnatio æterna. Qui habet sapientiam. Septem capita, septem montes sunt, etc., quia per hæc septem elevat diabolus homines in superbiam, et reges septem sunt. Hi idem sunt qui montes, et reges dicuntur propter potentiam sæcularem. Quinque ceciderunt, assentio quinque sensuum abiit cum infantia; et unus, error qui manet nobiscum etiam in matura ætate, et alius nondum venit, Antichristus, qui maxime cogit ad peccandum. Adam si in obedientia perstitisset, sensibus corporis ad nullam delectationem uteretur magis in aliquo quam in omnibus. Sed ex suo peccato ita corrupti sunt sensus, ut jam

causa cur corrumperentur. His sunt quinque viri Samaritanæ, de quibus dicit Joannes. In juvena seducit, vel succedit error. Nam postquam discretionem habet, si peccat, jam non sensibus, sed errori deputatur; de quo Dominus: *Et nunc quem habes non est tuus vir (Joan. iv)*. Habemus etiam hos quinque reges in quinque regibus quos vicit Abraham, de quibus Genesis (xiv). *Et cum venerit oportet, etc.*, quædam confortatio est, ac si diceret, ne cædatis. *Et bestia quæ erat et non est, et ipsa, etc.*, de septem est, quia diabolus, et similiter peccat, et similiter punietur. *Octava est, quia omnes transcendet in nequitia et in pena. Et in interitum vadit. Et decem cornua quæ vidisti, decem sunt reges, tempore Antichristi, ut Daniel dicit (c. vii): Erunt decem regna principaliter Antichristo adhærentia, quorum reges notantur in cornibus propter elationem, et impugnationem, qui regnum nondum acceperunt, licet autem illi nondum regnum acceperint, indicia tamen eorum præcedunt in multis, sed potestatem tanquam reges, quia non vere reges, sed tyranni. Una hora, et quia tempus breve est resistite, nunquam cedatis ei. Accipient post bestiam, non prius tempore, sed ut sequaces et inferiores eo. Hi unum, etc., negandi Christum, in quolibet malo consentiendi, et virtutem, quam ex propriis viribus habent, et potestatem suam, quia ex subditis, bestię tradent, quia Antichristo omnia attribuunt. Hi cum Agno pugnabunt, verbo et opere, ut seducant ei fideles suos, et Agnus vincet illos, dando suis constantiam, et alios tandem excæcando. Quoniam Dominus dominorum est, utens etiam malis ad utilitatem et purgationem suorum. Et Rex regum, et ideo etiam vincet reges terræ, quoniam pretiosam habet familiam; et hoc est, et qui cum illo sunt, vocati, per prædicatores, electi, ab æterno, et fideles, in custodia fidei et operum executione.*

Et dixit mihi: Aquas quas vidisti ubi meretrix sedet, populi sunt, et gentes, et linguæ. Et decem cornua, quæ vidisti in bestiam, hi odient fornicariam, et desolatam facient illam, et nudam, et carnes ejus manducabunt, et ipsam igni concremabunt. Deus enim dedit in corda eorum, ut faciant quod illi placitum est, ut dent regnum suum bestię, donec consummentur verba Dei. Et mulier quam vidisti, est civitas magna, quæ habet regnum super reges terræ.

Et dixit mihi: Aquas, etc., scilicet Babylon, vel Antichristus, qui jam regnat per mysterium, *populi sunt*, id est fluitantes in vitis, *et gentes*, ex omni hominum gente collecti, *et linguæ. Et decem cornua, etc.*, et ideo vos nolite conformari ei, quia hi qui modo adhærent, tandem dolebunt, et odient bestiam, dolentes et scientes se fuisse seductos per eam. *Et desolatam facient illam*, quia solatium quod modo faciunt ei, tandem cessabit; *et nudam*, quia imperium ejus quod per ipsos excreverat, jam non habe-

lus puniatur, quoniam per ipsum reperiuntur. *Deus enim, quasi dicat, et cum talem sciant finem, quare sequuntur eum? excæcavit enim eos Deus malis meritis eorum, et hoc est, Deus enim dedit in corda eorum, etc.*, id est illi, scilicet diabolo, *ut det regnum suum bestię*, ita faciunt quod placitum est bestię illi, quoniam permittunt se regnum diaboli, *donec consummentur, etc.*, scilicet donec compleantur quæ promissa sunt de præmio malorum et bonorum, scilicet donec separentur boni a malis. *Et mulier quam vidisti, etc.*, id est multitudo magna potentium munita omni prava obstinatione, *quæ habet regnum, etc.*, quia dominatur et compellit in elatione magna.

CAPUT XVIII.

VISIO SEXTA.

Et post hæc vidi alium angelum descendentem de cælo, habentem potestatem magnam, et terra illuminata est a gloria ejus, et exclamavit in forti voce, dicens: Cecidit, cecidit Babylon magna, et facta est habitatio dæmoniorum, et custodia omnis spiritus immundi, et custodia omnis volucris immundæ: quia de ira fornicationis ejus biberunt omnes gentes, et reges terræ cum illa fornicati sunt, et mercatores terræ de virtute deliciarum ejus divites facti sunt.

In hac sexta visione agitur de pœnis ultimis quas patientur impii in inferno pro singulis peccatis, et primum ostendit de Babylone, et in ea ostendit diversos ordines: postea de Antichristo et pseudo-prophetis, deinde de ipso diabolo. Et est visio aperte divisa ab his in quibus damnatio malorum ostenditur, cum hic non damnatio, sed pœnæ quæ damnationem sequuntur, ostenduntur. Et ideo si quid de damnatione malorum ostendatur, non est superfluum, quia ad aliud inducetur. Cum autem has pœnas executurus sit, ostendit Christum potentem hoc facere, et etiam hoc ipsum Christum annuntiantem, ut sit major fides. *Et post hæc vidi alium angelum, Christum, descendentem de cælo*, humiliantem se ad cognitionem hominum ex cognitione angelorum, vel ad assumptionem carnis de æqualitate Patris, *habentem potestatem magnam*, et secundum divinitatem et humanitatem; unde dicitur (Matth. xxviii): *Data est mihi omnis potestas in cælo et in terra*; quod tam potens dicit, potest efficere. *Et terra illuminata est*, id est Ecclesia, pulsus tenebris ignorantie, a gloria ejus, a gloriosa prædicatione; *et clamavit, annuntiavit, in forti voce*, quia quod dixit, ad effectum perduxit, *dicens: Cecidit, cecidit Babylon*, repetitio notat duplicem casum, scilicet corporis et animæ, vel infinitum casum; *magna*, quia multos amplectitur. Præmittit causam ruinæ, *et facta est, etc.*, dæmonium est collectio dæmonum. *Et custodia omnis, etc.*, quia custodit in se diabolus obediendo ei in pravis actibus; *volucris immundæ, etc.*, tunc

comparatur volucris diabolus, quoniam facit aliquem A
 offerre se et superbire de immunditia sua; quia de ira
 fornicationis ejus, id est fornicatione pro qua irascitur
 Deus, biberunt omnes gentes, et reges terræ, scilicet
 potentes sæculi; mercatores terræ, etc., ad litteram,
 vel dicuntur mercatores omnes, qui vendunt animas
 suas, pro his sæcularibus; de virtute deliciarum ejus,
 de effectu deliciarum de peccato: unde dicitur: Omnis
 dives vel iniquus, vel hæres iniqui, divites facti sunt.

Et audivi aliam vocem de cælo dicentem: Exite de
 illa, populus meus, et ne participes sitis delictorum
 ejus, et de plagis ejus non accipiatis: quoniam per-
 venerunt usque ad cælum peccata ejus, et recordatus
 est Dominus iniquitatum ejus: reddite illi sicut ipsa
 reddidit vobis, et duplicate duplicia, secundum opera
 ejus: in poculo, quo miscuit, miscete ei duplum.
 Quantum glorificavit se, et in deliciis fuit, tantum
 date illi tormentum et luctum, quia in corde suo di-
 cit: Sedeo regina, et vidua non sum, et luctum non
 videbo. Ideo in una die venient plagæ ejus mors, et
 luctus, et fames, et igni comburetur: quia fortis est
 Deus qui judicavit illam: et stebunt, et plangent se
 super illam reges terræ, qui cum illa fornicati sunt,
 et in deliciis vixerunt, cum viderint fumum incendii
 ejus; longe stantes propter timorem tormentorum ejus,
 dicentes: Væ, væ, civitas illa Babylon magna, civitas
 illa fortis, quoniam una hora venit judicium tuum.

Et audivi. Ponit admonitionem, quia si nunc
 eximus de illis, nec tandem damnabimur cum illis.
 Aliam vocem, Christi inspirationem, vel prædicationem,
 de cælo dicentem, Exite, etc., opera eorum ne faciatis,
 et ne participes sitis, etc., nec consensum adhibeatis:
 consensum quidem præbent qui laudant, et adulantur,
 et qui corrigere debet, et non facit; et de plagis ejus
 non accipiatis, et tunc non eritis participes poenarum;
 quas plagas ideo recipiet, quoniam pervenerunt peccata,
 etc., id est ad contemptum Dei per impoenitentiam.
 Tunc dicuntur peccata venire usque ad cælum, quando
 perveniunt ad illud peccatum peccandi, quod nunquam
 transirent peccando, scilicet ad contemptum Dei, unde
 æque redditur æterna poena, et illi qui peccavit tribus
 annis, et illi qui centum annis: quoniam uterque venit
 ad illud punctum, quod nunquam transiret peccando;
 et recordatus est Dominus, etc., et minorum quorum
 videbatur oblitus, dum permittebat eos prosperari.
 Reddite illi, admonet etiam sanctos, ut divinam vindictam
 exerceant in illos; sicut et ipsa reddidit vobis,
 scilicet sicut ipsi poenas intulerunt vobis, quamvis
 purgatorias, ita vos reddite illis poenas, sed æternas,
 et duplicate, id est animæ et corpori, duplicia, duplo
 graviore reddite, quam ipsi vobis, secundum opera
 ejus, non omnibus æquales, sed unicuique pro meritis.
 In poculo quo, etc., scilicet sicut illi tormenta vobis
 intulerunt, ita vos illis. Redditur et aliquando eodem
 genere: Quantum glorificavit se, et in, etc.; non de his
 tantum, quæ in alios fecerunt,

sed etiam de gloria et delectatione, quam inter seipos habuerunt: vel ut ostendat descriptionem
 quantum unicuique sit reddendum, scilicet quantum peccavit,
 scilicet alii plus, alii minus: tormentum ad corpus, luctum
 ad animam. Quia in corde suo dicit. Ostendit quo modo
 glorificavit. Sedeo, quasi stabilis, regina, dignitate et
 potentia, et vidua non sum, non desunt mihi servitores,
 vel quia habet consolationem in temporalibus, et luctum non
 videbo, non timet defectum suæ potentiae. Ideo in una
 die, in hora judicii, venient plagæ ejus. Præmisit causas
 damnationis, modo ponit ipsas causas et poenas. Mors,
 separatio a vera vita, et luctus, contra gaudia quæ hic
 habuit, et fames, a vera refectione, quia fortis est
 Dominus, cui nullus potest resistere, vel tandem inflexibilis
 omni prece. Commune dixit de damnatione Babylois, modo
 distinguit per diversos ordines damnatorum: Et stebunt,
 dolebunt in animo, et plangent se, etc., dolorem cordis
 ostendent, quia dolebunt patientes, et de propria miseria,
 et de damnatione subditorum. Reges terræ, vel etiam boni
 reges, vel qui aliquando cum ea fornicati sunt, dolebunt,
 quod eis unquam similes fuerunt, cum viderint fumum
 incendii ejus, cum viderint signa suæ poenæ. Longe stantes,
 voluntate. Istud quod sequitur planum est.

Et negotiatores terræ stebunt, et lugebunt super illam,
 quoniam merces eorum nemo emet amplius; merces auri,
 et argenti, et lapidis pretiosi, et margaritæ, et byssi,
 et purpuræ, et serici, et coccini, et omne lignum thynum,
 et omnia vasa ebore, et omnia vasa de lapide pretioso,
 et æramento, et ferro, et marmore, et cinnamomum,
 et amomum, et odoramentorum, et unguenti, et thuris,
 et vini, et olei, et similæ, et tritici, et jumentorum,
 et ovium, et eorum, et rhedarum, et mancipiorum,
 et animarum hominum. Et poma desiderii animæ
 discesserunt a te: et omnia pingua, et clara perierunt
 a te, et amplius illa jam non inveniunt. Mercatores
 horum qui divites facti sunt ab ea, longe stabunt
 propter timorem tormentorum ejus stentis ac lugentes,
 et dicentes: Væ, væ, civitas illa magna, quæ amicta
 erat byssino, et purpura; et cocco, et dsaurata erat
 auro, et lapide pretioso, et margaritis, quoniam una
 hora destitutæ sunt tantæ divitiæ. Et omnis gubernator,
 et omnes qui in lacum navigant, et nautæ, et qui in
 mari operantur, longe steterunt, et clamaverunt
 videntes locum incendii ejus, dicentes: Quæ similis
 civitati huic magnæ? Et miserunt pulverem super
 capita sua, et clamaverunt plangentes et lugentes,
 et dicentes: Væ, væ, civitas magna in qua divites
 facti sunt omnes, qui habebant naves in mari, de
 pretiis ejus, quia una hora desolata est.

Alius ordo damnatorum de his qui sunt in Baby-
 lone. Et negotiatores terræ, ad litteram, vel omnes
 qui vendunt animas pro terrenis, stebunt super illam,
 et lugebunt, scilicet continuum habebunt dolorem,
 quia dolebunt ea perire, in quibus sperabant obtinere
 felicitatem, quoniam merces eorum nemo emet.

apud Seres lacti, et omne tignum ingitum, nemo emet, et aramenta, ut baccilia, et odoramentorum, scilicet merces, et animarum hominum, venditur solum corpus, ut si Christianus Christiano vendatur: tum quasi anima, ut si apud paganos, animam suam salvare non possit. *Et poma desiderii animæ discesserunt a te.* Babylon, hic notat quia etiam pro minimis damnentur homines, si in his minimis delectentur, etc. *Et omnis gubernator, ut patres familiarum, et omnis qui in la cu navigat, sicut illi qui proponunt sibi aliquid determinatum, ut marcas auri, vel aliquid hujus generis, et nautæ, ut servientes gubernatorum, et qui in mari operantur, ut omnes Babylonios comprehendat, dicit, et qui in mare operantur, id est qui in mundo sperant, et delectantur, longe steterunt, voluntate, ne incendantur, et clamaverunt dicentes: Quæ similis huic civitati, in miseria, et miserunt pulverem super capita sua, quod est signum poenitentiae, quamvis tarde: vel pulverem, id est concupiscentiam terrenorum præposuerunt capiti suo, id est animæ. De pretiis ejus, ad litteram, vel de peccatis.*

Exsultate super eam, cæli et sancti apostoli et prophetæ, quoniam judicavit Deus judicium vestrum de illa. Et sustulit unus angelus fortis lapidem quasi molurem magnum, et misit in mare dicens: Hoc impetu mittetur Babylon illa magna civitas, et ultra jam non inveniatur. Et vox citharædorum et musicorum, et tibia canentium, et tuba non audietur in te amplius. Et omnis artifex omnis artis non inveniatur in te amplius, et vox molæ non audietur in te amplius, et lux lucernæ non lucebit in te amplius. Et vox sponsi et sponsæ non audietur adhuc in te, quia mercatores tui erant principes terræ: quia in veneficiis tuis perierunt omnes gentes, et in ea sanguis prophetarum et sanctorum inventus est, et omnium qui interfecti sunt in terra.

Posita damnatione impiorum, ponit exsultationem, et commonet sanctos, ut congratulentur divino judicio, et hoc est: *Exsulta super eam, cælum, ut angeli, Deus judicavit judicium vestrum de illa, scilicet judicans ea quæ peccavit in nos.* Postquam ostendit singulorum ordinum damnationem, ostenditur sibi modus, scilicet quod sibi præmonstratum fuerat, videt completum. *Et sustulit, elevat Deus mundum in potentiis, ut gravius demergat, unus angelus fortis, Christus, lapidem, lapidea corda habentes, quasi molarem magnum, semper per hæc mundana volentes: quia alios terit, et misit, in infernum. Hoc impetu mittetur Babylon, sicut in hac figura vides, vel quanto plus exaltantur, tanto gravius cadent. Et ultra jam non inveniatur, sicut quidam hæretici putant. Et vox citharædorum, enumerat et illa perire, de quibus non dixerat. Et vox sponsi et sponsæ, lætitia nuptiarum, quia mercatores tui erant principes terræ, scilicet, dantes animas suas pro terrenis, nimiam potestatem exercuerant, quod jam pati non volo. Nunc quasi ad ipsam Babylonem loquitur de casu suo,*

ad litteram, vel venenosis persuasionibus, perierunt omnes gentes, aliqui de gente. *Et omnium qui interfecti sunt, quia si malus malum occidit, non excusat occisorem nequitia occisi.*

CAPUT XIX.

Post hæc audivi quasi vocem magnam tubarum multarum dicentium: Alleluia. Laus et gloria, et virtus Deo nostro est, quia vera et justa judicia ejus sunt, qui judicavit de meretrice magna, quæ corruptam terram in prostitutione sua, et vindicavit sanguinem servorum suorum de manibus ejus. Et iterum dixerunt: Alleluia. Et fumus ejus ascendit in sæcula sæculorum. Et ceciderunt seniores viginti quatuor, et quatuor animalia. Et adoraverunt Deum sedentem super thronum, dicentes: Amen, Alleluia. Et vox de throno exivit dicens: Laudem dicite Deo nostro, omnes servi ejus, et qui timetis eum, pusilli et magni.

Vidit completam damnationem Babylonis, modo audit exsultationem sanctorum de hac damnatione sicut commoniti fuerant ubi dixit: *Exsulta, cælum. Post hæc audivi quasi vocem, exsultationem, magnam tubarum in cælo, sanctorum, qui tubæ sunt, scilicet intonantes prædicatione, dicentium: Alleluia, alleluia non est vox alicujus linguæ, sed est vox angelica, non habet propriam interpretationem in aliqua lingua, et significat Trinitatem: per alle, Patrem, per læ, Filium, per ia, Spiritum sanctum; nec simpliciter illam divinam substantiam, sed cum laude, et illa inexplicabili. Laus, laudandus, propter resurrectionem, et gloria, propter ascensionem et immortalitatem. Et virtus Deo nostro est, quia vicit diabolus, et ideo hæc sunt ei, perficit enim quod promittit, et ideo vera et justa, secundum merita cujusque, judicia ejus sunt, qui judicavit de meretrice quæ corruptam terram, alius alium, in prostitutione sua, et vindicavit sanguinem servorum suorum, requirens eum, de manibus suis, et iterum dixerunt, Alleluia; per hanc iterationem intelligimus infinitam laudem. Et fumus ejus, etc., in sæcula sæculorum. Vindicavit sanguinem non temporaliter, sed æternaliter. Ponit exsultationem ajorum de damnatione prædicta, et isti confirmant testimonium præcedentium, et ex se testimonium dant. Et ceciderunt seniores, iudices, viginti quatuor, et quatuor animalia, doctores. Et adoraverunt Deum sedentem super thronum, dicentes, confirmatio superiorum, scilicet, verum est quod Deus ita gloriosus est, Alleluia. Ubi dicunt alleluia, ponit ex se laudem. Et vox, admonitio, de throno, de secreto loco, vel de his in quibus sedet iudex, exivit, dicens, ad audientiam omnium. Posita damnatione et pro ea sanctorum exsultatione, ponit admonitionem ut subterfugiamus talium conformitatem. Laudem dicite Deo nostro, bene operemini, omnes sancti ejus, et qui timetis eum, casto timore, pusilli et magni, secundum ætatem, vel qui nequeant altiora perficere, ut Vende omnia (Matth. xix), et secundum Christum magni sunt qui hæc possunt.*

aquarum multarum, et sicut vocem tonitruum magnorum, dicentium : Alleluia, quoniam regnavit Dominus Deus noster omnipotens. Gaudeamus et exultemus et demus gloriam ei, quia venerunt nuptiæ Agni, uxor ejus præparavit se, et datum est illi ut cooperiat se byssinum splendens candidum. Byssinum enim justificationes sunt sanctorum. Et dixit mihi : Scribe : Beati qui ad cænam nuptiarum Agni vocati sunt. Et dixit mihi : Hæc verba Dei vera sunt. Et cecidi ante pedes ejus ut adorarem eum. Et dixit mihi : Vide ne feceris; conservus tuus sum, et fratrum tuorum habentium testimonium Jesu. Deum adora. Testimonium enim Jesu est spiritus prophetiæ.

Ostensa lætitia quam habent sancti de damnatione malorum, supponit aliam, quam habent de implementatione consortii, et adventu regni Dei. Et audivi quasi vocem, exultationem sanctorum prædictorum, tubæ multæ, qui per prædicationem quasi tuba intonuerunt, et sicut vocem aquarum multarum, quia de multis populis collecti sunt; et sicut vocem tonitruorum magnorum : terrebit enim impios sanctorum exultatio : dicentium : Alleluia, quoniam regnavit Dominus Deus noster omnipotens, quasi antea regnum fuit impiorum. Gaudeamus, secundum beatitudinem animæ, et exultemus, ex corporis glorificatione, et demus gloriam ei, scilicet nos ab eo omnia habere reputemus, quoniam venerunt nuptiæ Agni, quoniam juncta est Ecclesia Christo. Et uxor ejus præparavit se, conveniens erat ut jungeretur, quia ipsa Ecclesia idoneam se præbuit ut reciperetur. Et datum est illi, interim, ut cooperiat se byssinum : secundum præsentem statum dedit Dominus Ecclesiæ suæ justificationes, quibus se vestiret, et Deo paratam se ostenderet; splendens. Byssinum enim justificationes sunt sanctorum. Et dixit mihi : Beati, invitat præsentem ad prædictas nuptias, qui ad cænam nuptiarum Agni vocati sunt, perfecte ita ut perveniant. Hæc verba Dei; et ut majorem exhortationem faciat, dicit hæc verba esse Dei, et quia Dei, ideo vera. Et cecidi ante pedes ejus, quia eum majorem me intellexi; paratus ad obediendum humiliavi me ei, et debetis vos humiliari doctoribus vestris; ut adorarem eum, id est venerarer ut majorem. Et dixit; Vide ne feceris, ante incarnationem Christi non prohibuit se angelus adorari, quia videbat omnem hominem se inferiorem. Sed post ascensionem Christi, quia vidit hominem supra omnes angelos exaltatum, timuit ab homine adorari. Conservus tuus sum, et fratrum tuorum habentium testimonium Jesu, ego et tu, cæterique fratres tui unum Deum habemus. Deum adora. Testimonium Jesu est spiritus prophetiæ, quia omnes prophetæ testimonium perhibent esu, et non ex se, sed Spiritus sanctus per ipsos.

Et vidi cælum apertum. Et ecce equus albus, et qui sedebat super eum, vocabatur Fidelis, et Verax, et in justitia judicat et pugnat. Oculi autem ejus sicut flamma ignis, et in capite ejus diademata multa, habens nomen scriptum, quod nemo novit nisi ipse.

nomen ejus, Verbum Dei. Et exercitus qui sunt in cælo, sequebantur eum in equis albis, vestiti byssino albo et mundo, et de ore ipsius processit gladius acutus, ut in ipso percutiat gentes, et ipse reget eas in virga ferrea, et ipse calcet torcular vini furoris iræ Dei omnipotentis, et habet in vestimento et in femore suo scriptum : Rex regum et Dominus dominantium.

Ostensa damnatione Babylonis, et sanctorum exaltatione, supponit damnationem Antichristi et pseudoprophetarum, ubi dicit, et apprehensa est bestia (infr.), quorum damnationis causam præmittit, cum dicit, contra Christum pugnant : et quia incredibile videretur, quod Antichristus et sui qui tam potentes erunt sic possent damuari, præmittit potentiam damnantis et secundum Divinitatem, et secundum humanitatem, cujus potentiæ nullus possit resistere. Ex qua etiam ipsius dignitate invitat nos ad ejus imitationem. Et vidi cælum apertum, sed revelata sunt mihi mysteria Ecclesiæ, et quod homo possit cælum ascendere, et Deum agnoscere; quasi dicat : Vidi vocatos ad nuptias, vidi quod possent venire, quia et bonum habemus adiutorem, et bonos monitores. Et ecce equus, et hoc est, apparuit equus, id est caro Christi portans Verbum Dei, albus, quia sine peccato. Et qui sedebat super eum, Divinitas, vocabatur Fidelis, quia promissa implet; et Verax, quia in nullo mentitur, ut dicitur ad Titum (1) et Hebræos (vi). Et alios veraces facit, et cum justitia judicat, quia unicuique reddit secundum opera, ut dicitur (Rom. 11); et pugnat in suis contra diabolum. Oculi autem ejus sicut flamma ignis, dona Spiritus sancti, vel divina præcepta, vel charitas, quæ comburit vitia, illuminat habentem, et accendit ad amorem Dei. Et in capite ejus, secundum divinitatem, diademata multa, quia per eam et ipse, et sui coronantur. Habens nomen scriptum quod nemo novit, plene intellexit, nisi ipse, et cui ipse revelavit. Et vestitus erat veste, carne, aspersa, in passione, sanguine, vel Ecclesia, quæ in martyribus occiditur. Et vocatur nomen ejus Verbum Dei, per quem Pater se mundo nuntiavit, et per quem omnia fecit (Joan. 1). Et exercitus qui sunt in cælo, fideles contra diabolum dimicantes, qui sunt in Ecclesia, sequebantur eum, id est imitabantur, in albis equis, id est in corporibus dealbatis multis virtutibus; vestiti byssino, id est justitia, albo, secundum virtutes, mundo, a criminali macula. Et de ore ipsius, id est prædicatione, procedit gladius, id est divina sententia; utraque parte acutus, quia percutit secundum corpus et secundum animam, vel Novo et Veteri Testamento, vel utroque populo gentili et Judæo. Ut in ipso percutiat omnes gentes, quosdam ad vitam, quosdam ad mortem. Et ipse reget eas, bonos de virtute in virtutem, malos de vitio in pejus, in virga ferrea, inflexibili justitia. Et ipse calcet torcular vini furoris iræ Dei omnipotentis, id est, mortem, quæ ab irato Deo primo homini peccanti illata est, resurgens destruxit, vel torcular tribulatio est, quam Deus iratus et furiosus

infert, de qua tribulatione exit vinum, id est quidam sancti eliciuntur, et dicitur furor iræ continuatio, et habet in vestimento, id est in carne, et in femore; per hoc notat Christum de vera progenie hominis fuisse. *Scriptum*, quod non posset inde deleri, vel in cordibus fidelium, qui sunt vestimentum, id est scriptum, *Rex regum, sanctorum, et Dominus dominantium*, omnium qui subditis dominantur.

Et vidi unum angelum stantem in sole, et clamavit voce magna dicens omnibus avibus, quæ volant per medium cæli: Venite, congregamini ad cænam magni Dei, ut manducetis carnes regum, et carnes tribunorum, et carnes fortium, et carnes equorum et sedentium in ipsis, et carnes omnium liberorum ac servorum, et pusillorum et magnorum.

Ostensa dignitate Christi, per quam diabolum expugnare poterit, subdit admonitionem præsentium, ut huic tali adhæreant. *Et vidi angelum, prædicatores, stantem in sole*, in aperto, ut ab omnibus audiretur, *et clamavit voce magna*, id est, admonitione audienda, *dicens omnibus avibus*, id est fidelibus, qui et agiles sunt, et pennati virtutibus, *quæ volant per medium cæli*, id est, per catholicam fidem, nullam sibi facientes propriam sectam: *Venite*, bene operando, *congregamini*, a diversis partibus cæli, vel in eadem fidè nihil proprii apponentes. Deo enim placet unitas. *Ad cænam magni Dei*, cænam accipit ipsum Christum, qui est vera cæna reficiens, et nunquam deficiens, vel consortium sanctorum. Et bene cænam, non prandium, quia talem refectionem nullus labor, sed perpetua quies sequitur; *ut manducetis carnes regum*, id est, delectemini in cruciату majorum et minorum impiorum; *et carnes fortium*, in viribus corporis, *equorum*, subditorum, *et sedentium in ipsis*, prælatorum, etc.

Et vidi bestiam et reges terræ, et exercitus eorum congregatos ad faciendum prælium cum illo qui sedebat in equo, et cum exercitu ejus. Et apprehensa est bestia, et cum illa pseudopropheta qui fecit signa coram ipso, quibus seduxit eos, qui acceperunt characterem bestię, qui adoraverunt imaginem ejus. Vivi missi sunt hi duo in stagnum ignis ardentis sulphure, et cæteri occisi sunt in gladio sedentis super equum, qui procedit de ore ipsius, et omnes aves saturatæ sunt carnibus eorum.

Et vidi bestiam, Antichristum, qui est principale caput bestię, *et reges terræ*, pseudoapostolos, *et exercitus ipsorum congregatos*, id est omnes ei servientes, *ad faciendum prælium cum illo*, contra Christum et suos blasphemias, tribulationibus et miraculis, *qui sedebat in equo*, etc.; quasi diceret: multum debetis esse solliciti, ut ad hanc cænam veniatis, quia diabolus paratus est nocere vobis, quem tamen Dei auxilio vincere poteritis. *Et apprehensa est bestia*, et ideo bestia punita est æternaliter, *et sum illa pseudopropheta qui fecit signa coram ipso, quibus seduxit eos, qui acceperunt characterem bestię, qui credunt in eum, et qui adoraverunt imaginem ejus. Vivi missi sunt hi duo*: scilicet, Antichristi et sui

A majores pœnas sentient quam alii, sicut illi qui vivi comburuntur, si mortuus comburatur, nihil sentit; *in stagnum*, propter tenebras, *ignis ardentis sulphure, et cæteri*, ut sequaces istorum, occisi sunt, minori quidem pœna punientur. *In gladio sedentis super equum, qui procedit de ore ipsius, et omnes aves saturatæ sunt*, sancti delectabuntur in pœna istorum.

CAPUT XX.

Et vidi angelum descendentem de cælo, habentem clavem abyssi, et catenam magnam in manu sua, et apprehendit draconem serpentem antiquum, qui est diabolus et Satanas, et ligavit eum per annos mille, et misit in abyssum, et clausit et signavit super eum, ut non seducat amplius gentes, donec consummentur mille anni. Post hæc oportet illum solvi modico tempore.

Dicta damnatione Babylonis et Antichristi, et pseudoapostolorum ejus, supponit damnationem ipsius diaboli, et determinat tempus damnationis, scilicet paulo post seductionem, et item ponit causam damnationis, scilicet quia solutus insaniet immoderate, et præmonstrat potentiam damnatoris, scilicet ut qui in humili adventu, et etiam mortuus eum ligare potuit, glorificatur jam impassibilitate et immortalitate; et possit eundem prorsus destruere. *Et vidi angelum descendentem de cælo*, Christum humiliantem se in carne, *habentem clavem abyssi*, id est, potestatem omnium profundorum in nequitia, quia non possunt facere nisi quantum Deus permittit, *et catenam magnam*, inevitabilem potentiam, qua alligabitur Satanas; *in manu sua*, in operatione scilicet per passionem et resurrectionem. *Et apprehendit draconem serpentem*, nescientem tenuit, scilicet quia ipsum peccasse ostendit, ubi hominem omni peccato immunem, quasi peccatorem judicavit, *antiquum*, quia a principio mundi nocuit. *Qui est diabolus et Satanas*, ponit quasi interpretationem ipsius. *Et ligavit eum*, priori potestate privavit, *per annos mille* a tempore Christi, usque ad tempus Antichristi, mille dicit, quia numerus ille perfectus: et hic ponit Apostolus numerum determinatum pro indeterminato, quia ut dixit Christus discipulis suis. (Act. 1): *Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate.* — *Et misit eum in abyssum*, quia ejectus a fidelibus, omnibus malis dominatur. Sciendum quod similiter in Abraham et aliis fidelibus diabolus fuit ligatus, sicut in istis præsentibus, sed in illis ligavit spes futuri Christi, in istis ipse Christus. *Et clausit*, quia nescit an quos modo habet possit retinere, et quos non habet possit acquirere. *Et signavit super illum*, id est, signo crucis eum superavit, et a fidelium mentibus repulit, *ut non amplius gentes decipiat*, tam libere sicut prius, usque ad tempus Antichristi, *donec consummentur mille anni. Dixi donec consummentur*, quia postea solvetur modo prædicto; hoc est: *Post hæc oportet eum solvi modico tempore*, quia Deus ita constituit, ut tunc iterum

porc.

Et vidi sedes, et sederunt super eas, et iudicium datum est illis, et animas decollatorum propter testimonium Jesu, et propter Verbum Dei, et qui non adoraverunt neque bestiam, neque imaginem ejus, nec acceperunt characterem in frontibus aut in manibus suis, et vixerunt et regnaverunt cum Christo mille annis. Cæteri mortuorum non vixerunt, donec consummentur mille anni. Hæc est resurrectio prima. Beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione prima. In his secunda mors non habet partem, sed erunt sacerdotes Dei et Christi, et regnabunt cum illo mille annis. Sed cum consummati fuerint mille anni, solvetur Satanas de carcere suo, et exhibit et seducet gentes quæ sunt super quatuor angulos terræ, Gog et Magog, et congregabit eos in prælium, quorum numerus est sicut arena maris. Et ascenderunt super latitudinem terræ, et circuierunt castra sanctorum, et civitatem dilectam: et descendit ignis de cælo et devoravit eos, et diabolus qui seducebat eos missus est in stagnum ignis et sulphuris, ubi et bestia et pseudoprophetæ cruciabuntur die ac nocte in sæcula sæculorum.

Et vidi sedes, ligato diabolo vidi fideles solutos, et minores prælati obediunt paratos, et prælatos iudicare in subditis: quod dicitur de statu præsentis vitæ. Iudicium datum est illis, a Deo; et vidi in tempore hujus ligationis, animas decollatorum, fidelium in gloriam, nunquam ad inferos descendere, sicut Abraham et prophetæ descenderunt, quamvis iusti, propter testimonium Jesu, secundum humanitatem; et propter Verbum Dei, secundum divinitatem, et qui non adoraverunt, et aliorum fidelium non decollatorum, neque bestiam, Antichristum, neque imaginem ejus, pseudoapostolos ejus, nec acceperunt characterem, signum ejus, in frontibus, in manifesta confessione, aut in manibus suis, in operatione, et vixerunt, et regnaverunt cum Christo, potentes erunt etiam facere miracula. Mille annis, et non dico hoc futurum tantum post communem resurrectionem, sed etiam tempore ligationis. Et cæteri mortuorum non vixerunt, id est, mortui in anima statim puniuntur post dissolutionem; quod ideo inducit, quia vellent aliqui nullum puniri toto tempore ligationis Satanæ, donec consummentur mille anni. Tunc autem manifestum est quod non vivent.

Hæc est resurrectio, scilicet quod fideles in vita sua liberabuntur a peccatis, et animæ statim post dissolutionem fruuntur æterna gloria; prima, quia sequitur resurrectio animæ et corporis. Beatus, quia beatitudinem consequetur, et sanctus, confirmatus, quia non deficiet illa beatitudo; qui habet partem in resurrectione prima, quia non omnes possunt esse ejusdem beatitudinis, et perfectionis. In his secunda mors non habet potestatem, et vere beatus, quia damnatio animæ et corporis simul non erit in eo. Sed erunt sacerdotes Dei et Christi, se ipsos et laudes continuas offerentes Deo in Trinitate, et secun-

mille annis, non solum post communem resurrectionem, sed interim solvetur Satanas, recipiet potestatem, de carcere suo, de cordibus reproborum, in quibus modo ligatus est; et exhibit, aperte, quatuor angulos terræ, in quatuor partibus mundi. Gog et Magog, ad litteram sunt populi in montanis conclusi versus aquilonem, et hi soluti, et primi decepti, seducent alios; vel ad allegoriam, ut per istos intelligantur omnes mali. Gog interpretatur tectum, per quod intelliguntur omnes occulte nocentes. Magog interpretatur detectum, per quod intelliguntur omnes aperte nocentes. Et congregabit eos in prælium, quorum numerus est sicut arena maris, sterilis et innumerabilis. Et ascenderunt, superbientes, super latitudinem terræ, per totum orbem, et circuierunt castra sanctorum, invadentes sanctos non poterunt intrare, in quibus militat Deus, civitatem, munitam virtutibus, et ideo a Deo dilectam. Posita causa ponit damnationem, quia post illam seductionem, et ministri damnabuntur a Deo, et hoc est, et descendit ignis de cælo, etc., ubi et bestia et pseudoprophetæ cruciabuntur, quia eundem locum pœnarum dat diabolo et suis, maxime nos deterret ne sui efficiamur. Die ac nocte, continue, vel die, de gloria sanctorum, nocte, de propria miseria. In sæcula sæculorum, et hoc in æternum.

Et vidi thronum magnum candidum, et sedentem super eum, a cujus conspectu fugit terra et cælum, et locus non est inventus ab eis. Et vidi mortuos magnos et pusillos stantes in conspectu throni, et libri aperti sunt. Et alius liber apertus est, qui est vitæ, et iudicati sunt mortui ex his quæ scripta erant in libris, secundum opera eorum. Et dedit mare motuos qui in eo erant, et mors et infernus dederunt mortuos, qui in ipsis erant. Et iudicatum est de singulis secundum opera eorum, et infernus et mors missi sunt in stagnum ignis: hæc mors secunda est, et qui non est inventus in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis.

Posita distinctione diaboli et suorum, addit mundi destructionem. Destruetur enim mundus, quia a malis corrumpitur, scilicet terra, et aer, et aqua: nec tamen eorum substantia peribit, sed forma mutabitur usque ad globum lunæ. Æther manebit; fixa tamen erunt omnia, quæ nunc ibi moventur ad servitium hominum. Et vidi thronum, Ecclesiam, magnum, multitudine; candidum, ex virtutibus, vel propter impassibilitatem et immortalitatem, et sedentem super eum, Christum, a cujus conspectu, præsentia, fugit terra, ab hac specie, et cælum, aer, et locus non est inventus ab eis, secundum priorem statum. Et vidi mortuos, malos, magnos et pusillos, tam majores quam minores, stantes, corporaliter. Sæpe locutus de glorificatione sanctorum et pœnis impiorum, non fecerat apertam mentionem de corporibus, an simul reciperentur cum corporibus, quod hic aperte facit. In conspectu throni, quia sancti aperte conspiciunt merita singulorum; et li-

alios liber apertus est, qui est vitæ, quem qui iudicati sunt vitam habebunt, alii damnabuntur, et iudicati sunt mortui, id est mali, ex his quæ scripta erant in libris, scilicet opera ipsorum, quia alii major, alii minor dabitur pœna. Et dedit mare mortuos suos qui erant in eo, corpora quantumcunque fuissent disiecta; aliqui volebant ea corpora tantum vivificari, quæ viva vel integra invenirentur: ostendit contra, omnia corpora quantumcunque fuissent disiecta in illo æque vivificari; et mors, id est diabolus, et infernus, locus ille, dederunt mortuos qui in ipsis erant, animas mortuorum. Et hæc contra illos qui dicebant tunc creari novas animas. Et infernus, omnes insatiabiles, vel profundi in vitiis, et mors, diabolus, missi sunt in stagnum ignis: hæc mors secunda est. Quædam admonitio est: Cavete vobis a morte prima, ex qua secunda est, et qui non est in libro vitæ inventus, prædestinatus ad vitam.

CAPUT XXI.

VISIO SEPTIMA.

Et vidi cælum novum et terram novam. Primum enim cælum, et prima terra abiit, et mare jam non est. Et civitatem sanctam Hierusalem novam vidi descendentem de cælo a Deo paratam, sicut sponsam ornatam viro suo. Et audivi vocem magnam de throno dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis; et ipsi populus ejus erunt, et ipse Deus cum eis erit eorum Deus. Et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis sanctorum. Et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt.

In hac septima visione agit de innovatione elementorum, et glorificatione sanctorum, demonstrans merita per quæ ita sint sancti glorificandi. *Et vidi cælum, id est, aerem innovatum. Primum enim cælum, et prima terra abiit, primus status eorum immutatur. Et mare jam non est, neque in motu, neque in prioribus qualitatibus, et tamen non est certum an aqua purgetur igne, quo purgabuntur aer et terra, an aliqua sua materiali purgatione. Et civitatem, Ecclesiam, sanctam, in omni quiete firmatam, Hierusalem, jam plene Christum videntem, qui est pax vera, novam, propter resurrectionem corporum, descendentem, id est humiliantem, quia quidquid boni habet, intelligit ex meritis et Dei gratia se accepisse; a Deo paratam, sicut sponsam ornatam viro suo. Sicut enim sponsus præmittit munera ante nuptias, ut inde se ornet, ut tandem in nuptiis placeat: sic Christus Ecclesiæ fidem et virtutes theologas infundit in baptismo. Cum dixisset se vidisse innovationem elementorum, et glorificationem sanctorum, quia incognitum erat, incredibile videretur, et ideo apponit auctoritatem sanctorum, qui hæc sibi dixerunt, et etiam Dei. Et audivi vocem, admonitionem, magnam, quia de magnis Dei secretis agit, de throno dicentem, ab illis in quibus sedet Deus: Ecce, in evidenti est, tabernaculum Dei cum hominibus, id est, humanitas, in qua Deus mi-*

siunt imitati; et habitabit cum eis, id est, sicut Christo gloria illa erit æterna, ita et suis. Et ipsi populus ejus erunt, in nullo offendentes, quod non potest esse dum in hac carne suut; et ipse Deus, et secundum deitatem, cum eis erit eorum Deus, quasi singulariter, quia nunquam ab eorum præsentia separabitur. Posita gloria removet omnem tristitiam, et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, quantumcunque tristitiam tam ab oculis mentis, quam carnis, et mors ultra non erit. Ostendit non esse lacrymas, quia nulla erit causa lacrymarum; neque mors, dissolutio animæ et corporis, neque separatio a Christo, neque luctus, continuus dolor, neque clamor, aliqua magna commotio auferens quietem, neque dolor erit, parva quælibet motio, scilicet jam non est locus istorum, cum non sit peccatum, ex quo hæc omnia procedunt. Posita auctoritate sanctorum, ponit ipsius Dei.

Et dixit qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia; et dixit: Scribe, quia hæc verba fidelissima sunt, et vera. Et dixit mihi: Factum est. Ego sum α et ω, initium et finis. Ego sitiienti dabo de fonte aquæ vivæ gratis. Qui vicerit possidebit hæc, et ero illi Deus, et ille erit mihi filius. Timidis autem et incredulis et execratis, et homicidis, et fornicatoribus, et veneficis, et idololâtris, et omnibus mendacibus, pars illorum erit in stagno ardenti igne et sulphure, quod est mors secunda.

Et dixit qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia, tam elementa, quam sanctorum gloriam, et dixit: Scribe, quædam admonitio, ac si diceret: Quidquid mihi ostensum est de hac innovatione, ad præsentium utilitatem est, ut et ipsi festineat obtinere illam glorificationem; quia hæc verba fidelissima sunt, habilia, ut eis fides adhibeatur, et vera, quia complebuntur. Et dixit mihi: Factum est, ne ipse quæreret quid post illam innovationem futurum esset, dicitur sibi, nihil restare faciendum, sed tunc omnia consummata. Ego sum α et ω, ostendit quod hanc innovationem facere possit, quia ipse omnia creavit, et in ipso omnia consummabuntur. Et sitiienti, desideranti me, dabo de fonte, scilicet me ipsum qui sum principium omnis beatitudinis, aquæ vivæ, quia vivere facit, gratis, per solam gratiam. Qui vicerit, id est, permanserit sitiendo, vel qui tentationes superaverit, possidebit, firmiter obtinebit, hæc, Deum et beatam innovationem; et ero illi Deus, æterna satietas, et ille erit mihi filius, ut supra, populus sanctus, in quo bene complacuit Domino. Timidis autem, id est, qui fide accepta timent eam profiteri, vel qui timent eam accipere, et incredulis, qui dubitant de resurrectione, ut infideles, et execratis, excommunicatis, et homicidis, et fornicatoribus, et veneficis, et idololâtris, et omnibus mendacibus, quibus mentiri est in usu, pars illorum, id est, unusquisque particeps erit harum pœnarum, pro meritis suis. Descripta gloria, quam suut sancti ha-

bituri, dicit quo merito, et quo auxilio sint hæc adepturi.

Et venit unus de septem angelis habentibus phialas plenas septem plagis novissimis. Et locutus est mecum, dicens: Veni, ostendam tibi sponsam uxorem Agni. Et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum, et ostendit mihi civitatem sanctam Hierusalem descendentem de caelo, habentem claritatem Dei. Lumen ejus simile lapidi pretioso, tanquam lapidi jaspidi, sicut crystallum. Et habebat murum magnum et altum, habens portas duodecim, et in portis angulos duodecim. Et nomina scripta quæ sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israel. Ab oriente portæ tres, et ab aquilone portæ tres, et ab austro portæ tres, et ab occasu portæ tres. Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim nomina apostolorum et Agni.

Et venit unus e septem angelis, aliquis de sanctis prædicatoribus, etc. Veni, amplifica intellectum; ostendam tibi sponsam, modo factam, uxorem Agni. Et sustulit me in spiritu, id est elevavit me spiritualiter ut cognoscerem Christum, et super ipsum fundatam Ecclesiam, in montem, quia munimentum suorum, magnum, quia totum orbem replet, et altum, quia insuperabilis est, etc. Habentem claritatem Dei, id est, apertam cognitionem de Deo. Ostendit cur Ecclesia habeat claritatem. Nam lumen ejus, id est ipsa lucens pro modo suo se exhibuit similem Christo, qui fuit lapis pretiosus, quia firmus in proposito, et lucens splendore omnium virtutum, et hoc dicit, lumen ejus simile lapidi pretioso, tanquam lapidi jaspidi. Jaspis est durus et viridis; ita Ecclesia viret fide, et in ea firma est; sicut crystallum, nihil celans, quia ibi pura confessio, et habebat murum magnum et altum, id est Christum defensorem, qui est magnus secundum resurrectionem, altus secundum ascensionem, vel defensores aliorum qui sunt magni vincendo hæreticos, alti et insuperabiles. Habens portas duodecim, prophetas, per quorum exemplum, alii ad fidem introducuntur, et in portis duodecim angulos, per angulos accipimus apostolos, qui persisterunt in fide et vestigiis prophetarum, et nomina scripta, quia omnes fideles sunt fundati, et quasi inscripti in prophetis; vel quia omnes fideles exstant in dilectione priorum patrum, quæ sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israel, id est, omnium fidelium, secundum prædictas interpretationes. Ab oriente portæ tres, ab aquilone portæ tres, Judæi oriens dicuntur, a quibus ortus est Sol justitiæ, et in his portæ tres; quia his primum fides civitatis nuntiata est: aquilo, frigidæ gentes, quæ post Judæos crediderunt; austrum, ardentes, ut sancti martyres; occasus significat illos, in quibus fides et charitas frigescent, vel illos qui in novissimis temporibus credituri sunt in prædicatione Eliæ et Enoch; numerus duodecim portarum, quæ per quatuor mundi partes sub ternario ponuntur, pertinet ad ministerium apostolorum, per quos fides Trinitatis per orbem quadripartitum

diffunditur. *Et murus, id est, quicunque defensores Ecclesiæ fundantur in prophetis, in quibus fides præcessit, habens fundamenta duodecim, id est, prophetas, in quorum fide fundati sunt apostoli: ex ipsis enim successit fides in apostolos, et etiam credulitatem habuerunt ex prophetis, qui etiam idem dixerant; vel fundamenta accipiamus apostolos, in quibus fundatur tota munitio Ecclesiæ; quod superponit, et in ipsis nomina duodecim apostolorum, expositio est quæ fundamenta accipiat, et in ipsis est nomen Agni, quia ipsum semper prædicaverunt; quasi ita diceret: Vide ita civitatem munitam et ornatum, non tamen omnes æquales. sed pro modo suo quemque perfectum.*

Et qui loquebatur mecum habebat mensuram; arundinem auream, ut metiretur civitatem, et portas ejus et murum, et civitas in quadro posita est. Longitudo ejus tanta est, quanta et latitudo. Et mensus est civitatem de arundine aurea per stadia duodecim millia. Longitudo et latitudo et altitudo ejus æqualia sunt. Et mensus est muros ejus centum quadraginta quatuor cubitorum, mensura hominis, quæ est angeli.

Et qui loquebatur mecum, Angelus in persona Christi, habebat mensuram, scilicet divisionem gratiarum mensuratam, arundinem, hanc quidem mensuram, id est, divinam Scripturam; auream, Dei sapientia compositam: ut metiretur civitatem, id est, ut secundum mensuram daret omnibus intelligentiam Scripturarum, et portas ejus, qui alios introducunt ad fidem, et murum, defensores aliorum. Et civitas in quadro posita est, civitas dicitur in quadro posita, quia quatuor habet æqualia latera fidem, spem, charitatem, operationem, quæ dicuntur æqualia, quia quantum credit, tantum sperat; quantum sperat, tantum diligit; quantum diligit, tantum operatur; vel quadrum dicamus quatuor principales virtutes, quarum alia non debet aliam excedere in homine: prudentiam, id est, discretionem boni a malo, quam sequitur temperantia, scilicet ut malum cognitum vitet; post hæc fortitudo, ut adversa patiatur, facienda viriliter operetur; dehinc justitia, ut omnibus secundum merita retribuatur. Exponit quadratam longitudo, id est longanimitas quæ in fide est, tanta est, quanta et latitudo, scilicet charitas, quia quantum credit, tantum amat. Et mensus est civitatem per stadia duodecim millia, id est, perfectos de quatuor mundi partibus, in fide Trinitatis adunatos. Per stadia solent mensurari plateæ, in quibus currunt ludentes, per quod notat cives istos oportere currere et tendere ad bravium (I Cor. 1x). Longitudo, longanimitas, et latitudo, dilatatio secundum charitatem, et altitudo ejus æqualia sunt, in his quæ sperat; quantum enim credit et amat, tantum sperat. Et mensus est muros defensores, centum quadraginta quatuor cubitorum. Cubitus in quo est manus, et significat operationem. Mensura hominis, quæ est angeli, ostendit angelum habuisse formam hominis, ut aperte notet quæ significabatur, verum Angelum, Dei Filium et verum

portas, fundamenta, ipsos inter se esse inæquales; hic exsequitur, murus ipse qualiter sit in materia, et ita dicit :

Et erat structura muri ejus ex lapide jaspide : ipsa vero civitas aurum mundum simile vitro mundo. Fundamentu muri civitatis omni lapide pretioso ornata : Fundamentum primum, jaspis. Secundum, sapphirus. Tertium, chalcedonius. Quartum, smaragdus. Quintum, sardonix. Sextum, sardius. Septimum, chrysolithus. Octavum, berillus, Nonum, topasius. Decimum, chrysoprasus. Undecimum, hyacinthus. Duodecimum, amethystus.

Et erat structura muri ejus, scilicet majores in defensione, ex lapide, id est, quasi lapides, propter firmitatem, jaspide, quia virentes in fide. Ipsa vero civitas, id est tota illa Ecclesia, scilicet tam muri quam ipsi defensi, aurum propter sapientiam, mundum ab omni coinquinatione, simile vitro mundo, per hoc notat puritatem fidei, scilicet quidquid ore dicit, corde credit. Fundamenta muri civitatis, ipsi prophetæ vel apostoli omni lapide pretioso ornata, sunt ornati se ipsis omni genere virtutum.

Fundamentum primum jaspis, quia primum fundamentum omnium virtutum est in fidē.

Jaspis viridis virorem fidei immarcescibilem significat. Sapphirus similis sereno cælo, qui percussus radiis solis ardentem emittit fulgorem, significat altitudinem spei sanctorum, quorum conversatio est in cælis, qui et a puro sole innovati ardentius æterna quæerunt, et alios quæerere docent. Chalcedonius, quasi pallens ignis lucernæ nitet, et fulget sub divo, non in domo, significat flammam charitatis internæ, quæ in abscondito bona agit, sed cum aliis prodesse jubetur, mox apparet quid fulgoris habeat intus : sculptentibus resistit; ictu solis, vel digitorum attritu excandens, ad se paleas trahit, id est sancti a nullo queunt vinci, et ad se fragiliores trahunt. Smaragdus nimix viriditatis, super herbas et frondes Scythiæ invenitur, id est, fortis ejusdem fidei inter adversa quæ frigore significantur, confessio quæ, quia tanta per Evangelium mundo innotuit, quarta dicitur, propter quatuor Evangelia. Sardonix inter virtutes humilitas, inferius niger, in medio candidus, superius rubeus, id est, sancti in passione rubei, interius candidi, sed sibi per humilitatem despecti, quæ quia infirmitate corporis descendit, quod quinque sensibus agitur, quinta est. Sardius, sanguinei coloris, martyrii gloriam significat : sextus, quia Christum sexta forma crucifixus. Chrysolithus ut aurum fulget, scintillas que emittit ardentes, id est, spiritualis inter miracula prædicatio; auro superna sapientia, scintillis exhortatio, vel etiam miracula significantur : quod quia per Spiritum sanctum fit, septimo loco ponitur. Berillus est prædicantium perfecta operatio. Ut enim aqua sole percussa refulget : qui non aliter nisi septangula politur forma, quia ex angulorum percussione splendor acuitur. Aqua sensum hominis

amplius fulget ; sed non perfecte divina vel humana sapientia, nisi operibus consummetur ; perfectio operum per septem intelligitur, cum hoc numero opus mundi factum sit : urit manum tenentis, quia qui sancto jungitur, ejus conversatione accenditur.

Topazius, quantum rarior, tantum pretiosior, bicolor, ex auro et ætherea claritate maxime lucens, cum solis splendore tangitur ; superans omnium gemmarum claritates ; in aspectum suum singulariter provocans aspicientes ; quem si polis, obscuras ; si naturæ relinquis, clarior est ; et nihil charius regibus inter divitias : contemplativam vitam significat, quam sancti reges omnibus operum divitiis et gemmis virtutum præferunt, et in eam maxime mentes dirigunt : et tanto amplius, quanto frequentius divina gratia illustrantur : ex interna claritate aureus color, ex dulcedine contemplationis æthereus, quæ attritu scilicet sæpe vilescit. Vix enim poterit aliquis simul doloribus angi, et tranquilla mente gaudia cæli intueri. Et sicut in octo activa vita, sic in novem contemplativa, quæ est angelorum, quorum sunt novem ordines ; vel quia uno gradu abest a denario, mortis scilicet. Chrysoprasus, viridis aureæque mixturæ, quidam etiam purpureus cum guttis aureis, et nascitur in India, significat eos qui virorum æternæ patriæ charitate merentur, et aliis purpuram martyrii ostendunt ; et quia exemplum Domini sequuntur, in India, id est, prope ortum solis sunt, et quia cum Christo regnare exspectant, in denario numero sunt, et decalogus implebitur per dilectionem Dei quæ nona fuit : igitur in chrysopraso opus martyrii indicatur et præmium. Hyacinthus cum aere mutatur, in sereno perspicuus, nubilo marcessit, indicat doctores ad alta levatos, sed propter infirmos condescendentes. Amethystus est purpureus misto colore violæ et rosæ, leniter quasdam flammam fundens : purpureus decor, cælestis regni habitum ; viola, sanctorum verecundiam ; rosa, pretiosam significat mortem ; qui inter adversa mente sunt in summo, qui non modo inter se, sed ad persecutores flammam charitatis fundunt. Significat igitur amethystus cælestis

D semper regni memoriam in animo humilium.

CANTICUM.

Cives cælestis patriæ,
Regi regum concinite,
Qui supernus est artifex
Civitatis uranicæ,
In cujus ædificio
Talis exstat fundatio.

Jaspis coloris viridis,
Profert virorem fidei,
Quæ in perfectis omnibus,
Nusquam marcescit penitus,
Cujus forti præsidio,
Resistitur diabolo.

Sapphirus habet speciem,

Cœlesti throno similem,
Designat cor simplicium,
Spem certam postulantium :
Quorum vita et moribus,
Delectatur Altissimus.

Chalcedónius pallidam,
Ignis habet effigiem,
Subrutilat in publico,
Fulgorem dat in nubilo,
Virtutem fert fidelium,
Occulte famulantium.
Smaragdus virens nimium,
Dat lumen oleaginum :
Est fides integerrima,
Ad omne bonum patula,
Quæ nusquam scit deficere
A pietatis opere.

Sardonix constans tricolor,
Homo fertur interior,
Quem denigrat humilitas,
In quo albescit castitas,
Ad honestatis cumulum,
Rubet quoque martyrium.

Sardius est puniceus,
Cujus color sanguineus
Ostendit et martyrium,
Rite agonizantium,
Sextus est in catalogo,
Crucis hæret mysterio.

Auricolor chrysolithus,
Scintillat velut clibanus,
Prætendit mores hominum,
Perfecte sapientium,
Qui septiformis gratiæ,
Sacro splendescant jubare.

Berillus est lymphaticus,
Ut scilicet in aqua limpidus,
Figurat vota hominum,
Ingenuo sagacium,
Quibus plus libet sumere
Pulchræ quietis otium.

Topazius quo rarior,
Eo est pretiosior,
Nitore rubet chryseo,
Et aspectu æthereo,
Contemplativæ solitum,
Vitæ monstrat officium.

Chrysoprasus purpureus,
Auricolor ac flammeus,
Cujus splendor in tenebris,
Flammæ evibrat oculis,
Hæc est perfecta charitas,
Quam nulla sternit feritas.

Hyacinthus purpureus,
Virore me diocimus,
Cujus decora facies
Mutatur ut temperica,
Vitam signat angelicam,
Discretionem præditam.

A Amethystus præcipuus
Colore violaceus,
Et notulis purpureus,
Prætendit cor humilium
Christo commorientium

Et duodecim portæ, duodecim margaritæ sunt per singulas : et singulæ portæ erant ex singulis margaritis. Et plateæ civitatis aurum mundum tanquam vitrum perlucidum, et templum non vidi in ea. Dominus enim Deus omnipotens, templum illius est et Agnus. Et civitas non eget sole, neque luna, ut luceant in ea. Jam claritas Dei illuminabit eam, et lucerna ejus est Agnus, et ambulabunt gentes in lumine ejus, et reges terræ afferent gloriam suam et honorem in illam, et portæ ejus non claudentur per diem.

B *Nox enim non erit illic. Et afferent gloriam et honorem gentium in illam, nec intrabit in ea aliquid coquinatum et faciens abominationem et mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vitæ Agni.*

*Et duodecim portæ duodecim margaritæ sunt per singulas, id est, omnes introductores in quatuor mundi partibus fundati fide sanctæ Trinitatis, in-
C oducunt duodecim, id est, omnes ex quatuor partibus mundi ad fidem Trinitatis, qui sunt margaritæ, id est, lucidi et solidi. Et singulæ portæ erant ex singulis margaritis, id est, unusquisque de introductoribus sunt splendentes et firmi virtutibus. Et plateæ civitatis, id est, quibus licet uti latioribus præceptis, ut sunt conjugati, aurum, sapientia et charitate pleni, mundum, a criminali macula, tanquam vitrum perlucidum, nullas sordes in se celantes; vel quia possunt mali in operibus eorum velut in speculo nequitiam suam cognoscere. Et templum non vidi in ea, hic tantum locus orationis et oblationis, quæ ibi locum non habent. Dominus enim Deus omnipotens, templum illius est, omnimoda requies. Et civitas non eget sole neque luna, ut luceant in ea, ad litteram, vel prædicatoribus majoribus et miuoribus quibus hic terreni indigent ad illuminationem. Nam claritas Dei Patris, et lucerna ejus est Agnus, lucerna est testa continens lumen; ita humanitas Christi continet deitatem, quæ illuminantur omnes volentes. Et ambulabunt gentes in lumine ejus. Ostendit magnum et mirabile esse lumen illius venturæ civitatis, quæ etiam præsentis statu illuminat homines, et perducit ad illam æternam civitatem per speciem, et quosdam radios cognitionis illius æternæ beatitudinis. Et reges terræ, qui bene regent se et alios, afferent gloriam suam, ad similitudinem victorum, qui spolia in suas urbes ferunt, ita isti gloriam suam in adquisitos Deo ferent, illam, id est, ad laudem illius civitatis facient, non ad suam, et honorem, puritatem conscientiæ, in illam, pro illa habenda, et portæ ejus non claudentur per diem, de-
D venturo dicit, hic enim clauduntur portæ prædicatione, ne mali furentur, et concuscent verbum Dei. Nox enim non erit illic, ostendit quare ibi non sit claudenda, quia nulla ignorantia, nulla obscuritas, et ideo nec locus furibus, sed ibi omnimoda scere-*

Deo, gloriam, id est, glorificatas gentes, et honorem, honorabiles secundum puritatem propriarum conscientiarum, nec aliquid intrabit in eam, licet ibi non sit nox, nec porta clausa, non tamen intrabit quilibet, coinquinatum, consensor immunditiæ. Et faciens abominationem, aliquod criminale, et mendacium, qui delectatur in mendaciis inveniendis, nisi qui scripti sunt, in libro vitæ Agni. Quid plura? Nullus intrabit nisi præcitus, in æterna dispensatione Dei, vel nisi imitatores vitæ Christi, qui est nobis propositus liber ad imitandam.

CAPUT XXII.

Et ostendit mihi fluvium aquæ vivæ, splendidum tanquam crystallum, procedentem de sede Dei et Agni in medio plateæ ejus, et ex utraque parte fluminis lignum vitæ offerens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum. Et folia ligni ad sanitatem gentium, et omne maledictum non erit amplius. Et sedes Dei et Agni in illa erunt, et servi ejus servient illi et videbunt faciem ejus, et nomen ejus in frontibus eorum, et nox ultra non erit. Et non egebunt lumine lucernæ, neque lumine solis: quoniam Dominus Deus illuminat illos, et regnabunt in sæcula sæculorum.

Postquam situm civitatis, dignitatem, muros et fundamenta ostendit, describit refectionem quam Deus civitati tribuit, et in præsentem, et maxime in futuro; hic enim dat refectionem quodammodo per baptismum, et sui corporis et sanguinis sacramentum, et tamen parum est hoc respectu, illius futuræ beatitudinis, ubi Christus erit omnia in omnibus. Quæritur de baptismo, quare potius fiat aqua, quam alio quolibet elemento: ad quod respondetur, quod aquæ natura est ut exstinguat, et in baptismo exstinguitur ardor peccatorum. Ostendit mihi fluvium, abundantiam, aquæ vivæ, refectionis, quæ vivificat omnes habitantes, splendidum, scilicet Christum, qui erit omnimoda relectio, tanquam crystallum, quia ibi sola puritas, et nihil absorum, procedente de sede Dei et Agni, de majoribus in quibus sedet Deus, per ipsorum enim instructionem recipiunt minores illam beatitudinem: in medio plateæ ejus, in communitates eorum qui latiori vita incedunt. Ex utraque parte fluminis, et in hoc præsentem et in futuro, lignum vitæ offerens fructus duodecim, Christus, qui dat refectionem, et dat illos qui præparant alios ad eandem refectionem: qui dicuntur duodecim, quia Deo fructificant quatuor partibus mundi ad eandem fidem Trinitatis, per menses singulos, per omnes ætates vel assidue reddens fructum suum. Citra flumen, id est, in hac vita habemus lignum vitæ, scilicet corpus et sanguinem Christi quibus reficimur; ultra flumen habebimus Jesum Christum præsentem et indeficientem refectionem. Vel per citra flumen accipiamus tempus, quod fuit ante baptismum; habebant enim illi priores sancti, ut Moyses et alii, Christum, refectionem suam, licet per alia instrumenta quam modo sint.

per quod significamus justos in Novo Testamento: quod præsignavit Moyses, qui duxit filios Israël usque ad flumen Jordanis, et Jesu Nave qui de flumine duxit eos in terram promissionis; et folia ligni ad sanitatem gentium, præcepta Christi quæ tegunt et ornant fructum, si impleantur, conferunt sanitates, quæ sparguntur per duodecim fructus, scilicet prophetas et apostolos, et eorum successores; et omne maledictum non erit amplius, substractio gratiæ. Et sedes Dei et Agni in illa erunt, id est, quiescent Deus et Agnus in illis sine ulla offensione. Et servi ejus servient illi, laudabunt in æternum, et videbunt faciem ejus, non in ænigmate sicut nunc, sed Deum et Christum prout sunt, ut dicitur (I Cor. xiii). Et nomen ejus in frontibus eorum, quia Dei et Agni vocabuntur in aperto, sicut hic aperte eum confessi sunt. Et nox ultra non erit, nulla ignorantia, et non egebunt lumine lucernæ, id est, doctrina veteris legis, vel minorum prædicatorum, qui illuminant noctem; neque lumine solis, doctrina novæ legis, vel majorum prædicatorum. Sicut in principio commendavit visionem, sic in ultimis facit.

Et dixit mihi: Hæc verba fidelissima, et vera sunt, et Dominus Deus spirituum prophetarum misit angelum ostendere servis suis quæ oportet fieri cito. Et ecce venio velociter. Beatus qui custodit verba libri hujus.

Et dixit mihi, id est, angelus qui cætera, hæc verba, quidquid verbis et figuris ostensum est, vera sunt, quia sic implebuntur, fidelissima, habilia quibus fides adhibeatur, et Dominus Deus spirituum prophetarum, et bene credere debes, quia ille qui in potestate dona Spiritus sancti habet, per quem locuti sunt prophætæ, misit, et cætera. Cum Deus in Trinitate faciat dona misericordiæ, ideo tamen attribuuntur personæ Spiritus sancti, quia Spiritus sanctus significat benignitatem, et ex benignitate Dei procedunt hæc omnia dona, misit angelum suum ostendere, et sicut angelus mihi, ita ego vobis servis suis, non philosophis, vel superbis sæculi, quæ oportet fieri cito, quia non possunt non expleri, sicut præscita sunt; et ecce venio velociter, et vere cito, quia ipse dicit. Et hoc etiam dicit: Beatus qui custodit, opere implet, verba libri hujus.

Et ego Joannes, qui audiivi et vidi hæc. Et postquam audissem et vidissem, cecidi ut adorarem tuos pedes angeli, qui mihi hæc ostendebat. Et dicit mihi: Vide ne feceris: conservus tuus sum et fratrum tuorum prophetarum, et eorum qui servant verba libri hujus. Deum adora. Et dixit mihi: Ne signaveris verba prophetiæ libri hujus. Tempus enim prope est. Qui nocet noceat adhuc, et qui in sordibus est sordescat adhuc, et justus justitiam faciat adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc: Ecce venio cito et merces mea mecum est reddere unicuique secundum opera sua. Ego a et ω, primus et novissimus, principium et finis. Beati qui lavant stolas suas, ut sit potestas eorum in

foris canes, et venefici, et impudici, homicidæ, et idolis servientes, et omnis qui amat et facit mendacium.

Et ego Joannes. Item commendatio libri ex propria persona, quasi dicat : Ego qui nihil falsi soleo vobis adnuntiare, qui audivi voces, et vidi hæc, figuras. Et postquam audissem et vidissem, cecidi ut adorarem, quasi oblitus prioris prohibitionis, vult angelum iterum venerari ut majorem, ex quo nobis innuit, quod sicut ipse angelum, ita nos debemus habere eum in veneratione, non tamen eum sicut Deum adorare, et debemus intelligere per observantiam libri angelis pacificari. Ante pedes angeli, quasi ut omnino me contemptibilem quantum ad ipsum ostenderem, scilicet pro hac causa qui hæc ostendebat mihi. Vide, etc., prophetarum majorum, et eorum minorum. Ne signaveris verba prophetiæ libri hujus nec clausuris dicta libri hujus, sicut præceptum est de verbis septem tonitruum, sed omnibus præcepta, et vere non sunt claudenda hæc verba, ut per hoc acquirantur aliqui fratres, quia tempus prope est, et quia posset sibi objici hæc non esse prædicanda, quia mali peiores erunt, respondet quasi objectis, hoc justitiam esse, ut malus pejor fiat, hoc est, qui nocet aliis noceat, magis, et qui in sordibus est, sordescat adhuc, quantum ad seipsum sordescat magis. Et justus justitiam faciat adhuc, justus in allum justior fiat, et sanctus sanctificetur adhuc, in seipso sanctior sit. Et vere tempus prope est quia ecce venio cito et secundum opera sua, uni plus, alii minus. Et bene hoc possum, quia ego α et ω , primus ante omnes creaturas, et novissimus, quia nulla creatura post eum; principium, quia ex ipso omnia processerunt, et finis, quia in ipso omnia consummabuntur. Et quia dixerat, noceans noceat, sordidus sordescat, ne dicat malus ideo sibi nihil prodesse si pœniteat, dicit quia etiam hi tales beati erunt, si pœnitentia peccata deleant, et hoc est : Beati qui lavant stolas suas, ita dico lavant, ut possint refici ligno vitæ, et hoc est, ut sit potestas eorum in ligno vitæ, et per portas intrent, per introductionem sanctorum, in civitatem sanctam; foris canes, contradicentes, et oblatrantes veritati, et immundi in seipsis erunt extra civitatem, et hoc dicit qui amat mendacium, audiendo, et facit, inveniendo.

Ego Jesus misi angelum meum testificari vobis hæc in Ecclesiis. Ego sum radix et genus David, stella splendida et matutina. Et sponsus et sponsa dicunt : Veni. Et qui audit, dicat : Veni. Qui sitit veniat, qui vult accipiat aquam vitæ gratis.

per suam propriam personam, modo ex Christi auctoritate, ac si dicat : Sciatis omnes hæc verba ex me procedere, ego Jesus misi, et cætera; et mihi est bene credendum, quia ego sum, sustentaculum David, et ab ipso genitus, hoc est, radix, sustentamentum, et genus David, ab ipso secundum carnem generatus, stella splendida, id est lumen afferens inundo, et annuntians diem sicut lucifer, id est communem resurrectionem, per meam resurrectionem; et matutina, in mane facta. Post alias commendationes et commendationes ponit ex sponso, vel spiritu, id est Trinitate et fidelibus. Et sponsus et sponsa, fideles, dicunt : Veni, ad notitiam libri, et qui audit, id est intelligit, dicat : Veni, scilicet majores dicant aliis ut veniant, et qui sitit veniat, non tamen intrabit quilibet, sed solus qui desiderat et opere implet id quod desiderat, et qui vult accipiat aquam vitæ gratis, et sufficit voluntas efficax.

Contestor ego omni audienti verba prophetiæ libri hujus. Si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto; et si quis diminuerit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de ligno vitæ et de civitate sancta, et de his quæ scripta sunt in libro isto. Dicit qui testimonium perhibet istorum etiam, amen. Venio cito, amen. Veni, Domine Jesu. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

Contestor, postquam commendavit librum per multas auctoritates, quia scivit quosdam hæreticos in Asia, quorum mos erat auferre de libris sanctorum quæ suis hæresibus contra irent, et interserere suas hæreses, ut ex sanctis suos errores confirmarent, excommunicat omnes qui vel apponunt huic libro vel inde subtrahunt, et hoc est, contestor, et cætera. Dicit, quasi dicat : Ego excommunico, et Jesus excommunicat, qui testimonium perhibet istorum, scilicet Jesus, etiam Amen, id est vera sunt omnia quæ dicta sunt, et ideo si quis mutaverit, excommunicetur. Venio cito, Amen, et servate ne mutetis verba, quia ego cito venio, ut vindicem mutatores, dicit Dominus. Verba apostoli, et confirmat Christum cito venturum. Veni, Domine Jesu, dicit apostolus Domino ex nimia affectione desiderantis, ut veniat ad remunerandum.

Gratia, et cætera. Amen, id est sine defectione : enim sine, amen defectio dicitur. Ego, id est pater in prælatione, et amen frater in regeneratione unius matris Ecclesiæ. Benedictus per omnia Deus. Amen, id est veritas. Omnes concedite. Amen.